

Nižňanské ozveny

Občasník občanov Nižnej a Zemianskej Dediny

Ročník XXXX / číslo 1

www.nizna.sk

december 2023 - marec 2024

Pohľad na Nižnú 17. marca 2024, archív obecného úradu

Príjemné prežitie veľkonočných sviatkov
želá redakcia NiO

**Príhovor
starostu obce**

Viac na strane 2

**O čom rokovalo
obecné zastupiteľstvo**

Viac na strane 3

**Sociálny podnik sa
o obec vzorne stará**

Viac na strane 8

**Najlepší športovci
roka 2023**

Viac na strane 46

Editoriál

V marci

Zo štedrej ruky
kus holej zeme
podáva nám jar.
Vezmeme?
Žiť život -
je veľká zodpovednosť.
(M. Haľamová, úryvok)

Jar ako inšpirácia

Čas dlhých večerov
je za nami.
Nové začiatky sú na dosah
a pučiace snežienky pripomínajú
krásu života.
Slnčné lúče, jarná tečúca rieka,
čaro okamihu,
ale i všedné dni človeka.
Optimizmus
nás nabáda začať
niečo nové.

Veľká noc ako nádej

Čas svetla, ktoré dominuje,
viera, ktorá dáva silu
a víťazstvo dobra nad zlom.
Výhra života nad smrťou.
Čas zamyslenia pre potechu duše.

Súdržnosť

ako sila

Či už príchod jari
alebo veľkonočné sviatky,
prebudenie alebo začiatok,
zamyslenie, či oslava.
Bez ohľadu na naše presvedčenie
nechajme sa inšpirovať
nekonečnou možnosťou
nových začiatkov.

Daniela Gondová,
šéfredaktorka

Príhovor starostu obce

Vážení spoluobčania,

už v oslovení dávam dôraz na to, aby sme boli oslovení všetci bez rozdielu, odkiaľ sme a ako dlho tu v Nižnej a okolí žijeme. Prihovám sa v netradičnom období roka. Ani nie na konci a ani na začiatku roka. Koncom roka sa v našich novinách prihovril pán farár. Tak teraz pre zmenu ja.

Naša obec je dlhodobo pokladaná za pekný priestor pre život. Nižná nie je ani veľká a ani malá. Je tak akurát. Historicky najväčší rozvoj a rozmach zaznamenala po druhej svetovej vojne s príchodom veľkého priemyslu. Do súčasnosti sme prežili niekoľko vládnych režimov a svetových udalostí. Boli tu nezmyselné presuny majetkov. Nadnesene sa tomu hovorilo privatizácia. Boli tu vražedné vojny, napríklad v Juhoslávii tomu hovorili spojenecké šírenie demokracie. Boli tu pandémie, ktoré ožobračili ľudí, zobrali im základné ľudské práva, zdravie a v mnohých prípadoch aj to najcennejšie - život. Každý režim zanechal niečo dobré, ale aj niečo zlé. V nás ľuďoch dobré i zlé spomienky a skúsenosti. Vrátim sa do Nižnej. Áno, máme veľký priemysel, ktorý poskytuje obrovské možnosti zamestnania priamo v bydlisku. Hlavne na tomto základe tu boli vybudované základné prvky miestnej infraštruktúry - bytové domy, rodinné domy, obchody, školy a škôlky, kultúrne a športové zariadenia a pod. A k tomu všetkému cesty, chodníky a inžinierske siete. V obci pôsobilo veľké poľnohospodárske družstvo. A popri tom sa v Nižnej chovalo a pestovalo. Vzniklo niekoľko záhradkárskych a drobnochovateľských oblastí. Takzvaní „bytovkári“ pestovali zeleninu a ovocie. Chovali drobné úžitkové zvieratá. Mali zabezpečený aktívny, zdraviu prospešný oddych a kvalitné a zdravé domáce potraviny. Teraz sme podľahli pekne zabaleným „potravinám“, ktoré nie vždy spĺňajú kritériá dobrej, zdravej výživy. Jednoducho, všetko bolo vybudované s obrovským pričinením a elánom múdrych a pracovitých spoluobčanov, ktorí videli lepšiu a ľahšiu budúcnosť pre seba a svoje rodiny. Nič nebolo, ako sa povie, zadarmo. Každý musel viac, či menej pracovať. V súčasnom období žijeme hlavne prítomnosťou. A nie každý pracuje. Aj napriek nedostatku pracovnej sily na trhu máme nezamestnanosť. V novodobej ére Slovenska pribudol aj novodobý „fenomén“, a to čerpanie eurofondov. Čo nám

to na Slovensku a v Nižnej prinieslo? Áno, aj veľa dobrého, ale možno ešte viac zlého. A to preto, lebo samotné výzvy na čerpanie eurofondov sú často zmätočné, niekedy účelovo písané pre konkrétnych kamarátov a niekedy napísané od zeleného stola, čo neodzrkadľovalo potreby občanov Slovenska. Postupne sme sa učili žiť z iných peňazí. Nastáva veľký rozmach dobrého a určite aj zlého. Vznikali skupiny takzvaných dohadzovačov európskych peňazí, čo vytváralo korupčné prostredie. Všetci sa navzájom obviňovali z rozkrádania európskych fondov. Prakticky okrem určitých „politických predstaviteľov“ sme boli nimi všetci označovaní za zlodejov. Som presvedčený, že treba trochu zbrzdiť, upokojiť sa a dobre pouvažovať nad tým, či nežijeme až veľmi konzumný život. Niekedy menej je viac a treba si vyberať dôležité priority aj za cenu uskomnenia sa aj v domácnostiach aj v riadení samosprávy a štátu.

Milí spoluobčania, myslím na to isté ako otec biskup vo svojom pastierskom liste, ale povieť to svojimi slovami: Budme na pozore! Nedajme si ukradnúť rodinu a rodinný život. Nespoliehajme sa na to, že nás niekto iný, abstraktný, naučí lepšie žiť a hospodáriť ako naši skúsení rodičia, starí a prastarí rodičia. Pozerajme do histórie, skúmajme súčasnosť a predvídajme budúcnosť. Spoliehajte sa na vlastný úsudok. Počúvajte sa s porozumením. Neverme tomu, že napríklad o pravde sa nediskutuje. Práve naopak, treba sa rozprávať. Komunikovať a najlepšie osobne, a hlavne v dobrom duchu. Naše korene, história, kultúra a morálka sú spoločné, prirodzené a dúfam nemenné podľa potreby „mocipánov“. Nedajme sa rozdeliť na základe manipulatívnych globálnych ideológií, pomocou ktorých nás zastrážujú a vnucujú nám myšlienky, že to my sme zodpovední za ničenie planéty a pomaly privádzajú koniec sveta. Nepodľahnime týmto primitívnym a zlovestným ideológiám, ktoré nám zakazujú tradične v zmysle slovenskej kultúry žiť, ješ, vychovávať svoje potomstvo a starať sa o tých, ktorí už odovzdali svoju prácu a um nášmu národu a štátu. Prajem nám všetkým vlúdnejší život. Pomáhajte si navzájom. Ako sa vraví - aj Pán Boh nám pomôže. Ak som niekoho týmto článkom urazil, nech odpustí. Ale ak som dopomohol k hlbšiemu zamysleniu, tak som spokojný.

Ing. Jaroslav Rosina

Vážení občania, ponúkame možnosť spolupodieľať sa na tvorbe novín tým, že sa s nami podelíte o výnimočné príbehy ľudí, opíšete svoje podnety, návrhy a iné. Už teraz sa na vaše príspevky tešíme, lebo prispejú ku kvalite a hodnote novín. Príspevky zasielajte na sefredaktor@nizna.sk. Podmienky uverejnenia príspevkov: Text s nadpisom a menom autora textu (v prípade titulu uveďte aj ten) v dokumente word. Fotografie posielajte v čo najlepšej kvalite s rozlíšením 300 dpi. Uzávierka príspevkov do najbližšieho čísla je **15. júna 2024**. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravy príspevkov, najmä textov, v ktorých sa vyskytujú vulgárne slová, osočujúce údaje, gramatické chyby) a ich krátenie. Redakcia tiež nezaručuje uverejnenie neaktuálnych článkov, informácií a nekvalitných fotografií.

(red)

O čom rokovalo obecné zastupiteľstvo

November 2023

V. zasadnutie Obecného zastupiteľstva v Nižnej (OcZ) sa konalo 14. novembra 2023.

Prítomní si vypočuli správu o stave predaja starého obecného úradu s nádvorím a príslušným pozemkom (minimálna výška kúpnej ceny bola stanovená na 200 000 eur). Dozvedeli sa, že do termínu ukončenia predkladania súťažných návrhov, t. j. 27. 10. 2023 do 13.00 hod. nebol predložený žiaden súťažný návrh na uzavretie kúpnej zmluvy, teda predaj bol neúspešný.

Poslanci zobrali na vedomie Výročnú správu Obecného sociálneho podniku Nižná, Správu nezávislého audítora pre štatutára obce a OcZ - Audítorskú správu individuálnej účtovnej závierky za rok 2022, Audítorskú správu konsolidovanej účtovnej závierky obce Nižná za rok 2022 a Správu hlavnej kontrolórky o výsledku kontroly č.4/HK/2023, obsahujúcu informácie o hospodárení OcÚ. V správe o výsledku kontroly bolo uvedené, že obec kvôli transparentnosti zabezpečuje obstarávanie tovarov a služieb pomocou externého verejného obstarávateľa. Na vedomie zobrali tiež Návrh Všeobecne záväzných nariadení (VZN) o dani z nehnuteľností, miestnych daniach, poplatku

za komunálny odpad, o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia prevádzkovateľmi malých zdrojov znečisťovania na území obce Nižná.

K najdôležitejším bodom programu rokovania patrilo schválenie Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom obce Nižná. Do rozpravy sa zapojila hlavná kontrolórka Ing. Zuzana Žáková, ktorá ich odporučila schváliť.

OcZ schválilo správy o výsledkoch a podmienkach výchovno-vzdelávacej činnosti ZŠ s MŠ Nižná a ZUŠ Vendelína Habovštiaka Nižná za školský rok 2022/2023.

Uznesením č.99/2023 boli schválené sadzby nájomného za užívanie priestorov v budove ZŠ s MŠ: a) veľká telocvičňa spolu so šatňou a hygienických zariadením 12 eur/hod., b) malá telocvičňa spolu so šatňou a hygienických zariadením 7 eur/hod., jedáleň 10 eur/hod. vrátane spotreby vody a elektrickej energie. Sadzby nájomného za užívanie priestorov v budove kultúrneho domu v Zemianskej Dedine: a) spoločenská miestnosť na prízemí 7 eur/hod., b) spoločenská miestnosť na I. podlaží 14 eur/hod. vrátane spotreby vody a elektrickej energie.

Schválený bol nájom dvoch obojstranných reklamných zariadení s rozmermi 510 cm x 240 cm na obecných pozemkoch v súlade so zákonom č. 138/1991

Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov a v súlade so Zásadami hospodárenia a nakladania s majetkom obce Nižná za nájomné podľa schváleného sadzobníka nájomného za umiestnenie reklamného zariadenia, t.j. 500 eur ročne za jedno zariadenie, spolu 1000 eur ročne s prenajímateľom Akzent BigBoard, Bratislava na dobu neurčitú so šesťmesačnou výpovednou lehotou s účinnosťou od 1. januára 2024.

Poslanci rokovali aj o ďalších nájmoch majetku obce. Týkali sa prebytočnosti a zámeru prenechať hnuťelný majetok obce do nájmu spôsobom hodným osobitného zreteľa v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov a Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom obce Nižná za nájomné jedno euro ročne Obecnému sociálnemu podniku Nižná, za nájomné vo výške 600 eur ročne náhradnú výcvikovú plochu na účel výučby žiakov autoškôl - Autoškola Lenka Jasiurová, Trstená, Ladislav Húška, Tvrdošín, Daniel Bôžek - Autoškola, Vitanová, Eva Vojteková Autoškola Egama, Podbiel, Leonard Mika - súkromná Autoškola, Tvrdošín a 500 eur ročne pre Strednú odbornú školu lesnícku v Tvrdošíne. Schválili nájomné vo výške 800 eur ročne PaedDr. Mariánovi Babinskému z Nižnej za účelom prevádzkovania tenisových kurtov.

December 2023

VI. zasadnutie Obecného zastupiteľstva v Nižnej sa konalo 12. decembra 2023.

Rozpočtový proces a zostavenie rozpočtu obce upravuje zákon č. 583/2004 Z.z. Pri jeho zostavení musí obec dodržiavať rozpočtové pravidlá. Má povinnosť zostaviť viacročný rozpočet, ktorého súčasťou je rozpočet na príslušný rok a nasledujúce dva roky, a taktiež zostaviť programový rozpočet, ktorý musí obsahovať programy so zadanými zámermi a cieľmi na tri roky dopredu.

Hlavná kontrolórka Ing. Zuzana Žáková predniesla svoje stanovisko ku návrhu rozpočtu a k programovému rozpočtu na roky 2025 a 2026 a skonštatovala, že zákonné podmienky boli splnené. OcZ zobralo na vedomie stanoviská kontrolórky a schválilo rozpočet na rok 2024 a programový rozpočet obce Nižná na rok 2024.

Poslanci schválili Všeobecne záväzný

nariadenie obce Nižná (VZN) č. 5/2023 o dani z nehnuteľností, VZN č.6/2023 o miestnych daniach, VZN č.7/2023 o poplatku za komunálny odpad, VZN č. 8/2023 o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia prevádzkovateľmi malých zdrojov znečisťovania na území obce Nižná.

VZN č. 5/2023 – 1. ročná sadzba dane z bytov za byt je za každý aj začatý m² podlahovej plochy bytu nachádzajúceho sa v bytovom dome 0,132 eur. 2. Ročná sadzba dane z bytov za nebytové priestory je za každý aj začatý m² podlahovej plochy nebytového priestoru nachádzajúceho sa v bytovom dome 0,132 eur. Informácie o možnostiach zníženia dane zo stavieb a dane z bytov a kompletne znenie všetkých prijatých VZN nájdete na web-stránke obce.

VZN č.6/2023 - s účinnosťou od 1. januára 2024 sú zavedené miestne dane: 1. daň za psa, 2. daň za užívanie verejného priestranstva, 3. daň za ubytovanie, 4. daň za predajné automaty, 5. daň za nevýherné hracie prístroje. Toto všeobecne

záväzný nariadenie upravuje podmienky určovania a vyberania miestnych daní na území obce Nižná (k.ú. Nižná a k.ú. Zemianska Dedina) v zdaňovacom období roku 2024.

VZN č.7/2023 – je uvedený na str. 7. VZN č.8/2023 - upravuje náležitosti a spôsob oznámenia ďalšie podrobnosti vo veciach poplatkov za znečisťovanie ovzdušia prevádzkovateľmi malých zdrojov znečisťovania ovzdušia na území Nižnej. Prevádzkovateľ je povinný oznámiť každoročne do 15. februára obci za každý malý zdroj spotrebu palív a surovín, z ktorých emisie vznikajú a ďalšie údaje potrebné na zistenie množstva a škodlivosti emisií vypustených do ovzdušia za predchádzajúci kalendárny rok. Ďalšie info na web-stránke.

Hlavná kontrolórka informovala prítomných o výsledku kontroly, ktorej cieľom bolo posúdiť, či existuje v obci Nižná, ktorá je orgánom verejnej moci, účinný a platný interný systém upravujúci postup

Dokončenie zo str. 3

podľa zákona č. 54/2019 o ochrane označovateľov protispoločenskej činnosti. Na základe vykonanej kontroly skonštatovala, že obec dodržiava zákonné ustanovenie a neboli zistené žiadne nedostatky, čo je uvedené v správe č. 5/HK/2023.

Predniesla aj plán kontrolnej činnosti na I. polrok 2024, ktorý bol OcZ schválený.

Obecný úrad pripravil projekt s názvom Zvýšenie kvality poskytovaných služieb v kultúrnom dome v Nižnej. Bol schválený Ministerstvom kultúry SR s nenávratným finančným príspevkom 159 860,85 eur, výška finančnej podpory z EÚ je 159 860,85 eur. Jeho hlavným cieľom je zabezpečenie udržateľnosti a odolnosti kultúrneho zariadenia. Špecifickými cieľmi projektu sú: zvýšenie kvality poskytovaných kultúrnych služieb a zlepšenie úrovne hygienických štandardov kultúrneho domu. Zo zmluvy s ministerstvom kultúry však vyplýva, že obec si musí zabezpečiť prekleňovací úver na realizáciu tohto projektu. Poslanci

boli s podmienkami dopredu oboznámení a následne tento úver schválili.

Na novembrovom zasadnutí OcZ boli schválené aj jednotlivé zámery s nájmom majetku obce (schválenie prebytočnosti). Následne boli zverejnené a keďže do konania zastupiteľstva neboli podané žiadne námietky, OcZ schválilo:

1. Prenechanie hnuteľného majetku obce do nájmu spôsobom hodným osobitného zreteľa v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov a Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom obce Nižná na dobu neurčitú za nájomné jedno euro ročne Obecnému sociálnemu podniku Nižná.

2. Prenechanie nehnuteľného majetku obce, a to časť pozemku reg. CKN parcela č.815, druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie s výmerou 10 886 m² - pevná asfaltová plocha v dĺžke 70 metrov a v šírke 15 metrov ako náhradná výcviková plocha na účel výučby žiakov autoškoly na dobu neurčitú s jednomesačnou výpo-

vednou lehotou s účinnosťou od 1. januára 2024 pre:

Autoškola Lenka Jasiurová, Trstená, Ladislav Húska, Tvrdosín, Daniel Bôžek – Autoškola, Vitanová, Eva Vojteková Autoškola Egama, Podbiel, Leonard Mika – súkromná Autoškola, Tvrdosín za nájomné vo výške 600 eur ročne. Pre Strednú odbornú školu lesnícku v Tvrdosíne odsúhlasili nájomné vo výške 500 eur ročne.

3. Prenechanie nehnuteľného majetku obce, PaedDr. Mariánovi Babinskému z Nižnej za účelom prevádzkovania tenisových kurtov tak, aby boli verejne dostupné občanom obce Nižná s trvalým pobytom na území obce a žiakom ZŠ s MŠ Nižná za nájomné vo výške 800 eur ročne z dôvodu podpory rozvoja a popularizácie športu a zvlášť tenisu v obci.

Poslanci zobrali na vedomie ukončenie platnosti zmluvy o prenájme priestorov – zrušenie zmluvy k 31. decembru 2023 (ambulancia pre deti a dospelých v budove zdravotného strediska na ulici Závodná).

(red)

Odpovede starostu na aktuálne otázky občanov Nižnej

Predaj starého obecného úradu nebol úspešný. Aké budú ďalšie kroky OcÚ, bude sa súťaž opakovať?

Áno, budeme odpredaj nehnuteľnosti opakovať. Medzičasom sa zmenili zákony súvisiace s nakladaním s majetkom obce, tak sa odpredaj musí pripraviť ako sa hovorí „po novom“.

Pán starosta, povedzte nám konkrétnejšie o projekte Zvýšenie kvality poskytovaných služieb v kultúrnom dome v Nižnej a prečo si musela obec zobrať prekleňovací úver?

Projekt je zameraný na zvýšenie kvality hygienického štandardu, čo zahŕňa výmenu podlahy a sedačiek. Z tohto projektu boli financované aj výmena zastaralého osvetlenia a ozvučenia domu kultúry.

Obec si zobrala na tento účel prekleňovací úver preto, lebo v tom čase, na konci roka, bolo treba naraz preplatiť fakturované práce aj z iných projektov, aby sme mohli okamžite žiadať o ich preplatenie z eurofondov.

Aké máte ďalšie plány so Slovenskou izbou?

Doplníme osvetlenia a informačné tabuľky.

Ako sa bude riešiť situácia s parkovaním pri kontajneroch?

Keď to umožnia poveternostné podmienky, tak pri kontajneroch namalujeme nové vodorovné značenie: cikcak čiara, ktoré znamená zákaz stáť.

Je v obci plánované vymeniť a zrekonštruovať vývesné tabule na oznamy?

Áno, máme to v pláne, už sme aj začali s ponukami na nové vývesné tabule.

Časť cintorína od Ostražice ničia v zime srny. Viete o tomto probléme a plánuje sa riešiť?

Dočasne to môžeme vyriešiť prenosným oplotením.

Čo považujete za prioritu obce tento rok?

Výstavbu niektorých častí verejného osvetlenia, napríklad na Krivých honoch, v Zemianskej Dedine a na Markovom laze. Potom dokončenie opravy miestnej komunikácie smerom na vlek a na Orličí. Zároveň by sa mala začať výstavba vodovodu a kanalizácie na Sihoti.

(red)

Obnovené kino Ostražica

Pán poslanec, na slovíčko

Viac ako rok uplynul od ustanovujúceho zasadnutia obecného zastupiteľstva (9. novembra 2022)

Otázky pre poslancov

1. Ako vnímate rok 2023 z pohľadu poslanca?

2. Čo, podľa vás najdôležitejšie, sa podarilo zrealizovať a aké sú vaše priority na rok 2024 z pozície predsedov a členov komisií obecného zastupiteľstva?

Agáta Ličková

1. Poslankyňou obecného zastupiteľstva som už tretie volebné obdobie. Občania mi dali svoj hlas a ja nechcem sklamať ich dôveru. Práve preto môžem porovnať atmosféru v poslaneckom zbore. Spolupráca a aj hlasovanie pri rozhodovaní sú podstatne lepšie ako minulé volebné obdobie.

2. Som rada, že sa dokončil nový zberný dvor a dúfam, že už v našej obci nebudú žiadne nelegálne skládky. V ďalšom období by som chcela, aby sa zrealizovala výstavba garáží s oddychovou zónou oproti futbalovému štadiónu a cyklotrasa okolo rieky Orava. Keďže zároveň pracujem ako predsedka sociálno-zdravotnej komisie, snažíme sa zaoberať problematikou starých a chorých ľudí v spolupráci s obcou.

Andrej Brčák

1. Pre mňa osobne je najdôležitejšie, že má súčasne obecné zastupiteľstvo spoločný cieľ, a to zbytočne nebrzdí našu obec. Rokovania zastupiteľstva sú pokojné a čo je najdôležitejšie, k všetkým dôležitým hlasovaniam vrátane každoročného schvaľovania obecného rozpočtu pristupujú všetci poslanci zodpovedne. Prajem si, aby nám to vydržalo celé volebné obdobie, len tak budeme vedieť zhodnotiť našu spoločnú prácu.

2. Keď sa pozerám očami športovcov, osobne som rád, že sa nám podarilo pripraviť v spolupráci s obcou v uplynulom roku 2023 projektovú dokumentáciu na rekonštrukciu a prístavbu budovy štadióna. Chceme pokračovať v ďalších projektových prípravách jednotlivých častí areálu aj tento rok tak, aby sme boli pripravení ihneď zareagovať v prípade výziev na predkladanie žiadostí o poskytnutie finančných

príspevkov z rôznych fondov. Čo sa týka športu, ktorý má v našej obci svoje nemalé zastúpenie, a taktiež voľnočasových aktivít, potrebujeme ešte opraviť niektoré už existujúce ihriská.

Ing. Ondrej Tuka

1. Je dosť predčasné hodnotiť prácu v obecnom zastupiteľstve po prvom roku. Čo by som si prial urobiť a čo sa podarí urobiť, sú dosť odlišné veci.

2. Z pozície člena stavebnej komisie vidím veľký problém, že viacero miestnych komunikácií nie je majetkovo vysporiadaných. Viacero ciest je inak zakreslených v mape a inak vybudovaných. Pomaly sa to upravuje, ale sme limitovaní ochotou vlastníkov a rozpočtom. Nepáči sa mi, keď vlastník pozemku postaví dvojmetrový plot alebo garáž rovno na hranicu cesty, čím sa znemožňuje zimná údržba. Ploty by mali byť aspoň dva metre od miestnej komunikácie.

Roman Kašuba

1. Pre obyvateľov obce, a hlavne nezainteresovaných ľudí je mnoho projektov, ktoré sú v štádiu rozpracovania. Nie sú teda viditeľné a očami overiteľné. Preto

je predčasné o nich hovoriť ako o projektoch, ktoré sa za uvedené obdobie podarilo dopracovať. K už takmer dokončeným úlohám by som uviedol napríklad realizáciu dokončovacích prác na zbernom dvore. S prihliadnutím na všeobecne záväzné predpisy týkajúce sa problematiky o nakladaní s odpadmi sa obyvatelia bez zberného dvora nezaobídu. Podarila sa modernizácia interiéru a techniky kultúrneho domu – kina. Kus práce bol vykonaný na cintoríne, ktorý je rozšírený. Vznikli tu nové hrobové miesta, pribudli upravené spevnené chodníky a miesta pre urny.

2. V budúcom období by som bol rád, keby sa podarilo vyriešiť otázku parkovacej politiky v obci, hlavne pri bytovkách na Novej dobe, pri jednotlivých miestnych komunikáciách Malej Oravy a v Barči, na ktoré nás už upozorňujú aj samotní obyvatelia. Bolo by fajn, keby si ľudia uvedomili, že cestná štruktúra a ani

samotná obec sa nafúknuť nedá a zvažili si prínos a dovybudovanie parkovacích miest vo dvoroch svojich rodinných domov a v predzáhradkách. Tiež by som bol rád, keby sa dokončila modernizácia oddychovej časti futbalového ihriska, ako aj výmena umelej trávy mini futbalového ihriska pri Základnej škole Nižná, ktoré je využívané od detí v ZŠ počas vyučovacích hodín až po dospelých, ktorí tu hrávajú až do večerných hodín.

Dušan Záhorec

1. Myslím, že rok 2023 je vydarený z môjho pohľadu. Čo sa týka poslancov, vieme sa všetci zomknúť a držať spolu a to je najdôležitejšie, aby sa veci pohli vždy

správnym smerom. Viem, že sme zahlasovali za väčšinu dobrých vecí, z ktorých niektoré už môžu občania aj vnímať. Nechcem veľa rozprávať, čo sa realizovalo a čo z toho bolo najdôležitejšie. Myslím, že väčšina vecí, čo sa podarila dotiahnuť do konca, je prínosom pre našu obec Nižná.

2. Prioritou na rok 2024 je pre mňa pokračovanie v práci a iba čas ukáže, či to robíme dobre. Ja verím, som presvedčený, že áno.

Martin Žuffa

1. Rok 2023 vnímam ako rok, v ktorom obecné zastupiteľstvo konečne mohlo pracovať v uvoľnenej, a hlavne nie v napätej atmosfére, ako tomu bolo za

moje prvé volebné obdobie 2018 - 2022. Myslím, že ľudia zvolili správne a aj sa to snažíme ako poslanci dokázať projektami, ktoré podporujeme a ktoré sa postupne počas roku 2023 pripravovali a niektoré aj zrealizovali, ako napríklad rekonštrukcia domu kultúry, nový zberný dvor, kultivácia priestoru smerom na vlek, úprava pozemkov cesty na vlek, kde sa následne v tomto roku položí asfaltový koberec. Ďalej sú rozbehnuté prípravy na domov sociálnych služieb (DSS) v areáli starej plavárne, kultúrno-spoločenský pavilón na futbalovom štadióne, nafukovacia športová hala, na ktorej sa v súčasnosti pracuje.

Pokračovanie na str. 6

Dokončenie zo str. 5

A veľa ďalších, o ktorých sa postupne budete dozvedať. Samozrejme, v roku 2024 bolo zrealizovaných veľa menších a drobných, či mojich, tak iných poslaneckých nápadov, interpelácií.

2. Mojou prioritou v roku 2024 je presadiť začiatok prác na vodovode a kanalizácii na Sihoti, revitalizáciu futbalového štadióna a pokračovanie v archeologických výskumoch okolia našej obce, pretože naďalej skrýva tajomstvá minulosti. Bol by som tiež rád, ak by sa podarilo začať s výstavbou DSS v areáli starej plavárne, taktiež zakúpenia športovej haly a okolo 40 ďalších mojich pripomienok, ktoré sa dočítate v zápisnici zo zastupiteľstva konaného 20. februára, aj keď viem, že v našej zbyrokratizovanej a spolitizovanej republike budú väčšie investície na veľmi dlhé lakte. No možno motyka vystrelí a bude pre samosprávy lepšie. Čo ale iste viem je, že bežní ľudia sa lepšie mať nebudú, potraviny nezlacnejú, energie taktiež nie a poplatky v štáte za služby pôjdu rapídne hore. Ale ako sa vraví - sľuby sa sľubujú..., vláda to však zase zhodí na nejakého skrytého strašiaka zo západu a my rýchlo zabudneme.

Ján Mišík

1. Ako poslanec vzhľadom k obecnému zastupiteľstvu vnímam rok 2023 ako veľmi pokojný. Zasadnutia plné intríg, osôčovania a marenia mnohých vecí sú

už, verím, minulosťou. Vzhľadom k obci, som veľmi rád, že sme konečne dostali schválenie na zberný dvor. Zberné miesto bolo treba presťahovať, aby sa na jeho mieste mohla uskutočniť výstavba nového zberného dvora. Vďaka patrí Urbáru, pozemkovému spoločenstvu Nižná, ktoré poskytlo na dočasné zberné miesto svoj pozemok.

2. Jednou z priorit na rok 2024 je projekt výstavby domu dôchodcov v areáli bývalej plavárne, voda na Sihoti (od r. 2022 máme stavebné povolenie, čaká sa na vyjadrenie OVS a.s.), ale aj vytvorenie nových hrobových miest v novej časti cintorína (chodníky).

Anton Hlavaj

1. Uplynulý rok hodnotím pozitívne, pretože ako poslanci sme sa vedeli spoločne dohodnúť, a zároveň podporovať dobré veci. V roku 2023 sa v Nižnej uskutočnili viaceré projekty zamerané na rozvoj infraštruktúry - vybudovanie nového zberného dvora, úpravy na futbalovom štadióne, rekonštrukcie v dome kultúry, verejné osvetlenie na ulici Stojeho - Krivé Hony, úpravy na cintoríne, v hasičskom dome, zdravotnom stredisku a v ostatných nebytových budovách v obci.

2. Aké sú moje priority v roku 2024? Rekonštrukcia verejného osvetlenia v starej kolónii, pokračovanie na rozpracovaných projektoch, ako sú dom seniorov, športová hala, Sihot, futbalový

štadión. V neposlednom rade tiež investovanie do údržby ciest, chodníkov a verejných priestranstiev. Vybudovanie prístupových komunikácií k novým domom, rozširovanie inžinierskych sietí by zlepšili životné podmienky obyvateľov Nižnej. V závere by som ešte rád všetkým kolegom z poslaneckého zboru poďakoval za spoluprácu počas minulého roka 2023 a teším sa na ďalšie spoločné projekty zamerané na rozvoj našej obce.

Milan Seman

1. Môj návrat po takmer 20-tich rokoch po opätovnom zvolení za poslanca bol v znamení oboznamovania sa s aktivitami, ktoré schválilo predošlé obecné zastupiteľstvo.

Pokračovali zmeny kultúrnenia cintorína, pred uvedením do prevádzky je zberný dvor. Prioritou na rok 2024 pre časť Malá Orava, za ktorú som bol zvolený, je vybudovanie, resp. dobudovanie chodníka od MŠ až po koniec tzv. hlavnej ulice na Orličí, čím by sa zabezpečila bezpečnosť chodcov v tejto časti.

2. Začiatkom roka 2024 som mal možnosť odovzdať ocenenia na peknom podujatí Športovec roka a vtedy som si uvedomil, že aj keď finančne obec výrazne podporuje športovcov, zabúdame na výstavbu, resp. obnovu športovísk. Kultúrne stánok sa nám podarilo dostať rekonštrukciou na vysokú úroveň, tak to teraz skúsme aj na športovom poli.

(red)

Poplatok za vývoz komunálneho odpadu na rok 2024

Poslanci Obecného zastupiteľstva v Nižnej schválili Všeobecne záväzné nariadenie o poplatku za komunálny odpad, v zmysle ktorého sú nasledovné sadzby za vývoz komunálneho odpadu:

25 eur za rok pre poplatníka bývajúcim v bytovom dome pri nádobe s objemom 1100 l s frekvenciou vývozu 1-krát týždenne.

80 eur za rok za vývoz jednej kuka nádoby (110 l alebo 120 l smetný kôš) pri rodinnom dome s frekvenciou vývozu 1-krát za dva týždne.

40 eur za rok za vývoz jednej kuka nádoby (110 l alebo 120 l smetný kôš) pri rodinnom dome s frekvenciou vývozu 1-krát za mesiac.

14 € za rok pre poplatníka samostatne žijúceho nad 62 rokov.

Podmienky pre zníženie z poplatku za komunálny odpad na rok 2024

1. Zdokladovanie, že poplatník je študentom denného štúdia na strednej alebo vysokej škole a je ubytovaný na internáte, príp. v prenájme (t.z. potvrdenie o návšteve školy, kópia nájomnej zmluvy),
2. zdokladovanie, že poplatník je zamestnaný a ubytovaný v mieste sídla zamestnávateľa mimo obce Nižná (tzv. týždňové zmeny, práca v zahraničí),
3. zdokladovanie, že poplatník s trvalým pobytom v obci tvorí komunálny odpad mimo obce Nižná (potvrdenie o zaplatení

poplatku na celý rok 2024 v inej obci), 4. zdokladovanie, že poplatník s trvalým pobytom v obci Nižná žije v mieste jeho prechodného pobytu mimo obce Nižná. Doklady k zníženiu poplatku za komunálny odpad prosíme doručiť na obecný úrad, príp. na e-mail poplatky@nizna.sk do 31. marca 2024.

Tak, ako aj minulé roky, aj tento rok budeme zasielať rozhodnutia k zaplateniu dane z nehnuteľnosti, dane za psa a poplatku za komunálny odpad na e-mailové adresy, ktoré nám poskytlí jednotliví poplatníci. Ak má poplatník záujem o zasielanie rozhodnutí na jeho e-mail a doteraz nám ho neposkytol, môže tak urobiť telefonicky alebo e-mailom.

Harmonogram vývozu komunálneho odpadu pre domácnosti v rodinnom dome:

Termíny dvojtýždňového vývozu + separovaný zber 2024					
	Komunálny odpad			Plasty	Sklo
Január	10. 01.	24. 01.	-	03. 01.	12. 01.
Február	07. 02.	21. 02.	-	08. 02.	09. 02.
Marec	06. 03.	20. 03.	-	07. 03.	08. 03.
Apríl	03. 04.	17. 04.	-	04. 04.	12. 04.
Máj	01. 05.	15. 05.	29. 05.	09. 05.	10. 05.
Jún	12. 06.	26. 06.	-	07. 06.	14. 06.
Júl	10. 07.	24. 07.	-	04. 07.	11. 07.
August	07. 08.	21. 08.	-	08. 08.	09. 08.
September	04. 09.	18. 09.	-	06. 09.	11. 09.
Október	02. 10.	16. 10.	30. 10.	04. 10.	09. 10.
November	13. 11.	27. 11.	-	07. 11.	08. 11.
December	11. 12.	25. 12.	-	05. 12.	06. 12.

Termíny mesačného vývozu + separovaný zber 2024			
	Komunálny odpad	Plasty	Sklo
Január	31. 01.	03. 01.	12. 01.
Február	28. 02.	08. 02.	09. 02.
Marec	27. 03.	07. 03.	08. 03.
Apríl	24. 04.	04. 04.	12. 04.
Máj	29. 05.	09. 05.	10. 05.
Jún	26. 06.	07. 06.	14. 06.
Júl	31. 07.	04. 07.	11. 07.
August	28. 08.	08. 08.	09. 08.
September	25. 09.	06. 09.	11. 09.
Október	30. 10.	04. 10.	09. 10.
November	27. 11.	07. 11.	08. 11.
December	25. 12.	05. 12.	06. 12.

Ing. Veronika Reinhardt

Prevádzka pohrebísk a domu smútku

Obec Nižná vydala všeobecne záväzné nariadenie č.4/2023, ktorým sa mení a dopĺňa všeobecne záväzné nariadenie č.2/2007 o prevádzke pohrebísk a Domu smútku v obci Nižná a pohrebiska v miestnej časti Zemianska Dedina nasledovne:

Nájomné za užívanie hrobového miesta na dobu 20 rokov: 1. Jednohrob: 40 eur, 2. dvojhrob: 80 eur, 3. trojhrob: 120 eur, 4. štvorhrob: 160 eur, 5. detský hrob: 30 eur, 6. hrobka: 40 eur/m², 7. urnové miesto v

zemi rozmer 1m² x 0,80 m² bez ohľadu na počet uložených urn: 40 eur, 8. urnové miesto v kolumbáriu bez ohľadu na počet uložených urn: 30 eur.

Poplatok za použitie chladiaceho zariadenia, pohrebného vozíka, miestnosti a služieb s tým spojenými (obsluha chladiaceho zariadenia, otvorenie domu smútku, vyvesenie smútočnej zástavy, zapálenie osvetlenia a sviečok, ozvučenie miestnosti, očistenie pohrebného vozíka, upratanie

domu smútku a jeho okolia pred a po pohrebnom obraze): 30 eur.

V tomto poplatku nie je zahrnutý výkop hrobu, nesenie truhly, zástav a krížov, uloženie truhly, zasypanie hrobu. Tieto činnosti zabezpečuje rodina zomrelého alebo pohrebná služba.

VZN bolo vyhlásené vyvesením na úradnej tabuli obce dňa 18.09.2023 a nadobudlo účinnosť pätnástym dňom odo dňa vyvesenia.

Sociálny podnik sa o obec vzorne stará

Počas zimného obdobia je prioritou nášho sociálneho podniku zamerať svoju činnosť na udržiavanie komunikácií

Práve cesty sú v chladnejšom období roka kľúčovým prvkom bezpečnosti nielen v doprave, ale aj pre peších. Aj napriek tomu, že tohoročná zima nepatrila medzi tie mrazivé a zasnežené, údržba bola predsa len potrebná.

Oslovili sme riaditeľa obecného sociálneho podniku Nižná, s.r.o. Pavla Habovštiaka.

Pán riaditeľ, ako by ste zhodnotili zimné práce v našej obci? Nižná je rozmanitá a rovnomerná údržba vo všetkých jej častiach bola zrejme dosť náročná. Boli nejaké zvýšené požiadavky aj zo strany obyvateľov? S akou spätnou väzbou ste sa stretli?

V prvom rade by som sa chcel poďakovať našim občanom, ktorí nám pomohli pri zimnej údržbe, a to tým, že odparkovali svoje automobily z ulíc a niektorí si sami odhrnuli sneh z chodníka pri svojom rodinnom dome. Pre zamestnancov prevádzky je zložitý v noci za tmy a sneženia odhrňovať ulice, keď na každom kroku je zaparkovaný automobil.

Počas zimného obdobia sme sa skutočne snažili okamžite zhrnúť sneh z hlavných ťahov, aby každý obyvateľ mohol bezpečne odísť zo svojho domova. A to či v noci alebo aj počas vianočných sviatkov.

Niektorí občania boli netrpeliví a niektorí zasa si neuvedomujú, že na technike môže vzniknúť neočakávaná porucha. V tomto prípade je komunikácia s občanmi niekedy zložitá.

Zimná údržba hrádze popri rieke Orave

Na druhej strane je veľmi príjemné, keď si obyvatelia všimli obetavú prácu našich zamestnancov pri odhrňaní snehu a osobne im podakovali.

Tohoročný február bol nadpriemerne teplý, čo spôsobilo, že už v jeho závere ste si vyčlenili priestor na obnovu a údržbu verejných priestranstiev po zime. Naša obchodná ulica kolónia už prešla prvým jarným upratovaním.

Vďaka Pánu Bohu, ktorý vyslyšal naše prosby, aby už nesnežilo, mohli sme začať v predstihu s jarnou údržbou.

Reagovala naša komunita na túto iniciatívu, ktorá mohla byť zároveň hnacím motorom pre ostatných, čo sa týka vnímania čistoty vo svojom okolí?

Áno, odozva je pozitívna. Postupne sa snažíme pozametať všetky chodníky a ulice.

Pravidelne zametáme jednosmernú ulicu Nová doba. Vopred sa hlási v miestnom rozhlas, aby si obyvatelia tejto ulice preparkovali svoje automobily. Sluší nám vyjduť v ústrety a iní nie. Nám to veľmi sťažuje našu prácu. Všetci chceme mať čisto, ale nepriložíme ruku k dielu. Preto chceme poprosiť spoluobčanov o spoluprácu a ústretovosť.

Jedným z veľkých projektov, ktoré už máte za sebou a ktorý zadala obec Nižná ako zakladateľ spoločnosti, je vybudovanie nového Zberného dvora v Nižnej. Vynovený zberný dvor podstatne zmenil svoj vzhľad, rozšíril priestor, čím vznikla možnosť zlepšenia kvality životného prostredia v našej obci.

Pán riaditeľ, ako by ste zhodnotili priebeh realizácie zákazky? Vieme o vás, že keď je potrebné, sadnete si do pracovného stroja a aj ako riaditeľ spoločnosti prevezmete na seba konkrétne úlohy a plníte ich.

Týmto chcem spoluobčanov informovať, že v dohľadnej dobe bude otvorený zberný dvor, kde obyvatelia s trvalým pobytom v obci Nižná môžu doniesť vytriedený odpad z domácnosti a neukladať ku kontajnerom na komunálny odpad a nevytvárať iné nelegálne skládky odpadu.

Je smutné, že prvá žiadosť na projekt bola podaná už v roku 2017, ale až v roku 2023 bolo možné začať s vybudovaním zberného dvora. Projekt Zberný dvor Nižná bol časovo náročný, za krátky čas sme obnovili oplotenie, doplnili vstupnú bránu a kanalizačnú žumpu, vykonali sme prípravu na vodovod, zrekonštruovali sme

Zametanie miestnych komunikácií

prístrešok, doplnili cestnú váhu a unimobunku, spevnili sme plochu a následne ju vyasfaltovali.

Keď som bol malý, hral som sa s podobnými plechovými a drevenými hračkami. Veľmi ma to bavilo a teraz je to spojené s oslom pre obyvateľov. Na takýchto projektoch sa veľmi rád zapájam do nevyhnutných prác s použitím techniky, ako je traktorbager, plošina, nakladače a ostatné naše technické vybavenie.

Už sa uskutočnila kolaudácia?

Áno. Kolaudácia bola úspešná a máme už právoplatné rozhodnutie stavebného úradu. Začíname so stahovaním dočasného zberného miesta na nový zberný dvor.

Čo by ste odkázali spoluobčanom, resp. aké informácie by ste im odovzdali ohľadom fungovania zberného dvora, alebo ako ho môžu využívať?

Na zbernom dvore budú nové pravidlá a rozšíri sa druh odpadu, ktorý budú môcť obyvatelia doviezť. O konkrétnom dátume otvorenia zberného dvora a pracovnom poriadku budeme včas informovať na webovej stránke obce Nižná.

Spoluobčanom Nižnej chcem odkázať: Buďte ohľaduplní voči zamestnancom zberného dvora, rešpektujte ich pokyny na zbernom dvore a v čo najväčšej miere triedte komunálny odpad, pretože nevytriedený odpad stojí obec nemalé peniaze.

(red)

Výmena pletiva na lavičke

Rekonštrukcia šatní v Dome kultúry

Vývoz separovaného odpadu

Spevňovanie chodníka pri MŠ Orliče

Zavesenie vianočnej výzdoby

Zberný dvor

OPERAČNÝ PROGRAM
KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

EURÓPSKA ÚNIA
Kohézny fond

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou

www.op-kzp.sk

Zberný dvor v obci Nižná

Zvýšenie miery zhodnocovania odpadov so zameraním na ich prípravu na opätovné použitie a recykláciu a podpora predchádzania vzniku odpadov

Ulice nesúce mená významných osobností

Pokračovanie z čísla 3/2023

V predchádzajúcom čísle našich novín sme sa v článku V Nižnej sa nachádza 51 ulíc zaoberali aj ich pomenovaním. Nesú mená podľa obecných katastrálnych názvov a významných osobností. Ulice Hviezdoslavova, Kukučínova, Sama Chalupku, Jána Hollého, Štúrova, Gen. Štefánika, Šoltésovej, Hattalova, Radlinského, Matúškova, Podjavorinskej, Mila Urbana, Bernolákova, Vansovej, Jesenského, Kolárova, Tajovského a Hamuliakova sú pomenované podľa všeobecne známych významných slovenských dejateľov.

Tri ďalšie ulice nesú názov podľa osobností, ktoré tu žili a ich mená sa aj týmto spôsobom zachovali v histórii obce.

Okrem už uvedeného Vladimíra Stojeho, do galérie významných osobností v Nižnej patria traja kňazi Jozef Tomanóczy, Protáz Matej Kolečák a Ján Farkašovský. Pre všetkých je spoločná ich príkladná pastoračná starostlivosť a obetavosť.

Jozef Tomanóczy, Mons., ThDr., apošt. protonotár, asesor, sídelný spišský kanonik, trpiteľ za vieru sa narodil 1. mája 1893 v meste Brandon v Kanade a zomrel 30. decembra 1976 v Nižnej nad Oravou.

Študoval na Spiši a v Budapešti. Po skončení teologických štúdií bol 13. júna 1916 vysvätený za kňaza. Stal sa aktuárom a v r. 1918 archivárom Biskupského úradu v Spišskej Kapitule. Od r. 1920 prednášal dogmatiku v kňazskom seminári a bol notárom prosynodálneho Tribunálu. Po ďalších štúdiách dosiahol v r. 1922 v Budapešti doktorát posvätnéj teológie. Od r. 1924 bol asesorom, biskupským tajomníkom a synodálnym examinátorom.

Od r. 1930 bol diecéznym školským inšpektorom, kanonikom a prosynodálnym sudcom. V r. 1933 bol riaditeľom diecéznej charity na Spiši. Dlhoročne stál po boku biskupa Jána Vojsašáka. V r. 1940 sa stal katedrálным archidiakonom, v r. 1943 prelátom, generálnym vikárom a oficiálom Tribunálu. Od r. 1944 bol kanonikom lektorom a kantorom. Svojím životom bránil slobodu Cirkvi, verne stál pri svojom biskupovi aj v najťažších chvíľach života a viedol diecézu ako vikár po jeho internovaní. Pre vieru bol mnohokrát vypočúvaný, perzekvovaný. Vo väzení strávil sedem rokov. V r. 1950 bol odsúdený a uväznený. Od r. 1968 pôsobil v Nižnej nad Oravou, kde aj zomrel. Za 8 rokov, v ktorých pôsobil v Nižnej, si získal úctu jej obyvateľov.

Pedagogicko-katechetickú činnosť generálneho vikára Mons. Jozefa Tomanóczyho spracoval v dizertačnej práci doktoranda Mgr. Jozef Koválik (D013821). Analýzu archívnych dokumentov z príprav aj priebehu procesu s Jozefom Tomanóczym a spoločníkmi sústredil Mons. Prof. ThDr. PaedDr. PhDr. František Dluhoš, PhD. do publikácie Verní Ježíšovi Kristovi a jeho krížu. (@MTM - Levoča 2013)

Jeho pastoračná a pedagogicko-katechetická činnosť má značný podiel na formovaní školstva po rozpade Rakúska – Uhorska; náboženskom povedomí národa. V období ťažkom pre Cirkev neoblomným postojom sa podieľal na obhajobe duchovných hodnôt a vydarenom štarte nových kňazských povolaní aj z farnosti Nižná.

Pri príležitosti 100. výročia jeho kňazskej vysviacky a 40. výročia smrti sa 2. mája 2016 farnosť a obec Nižná rozhodli usporiadať spomienkové podujatie. Hlav-

V roku 2016 si s vd'akou s úctou pripomínáme 100. výročie kňazskej vysviacky a 40. výročie smrti ThDr. JOZEFA TOMANÓCZYHO - kňaza, pedagóga, kanonika, generálneho vikára Spišskej diecézy, pápežského prelata, apoštolského protonotára a svedka viery.

ná myšlienka stretnutia tkvela v rozprúdení diskusie a rozšírení poznatkov o osobnosti a životnom diele Mons. Tomanóczyho. Tak, ako biskup Ján Vojsašák, bol rovnako zasiahnutý krutosťou totalitného režimu. Svoju vernosť však dokázal aj v dobe ťažkého prenasledovania. Napokon o jeho životnej ceste hovoria aj slová vytesané na náhrobnom kameni tejto osobnosti: „Križ som hlásal, križ som znášal, pod križom som pokoj našiel.“

Pokračovanie na str. 11

Rodina Tomanóczy

Jozef Tomanóczy počas svojho pastoračného pôsobenia v Nižnej

Dokončenie zo str. 10

Výpovedné sú spomienky pamätníkov:

No prelát! Za neho boli slúžené dve sv. omše naraz. Jednu slúžil vdp. Štelina pri hlavnom oltári a druhú on pri bočnom. Bol veľký fanúšik futbalu. Na ihrisku, kde je dnes Spojená škola, sledoval zápas prevesený cez zábradlie a noha mu „švingala“, ako by sám behal po trávniku.

Milan

Dr. Tomanóczy bol to veľmi komunikatívny človek, rád sa zaujímal o dianie v obci. Mal svoj okruh ľudí, s ktorými sa stretal. Tiež bol fanúšikom futbalistov. Nevynechal (pokiaľ mal čas) nedeľné futbalové zápasy. Jeho miesto bolo na rohu ihriska za plotom od strany rieky Orava. Len pre zaujímavosť, futbalové ihrisko škvarové bolo tam, kde teraz stojí Stredná Spojená škola. Mal rád domáce jednoduché jedlá.

(JŽG)

Nedeľné sväté omše slúžil vždy ráno pri bočnom oltári Panny Márie ružencovej pred Bohostánkom chrptom k ľudu v latinčine. Po tejto sv. omši vysluhoval Svätosť zmierenia počas nasledujúcej svätej omše. Bol to vzdelaný muž. Slovom i písmom ovládal viacero jazykov. V sobotu večer sme chodievali upratovať a zdobiť kostol. Z kvetov, čo zostali, ženy uvlili kyticu a nás poslali zaniest prelátovi. Vždy nás ponúkol pripravenými cukríkmi.

Olga

Prejať úcty ku kňazovi bol citeľnejší tak, ako i úcta ku krížu, pred ktorým sa človek prežehnal a chlieb spadnutý na zem človek po zdvihnutí pobozkal, uvedomujúc si veľký dar Božej lásky. Na sviatok sv. Jozefa mu chodievali vinšovať kňazi. Nechcela som rušiť, tak s odstupom času (po týždni) som prišla pozdraviť preláta ja. Vtedy mi žartovne povedal: „...Jozef už spí, Mária...“

Mária

Poznala som ho len krátko, no v spomienke mi zostal ako veľmi dôstojný pán.

Valéria

Pamätám si jeho tvár ako obraz v ráme. Ráno čo ráno povzbudzoval školákov svojím pozdravom z okna neterinho domu (č.d. 376), kde prežil posledné roky svojho života. Dnes je pod týmto oknom umiestnená pamätná tabuľa, odhalená v máji 2004 za účasti svetských i cirkevných predstavených obce a ostatných občanov. Ulica, na ktorej dom stojí, nesie jeho meno.

Jozef

Ňaňo Vladimír Havrlant často spomínal na nepríjemné zážitky, ktoré mu pripravili spoluobčania Nižnej za Slovenského štátu. Občania českej národnosti,

vrátane jeho ako Moraváka, čelili v tomto období väčšej či menšej perzekúcii, v Slovenskom štáte sa stali nežiaducimi cudzincami. V mnohých prípadoch to viedlo k nútenému odchodu zo Slovenska. Hrozilo to aj môjmu starému otcovi. Pred naším domom sa údajne zišla skupina „hejslovákov“ s poľnohospodárskym náčiním v rukách, ktorá sa pokrikmi: „Češi peši do Prahy!“ snažila dosiahnuť svoje. Ňaňo spomínal aj niektoré mená, ale to už dnes nikomu nepomôže. So sekerou v ruke sa Ňaňo zastal v tejto situácii jeho svokor Ján Tuka, ktorého si pamätám ešte aj ja. Mocný chlap, ktorý budil svojou postavou zaslúžený rešpekt. Podľa Ňaňových spomienok, ktoré som tak rád počúval, mu potom pomohol najmä Dr. Tomanóczy, ktorý zrejme upokojil vybičované vášne Nižňanov. Zastal sa môjho starého otca a pomohol mu aj na vtedajších úradoch. Viac podrobností neviem, ale dobre si pamätám, že Dr. Tomanóczy bol pre Ňaňu do jeho smrti ikonou, na ktorú nedal dopustiť a nesmierne si ho vážil. Pamätám sa, ako k nemu starí rodičia často chodili, a aj nás tam posielala stará mama s oblátkami a rúrkami.

Marián

Nižná nezabúda

Od roku 1991 nesie ulica, na ktorej stojí dom posledných dní života, čestný názov Ulica Tomanóczyho. V máji 2004 bola na tomto dome, ktorý patril jeho neteri Márii, rod. Maškarovej a Emanuelovi Žuffovi-Golátovi (p.č. 376), odhalená pamätná tabuľa.

ThDr. Jozef Tomanóczy je významná osobnosť duchovného života, ktorá presiahla hranice Nižnej.

Presne rok po smrti Jozefa Tomanóczyho, 30. decembra 1977, apoštolskou konštitúciou Qui divino prehlásil pápež Pavol VI. Slovensko za samostatnú cirkevnú provinciu. Toto historické rozhodnutie nástupcu svätého Petra zhodnotil Milan Rúfus týmito slovami:

„Je v tom naša prvá novoveká identifikačná karta, vystavená najvyššou morálnou autoritou svetového spoločenstva. Podakujeme za ňu.“ Naše podakovanie za túto „identifikačnú kartu“ by malo patriť aj tým, ktorí v období náboženského prenasledovania vydali svedectvo viery. Aj vďaka ich modlitbám, obetiam a utrpeniu Svätý otec Pavol VI. potvrdil, že územie medzi Dunajom a Tatrami je nespochybniteľnou vlasťou svojbytného slovenského národa, ktorého duchovné dedičstvo a kultúrna identita vyrastá z Kristovho kríža.

PhDr. Miloš Kázik a Jozef Virostko

Prelát

Viera, Nádej, Láska ...
Či správne je táto trojka vyskladaná?
Veď najskôr bola láska,
potom viera v chlapca vštepovanú,
v nádeji pastoračná činnosť započatá.
Vatikán mu pečat dal,
ctihodným otcom sa v čase stal.
V siedmich rečiach rozprával
o láske Boha, čo Syna na kríž odovzdal.
Za slová tieto bolševik ho krížom osedlal.
Budme hrdí, rodáci, že nedal meniť
nebesá.
Od Lukáša, Marka, Matúša i Jána slovo
ďalej rozosial.
Duchom pevný vo viere
kňazom novým neochvejný príklad dal.
Kristov kríž verne hlásal,
trpezlivo ten svoj znášal,
až doznal rozhršenia hlas.
Ustali ruky žehnajúce,
no Viera, Nádej, Láska tie zostali v nás.

Pavol Ostražický

Keď sa zem nad nami
zatvorí ako rana,
svedkovia neznámi
to rozpovedia za nás.
Akí sme žili tu
a čím sme pritom boli.
To potom stratené
už trochu menej bolí.

Milan Rúfus

Miesto posledného odpočinku

Telesné pozostatky Dr. Jozefa Tomanóczyho, ako najstaršieho člena sídelnej kapituly, boli pochované na starom cintoríne za Kostolom sv. Gála v Nižnej 3. 1. 1977. Pohrebne obrady a zádušnú svätú omšu slúžil kapitulný vikár Štefan Garaj.

Uvítanie detí

Uvítanie detí zo dňa 6. decembra 2023

Prvé narodené dieťaťko sa volá Marek

„Dieťaťko sa cez pusinky dostalo až do perinky. Krásne oči, krásne vlásky, narodené z veľkej lásky. Nech tá láska je vždy stála, plná šťastia, neskonalá.“

Prvé dieťaťko, ktoré sa v tomto roku v našej obci narodilo, je chlapec s mierami 3,830 kg a 51 cm. Volá sa Marek a svojím príchodom 3. januára priniesol radosť rodičom Denise a Marekovi Marettovcom z Nižnej.

Mladá sympatická rodinka sa teda začiatkom roka rozrástla, lebo doma už majú dievčaťko Ninku, ktorá sa narodila v roku 2022. Opýtali sme sa na pocity už 4-člennej rodiny:

„S manželom sme sa vždy túžili stať rodičmi. Boh naše prosby vyslyšal a dnes máme dve krásne detičky, dcérku Ninku a syna Marečka.“

Už narodením dcéry sa náš život otočil o 180 stupňov, no po narodení synčeka ešte viac. Vzhľadom na malý vekový rozdiel medzi deťmi sme v jednom kole. Ma-

reček je dosť živé bábätko a vyžaduje veľa pozornosti. Pomaličky si zvykáme na život vo štvorici, aj keď niekedy je to veľmi obťažné. Niektoré dni sú lepšie, iné horšie. Ale aj napriek preplakaným dňom a prebdeným nociam nič neľutujeme a sme hrdými rodičmi dvoch krásnych a šikovných detí, ktoré nadovšetko milujeme. Rodina je miesto, kde život začína a láska nikdy nekončí.“

Celej rodinke prajeme len to najlepšie, najmä veľa zdravia, lásky a šťastia.

(red)

Za zážitkami

Babie leto sa ukázalo veľmi pekné, a tak sa naša organizácia JDS v Nižnej rozhodla spoznať aj druhú stranu Oravy a Kysúc. Dňa 17. októbra sme nastúpili do

autobusu a vybrali sa na výlet do miestnej časti obce Nová Bystrica – Vychylovky, Múzea kysuckej dediny a do Starej Bystrice.

Vo Vychylovke sme nastúpili do vláčika, ktorý nás povozil hore-dolu po doline. Stačilo nám to, lebo bolo chladno. Odtiaľ sme sa presunuli do skanzenu, kde nám náš sprievodca vysvetlil, odkiaľ pochádzajú staré drevenice a budovy pre statok a vysvetlil, ako sa tam žilo. V skanzene je aj pekná stará krčma z Korne, kde sme sa usadili a personál nám pripravil výborný obed.

Po obede sme sa išli do Starej Bystrice pozrieť na orloj, ktorý bol veľmi pekný. Ide o najväčšiu drevenú sochu na Slovensku. Orloj sme zmeškali o minútu, a tak sme čakali ešte jednu hodinu, kým sa otvorí. Nevadilo nám to, lebo bolo pekné počasie a nič viac sme nepotrebovali. Bol to krásny zážitok pre všetkých zúčastnených a dúfam, že všetci boli spokojní.

Božena Žuffová

Nech sa trávička zazelená

Kedže tohtoročný február bol veľmi teplý, naša organizácia JDS vyzvala všetkých milovníkov čistoty a poriadku, aby sa zapojili do upratovania okolia kostola, Domu nádeje a obecného úradu. Udialo sa tak 29. februára. Počasie bolo priaznivé a všetkých 37 dôchodcov, ktorí prišli, pracovalo s chuťou a elánom. Po skončení brigády bola pre všetkých pripravená odmena v podobe výbornej goralskej polievky, ktorú navarili šikovné kuchárky z JDS. Dúfame, že výsledok nášho upratovania vydrží a na Veľkú noc budeme mať našu Nižnú čistú a peknú. Všetkým prítomným ďakujeme, veď sa cení každá ruka a práve tí najstarší majú najviac chuti do roboty. Ešte raz, veľká vďaka.

Božena Žuffová

Pomáhali aj deti z materskej školy

Aj seniori sa vedia baviť

Dňa 9. februára sa v Rotunde v Dome kultúry v Nižnej konala naša Senior party. V tomto roku sme sa na ňu s radosťou pripravovali. Ostatní sa tešili, ako si raz do roka zatancujú, vyhrajú tombolu, ale hlavne sa spoločne stretnú. Sú to seniori, ktorí pracovali ešte v Tesle Orava, a tak si radi

zaspomínajú, porozprávajú a zabavia sa. Túto tradíciu - zábavu zaviedli už naši zakladatelia z Jednoty dôchodcov Slovenska (JDS), my v tom pokračujeme. Tento rok to bola už naša 20. Senior party. Bolo na nej výborne, dostali sme prípitok, večeru, kavičku, koláčik aj víno. Čo nám bolo viac

treba? Nič, len chuť si zatancovať, pobaviť sa, a to naozaj nechýbalo nikomu. Myslím si, že všetci boli spokojní. Nám ostáva len čakať na budúci rok, keď sa opäť v takejto dobrej pohode stretneme.

Božena Žuffová

Seniori, pozor na podvodníkov

Polícia upozorňuje na trestnú činnosť páchanú na senioroch. Osoby vyššieho veku sa pre svoju dôverčivosť často stávajú obeťmi rôznych podvodov a krádeží. Páchatelia sa pod rôznymi vymyslenými príbehmi dostávajú do vašej blízkosti, uvedú vás do omylu a podvodom či obvyčajnou krádežou vás pripravujú o celoživotné úspory alebo cenné predmety. Polícia vám dáva do pozornosti niekoľko užitočných rád.

Nevrte emotívnemu príbehu, ktorý vám do telefónu uvádza akákoľvek osoba, ktorá následne od vás žiada peniaze, napr: Dopravná nehoda. Podvodník vám zavolá na telefón, predstaví sa ako váš príbuzný, známy, lekár alebo policajt. Oznámi vám, že váš príbuzný (vnuk, syn, dcéra) spôsobil dopravnú nehodu, leží v nemocnici a nemôže komunikovať, lebo si pri nehode odhryzol jazyk a súrne potrebuje peniaze na vyplatenie škody, ošetrenie a neoznámenie prípadu polícii. Dôrazne vás požiada, aby ste nikoho nekontaktovali, s nikým túto záležitosť nepreberali, lebo váš príbuzný bude mať z toho problémy a môže ísť do väzenia, pretože šoféroval pod vplyvom alkoholu a pri nehode niekoho ťažko zranil.

Nevrhajte peniaze a cenné predmety z okna, nevyberajte pre podvodníka peniaze z bankomatu a zo svojich účtov, ani neprevádzajte peniaze na iné účty podľa pokynov neznámych osôb, napr: Falošný policajt. Podvodník vám zavolá na telefón, predstaví sa ako policajt a oznámi vám, že si vás vytypovali zloději, ktorí vás chcú vykradnúť alebo odcudziť peniaze z účtu. Falošný policajt vám povie, aby ste všetky cenné veci spolu s peniazmi vložili do tašky a vyhodili z okna alebo odniesli na miesto, ktoré vám oznámi podvodník v telefóne. V prípade odcudzenia finančnej hotovosti z účtu vás podvodník požiada, aby ste ich previedli na iný účet, alebo išli do banky, z účtu vybrali všetky peniaze, vložili ich do tašky a nechali niekde na ulici.

Neriadte sa pokynmi volajúceho podvodníka, nehovorte do telefónu, koľko peňazí máte doma alebo v banke, napr: Falošný poštár a policajt. Podvodník vám zavolá na telefón, predstaví sa ako zamestnanec Slovenskej pošty a pýta sa vás, či nemáte vydať alebo rozmeniť peniaze, aby vám mohol vrátiť preplatok a ukončí s vami hovor. Vzápätí vám zavolá niekto iný a predstaví sa ako policajt, ktorý vám oznámi, že sa nachádzate v nebezpečenstve, pretože v dome, v ktorom bývate, sú zloději, ktorí vás chcú okradnúť. Falošný policajt vás bude presviedčať, že

váš majetok chce ochrániť, a preto všetky peniaze a cennosti je potrebné dať do tašky a vyhodiť z okna.

Majte na pamäti, že preplatky a nedoplatky sa nevyplácajú v hotovosti prostredníctvom zamestnancov spoločností či iných osôb, napr: Odpočty plynu, vody, elektriny. Pri dverách vám zazvoní cudzí človek a predstaví sa ako pracovník plynárni, elektrárni alebo vodárni. Oznámi vám, že prišiel odpísať stav plynomeru, vodomeru, elektromeru, alebo vám prišiel vyplatiť preplatok či inkasovať nedoplatok. Nevypúšťajte takéto osoby do svojich príbytkov, ak máte pochybnosti, či ide o skutočných zamestnancov spoločností.

Dávajte pozor, komu zveríte svoje peniaze, nestajte sa obeťou takéhoto podvodu, napr:

Zaujala vás reklama na zhodnotenie vašich úspor, prichádzajú vám telefonáty prípadne e-mail, v ktorých vás oslovujú, aby ste investovali svoje peniaze do kryptomien alebo do zahraničných investičných spoločností a projektov.

Neposkytujte svoje osobné údaje: rodné číslo, číslo identifikačnej karty, adresu, údaje o vašom účte v banke, číslo platobnej karty či iné informácie, ktoré by mohli byť neskôr zneužívané, napr: Výhra, dedičstvo či americký vojak. Príde vám e-mail, v ktorom vás

Pokračovanie na str. 15

Dokončenie zo str. 14

podvodník informuje, že ste niečo vyhrali alebo zdedili. Požiada vás o zaslanie osobných údajov a uhradenie poplatkov či určitej čiastky, aby výhra alebo dedičstvo po vzdialenom príbuznom mohlo byť prevedené na váš účet. V e-mailoch alebo cez sociálnu sieť

sa môže podvodník predstaviť aj ako americký vojak, ktorý potrebuje pomoc. Pod zámenkou spoločnej budúcnosti si získa vašu dôveru a postupne vás pripraví o peniaze. Preto nereagujte na takéto typy správ, sú to všetko podvodné e-mail. Taktiež nereagujte na e-mail, ktoré vás vyzývajú, aby ste si

prebrali balík na pošte, alebo že ste vyhrali výhru, platnosť vašej platobnej karty končí, preto kliknite tu, aby sa predĺžila platnosť.

Vždy volajte POLÍCIU na čísle 158 alebo linku tiesňového volania 112

kpt. Mgr. Tibor Šándor

Záver roka 2023

Stretnutie seniorov pri kapustnici, 6. decembra 2023. Zdroj: Archív OcÚ

Vianočné trhy, 17. december. Zdroj: Viktor Kubala

Trojkráľový výstup na Ostražicu

Dňa 6. januára sa v našej obci konal už tradičný Trojkráľový výstup na Ostražicu. Nepriaznivé počasie nebolo prekážkou, ale pre niektorých bolo dôvodom, že počet účastníkov bol predsa len o niečo menší,

ako po iné roky. Výstup sa začal o 13.00 od kostolov sv. Gála, sv. Joachima a sv. Anny. Okrem športového zážitku, občerstvenia a dobrej nálady priniesol tohtoročný výstup ešte jedno pozitívum. Mladí

pltníci pri prístrešku na Ostražici opravili stoly a vybudovali nové ohnisko. Úctu si zaslúži najstarší účastník Ing. Anton Mikušovský.

red

Pafkovou sme ukončili tohtoročnú zimu

Podľa informácií pamätníkov sa písal rok 1968, keď sa po prvýkrát zišli naši otcovia a starí otcovia na Pafkovej. V tomto roku sme organizovali teda už 56. ročník tejto obľúbenej zimnej akcie. Pri jej organizovaní najväčším otáznikom býva počasie: Ako bude? Bude sneh, bude pršať, bude fúkať? A keď bude škaredo, prídu ľudia?

Ani tento rok to nevyzeralo s počasím na stanovený termín priaznivo, ale preložiť akciu o týždeň sme zamietli. A v konečnom dôsledku sme urobili dobre.

V dedine toho snehu nebolo bohviekoľko, ale v doline to stačilo na to, aby sa podarilo akciu zrealizovať a aby sa dala pomenovať zimnou. Okolo desiatej hodiny už začali postupne prichádzať prvé skupinky účastníkov. Ani sme sa nenazdali a okolo chaty bolo za dve hodiny už plno. Väčšie aj menšie partie postávali, posedávali, jedli a

popíjali, čo si doniesli. Zohratie sa pri ohni a opečenie si špekačiek či slaniny každému dobre padlo.

Svojou návštevou a úvodnými vetami nás poctil aj starosta, ktorý pripomenul všetkým zmysel a opodstatnenosť tejto akcie. Samozrejme, že nemohla chýbať už tradičná „pafkáčska kapustnica“, medovina a teplý čaj. Ohľadom kapustnice mi nedá nespomenúť fakt, že tento rok to so zberom, ktorý vždy organizujeme deň vopred, nebolo celkom dobre. Málo ľudí prišlo s kanvičkami a fľaškami. Nepodarilo sa nám vyzbierať toľko, aby sme naplnili všetky kotly. Takže sme nakoniec, po prvýkrát v histórii, museli dokúpiť pár vedier kapusty. Napriek tomu, z ohlasov účastníkov bolo zrejmé, že im chutila.

Meranie síl a vytrvalosti súťažiacich pri už tradičných súťažiach v pílení dreva,

hode klátom a preťahovaní lanom je už neodmysliteľnou súčasťou tejto akcie. Bolo zjavné, že niektorí museli siahnúť na dno svojich síl, ale pre iných to bola hračka. V konečnom dôsledku však ide o zábavu a vyhral každý, kto sa zúčastnil. Oceňovanie víťazov sa trochu skomplikovalo. Pomiešali sa nám jednotlivé ceny, za čo sa touto cestou chceme ospravedlniť a na budúci rok si dáme na to pozor.

Samozrejme, že aj deti mali pripravené súťaže a už tradičnú šmýkačku. Jediné, čo tento rok chýbalo (hlavne deťom), bol veľký snehový „Pafkáč“, ktorého sme, žiaľ, nemali z čoho postaviť. To málo snehu, čo bolo, nepostačovalo na vytvorenie takej veľkej figuríny. Dúfajme, že na rok budú k nám nebesá prívetivejšie a bude z čoho stavať. Záver akcie bol netradične U Šimánka, ale za to

Pokračovanie na str. 17

Dokončenie zo str. 16

s tradičným gulášom a zábavou pre tých, ktorí ešte našli energiu na tanec. A čo dodať na záver? Snáď len toľko, sme radi tomu, že ste si našli čas aj napriek nevyspytateľnému počasiu a uponáhľanej dobe, ktorú žijeme. Prevetrali sme si svoje telá, niektorí aj zresetovali hlavy a všetci spoločne dodali našej akcii ten správny „šmrnc“. Ďakujeme vám. Za všetkých organizátorov sa chcem touto cestou poďakovať aj tým, ktorí nám pomohli materiálne alebo finančne. Tešíme sa na vás na nasledujúcom ročníku Paľkovej 2025.

*Za všetkých Paľkáčov
Mário Chrenka*

Na poslednej fašiangovej zábave

Folkloristi z Nižnej sa postarali o tohtoročné pochovanie basy, ktoré sa uskutočnilo 13. februára. Veselilo sa do polnoci, hostilo sa už tradične šiškami, chlebom s masťou a vínom

Vtáci nad riekou

Otváraš oči a stovky rán ten istý pohľad:
biele krídla nad pokojne sa hojdajúcimi vlnami.

Som zaň vďačná...a ešte...

„každý deň stretnúť človeka,
človeka stretnúť každodenne“.

Obliekam tieto dve zvnútorňenia
do slov súčasnej ruskej,
mne tak blízkej poetky:

O smrti nikdy nerozprávaj
Treba len žiť, tak prosto žiť,
aby si videl sprava, zľava
to, čo sa oddá oceniť.

Nikoho nezaťažuj vinou.
Každý sa niekam pohyňa
k priateľstvám, zvykom, cieľom, činom
a v duši vlastné zvony má.

Každý je niečím iným krásny.
Ak ťa Boh k ľuďom prideliť,
nech s tebou prežijú dosť jarných
neohrozene šťastných chvíľ.
Sú múdri - počúvaj a uč sa.

Zbytočne nepoháňaj čas.
Nechci, aby už teraz duša
ukázala to, čo má rásť.

Ži a čuduj sa - vždy a často,
ved obloha je belasá
Dýchaj tak, ako dýcha vtáctvo,
keď do dialavy púšťa sa

Biele pierka čajok nad hladinou rieky,
ktorá čaruje.

Pomysle ich zbieram do dlaní,
zbelievajú sa...

ako to miesto a ľudia,

ktorých mám rada.

Práve teraz, práve v tomto čase.

eva kollárová /s taťjanou kuzovlevovou/

Genius loci II v Nižnej – na krídlach krásy

„Krása sveta je vždy úmerná kráse ducha, ktorý ho vníma.“

Naplniť sálu v Spojenej škole v Nižnej ľuďmi, ktorí túto krásu ducha majú, nie je vôbec ťažké. Nižná a jej okolie týchto ľudí má a ich duch je práve to, čo z obyčajného večera urobí večer pochopenia, ľudskosti, večer poetický, obohacujúci. Začiatkom decembra teda hŕstka takto duchom bohatých ľudí strávila čas v spoločnom zastavení, spomalení a nájdení kúska poézie v nás. Predstavenie s názvom Genius loci II si pre nás pripravilo oživené divadielko poézie pod vedením profesorky Evy Kollárovej. Celým večerom nás sprevádzala a viedla ho cestičkami medzi príbehmi, básňami, životnými osudmi a postojmi. Divadielko poézie už tradične ponúka zastavenie a nadýchnutie sa v uponáhľanom svete. Sme až príliš zvyknutí sa naháňať a aj vnímať umenie by sme chceli hneď, rýchlo s okamžitým účinkom. Pri týchto stretnutiach ale po pár ná-

dychoch tento stav pominie a s uvoľnením sa započúvate do kvality klasického prednesu či dobrej piesne.

Pozvánka na tento večer nás oslovila nádhernou grafikou a citátom V. J. Briusova: „Keby som mal žiť 100 rokov, nezahasili by oheň túžby po poznaní, ktorý ma spaľuje.“

Spoznávať nové svety a obohatiť nás v úvode prišiel náš rodák Peter Dedinský vo svojom rozhovore s profesorkou Kollárovou. Porozprávaj nám svoj príbeh, začiatky, kariérny vzostup a čím žije dnes, aj na čo sa v jeho tvorbe môžeme tešiť.

Knihu Princípy Anny Kareninovej nám citlivo a zaujímavo predstavila Monika Barčáková. Prednesom básne pokračoval Karol Hanulák s jeho Svedomím a O interpretácii v našej interpretácii si svoje príspevky na túto zaujímavú tému pripravili Miloš Kázik a Jana Krúpová. Piesňou nás osviežil Tomáš Lajmon, ktorý sa s nami podelil o svoju autorskú tvorbu. Zaujímavým príbehom nás do minulých čias vrátila Jana Černá a zaspievala Daniela Iskrová. Poetickými príspevkami pokračovali Elena Jakubovičová a Mária Habovštiaková, ktorá bola v závere programu.

Každý z interpretov nám doniesol kúsok samého seba, v prednese básne je zažité, videné, milované... Otvorili nám svoje umelecké svety, aby sme aj my pookriali. Aby aj náš „oheň túžby po poznaní“ horel.

Náročnému divákovi možno chýbala silnejšia dramaturgická stavba predstavenia, výraznejšie prepojenie jednotlivých blokov, alebo zdôvodnenia ich súvisu. Genius Loci má ale poukazovať a vyzdvihovať osobnosti, ktoré tvoria dobré jadro miesta, kde žijeme, aby sme chceli a mohli otvárať kultúru v nás samých. Tak, aby sme mali chuť a možnosť vnímať krásu sveta okolo nás.

(ejr)

Prišla jar

Na potulkách v chotári Nižnej

Jar, tri písmená, ale predstavujú významné obdobie života v roku. Začína sa po miernej zime, kedy zver, vtáctvo a príroda ožívajú a prinášajú nám pohľady na dennodenné zmeny. Začína sa jahňadami na lieskach, pri potokoch žltým záružlím a v okrajových porastoch belejúcimi sa sneženkami. Postupne sa vracia vtáctvo zo zimných a teplých krajín. Domáce vtáctvo sa začína starať o svoje hniezdiská a nie je nič výnimočné vidieť bociana s veľkým konárom na úpravu svojho hniezda, ktoré so svojou družkou dlhodobo obýva. Prebúdzajú sa aj naši spáči, ktorí prespávajú vo svojich norách a brlohoch - medveď, jazvec, plch. Líšky po zimnom kankovaní vídajúme pobehovať v blízkosti našich obydľí. Pre nás najzaujímavejším pohľadom je vidieť jeleňa bez parožia, ktoré každoročne zhadzujú v mesiacoch február a marec. A následne vyrastanie nového parožia, ktoré je obalené lykom. V tomto čase sa samčia jelenia zver utiahne do tichých lokalít. Hovorí sa, že keď kvitnú do biela trne, diviачice kladú svoje mláďatá. Ich pásikavé sfarbenie nám dáva výstrahu, že v blízkosti je mama diviачica, ktorá nemilosrdne ochraňuje svoje potomstvo. V okolí nory zimného spáča - jazveca nachádzame guľovité útvary, ktoré pri čistení vyhodil von. Zväčšenie rodiny prírastkom riešia vybudovaním novej nory

v tesnej blízkosti. Veľmi zaujímavé je správanie sa vodného vtáctva na rieke Orava a v príslahlom okolí. V určitom čase vidíme, že kačice nelietajú, len sedia na vode, ide o tzv. preperovanie. Káčery sa preperujú v mesiacoch jún a júl a kačice po výchove mláďat v júli a auguste. V plytkom hniezde na zemi, alebo v hlavových vrúbach na brehoch, zniesú 6-12 vajec, na ktorých sedia.

Prvým úkonom kačice je dovedenie kačiat k vode, ide niekedy o krkolomné skákanie z hniezda vo výške viac ako 2 m. V posledných rokoch sa sortimentná skladba vodného vtáctva mení v prospech invazívnych druhov, čajok, rackov a kormoránov. Vidieť priame útočenie čajok na hniezda kačiek a je to žalostný pohľad v neprospech pôvodných kačíc. Z ostatných druhov zvierat, s ktorými sa môžeme na potulkách v našom chotári stretnúť, je medveď hnedý, vlk dravý, ojedinele aj psík medvedíkovitý. Všetky tieto šelmy žijú s nami v dohodnutej symbióze s tým, že človek rešpektuje ich prirodzený priestor - husto zarastené lokality, čo najviac vzdialené od obydľí. Na prechádzkach poľom a lesom dajme o sebe vedieť nie hlučným vrieskaním, ale použitím píšťaliek aj s ultrazvukovým výstupom. Medveď, rys, vlk, aj ostatné zvieratá majú veľmi dobrý sluch aj zrak a radi sa nám z cesty vyhnú. Veľmi problematické býva-

jú stretnutia v období rodenia mláďat, kedy samice chránia svoje potomstvo aj útokom na človeka. Z dravcov na oblohe môžeme vidieť sokola myšiara, myšiaka hôrneho, jastraba popolavého, orla malého. Tieto vtáky hniezdia vysoko v korunách stromov. Svoje mláďatá krmia mäsitou potravou, napríklad kratšie hady a podobne. Sú to veľmi dobrí letci a majú výborný zrak.

V 40. -70. rokoch 20. storočia hniezdili na masíve Budína hlucháne, v doline Hldočina jarabice a na Ostražici sa konali polovačky na zajace.

V chotári Nižnej (2 772 ha) sa môžeme stretnúť s medveďom, vlkom, rysom, líškou, jazvecom, ojedinele psíkom medvedíkovitým, zajacom, kunou, lasicou, veveričkou, jeleňom, srncom, diviakom a z vtáctva orlom malým, sokolom myšiakom, jastrabom, vranou, strakou, krkavcom, čajkou, drozdom, vrabcom, lastovičkou, bocianom, glezgom, sýkorkou, stehlíkom. Vo vode s pstruhom, lipňom, mrenou, podustvou, občas aj s hlavátkou.

Chotár obce sa nachádza v miernom pásme a máme tu všetko, čo danému podnebiu vyhovuje. Je na nás, ako si tieto danosti uchováme aj naďalej. Nech je nám varovaním úbytok hlucháňa, jarabice a čiastočne aj zajacov.

(JŽG)

Je čas hniezdenia a rodenia mláďat

V jarnom období prichádzame na svet **my, mláďatá** voľne žijúcej zveri a vtákov. Prosíme, doprajte nám pokoj, bezpečie a starostlivosť našich rodičov. Neberte nás z nášho domova, lesa alebo lúky, keď nás nájdete opustené. Naša mama je nablízku a dáva na nás pozor. Psík je u nás v prírode na návštevu, preto ho držte na vódzke. Nám, bezbranným, krehkým tvorom, môže smrteľne ublížiť.

Rešpektujte náš priestor, aby sme zase my nemuseli utekať do toho vášho.

Dakujeme. Vaše zvieratká.

Veľká noc

Veľká noc je najvýznamnejší kresťanský sviatok a je prepojená so starými, ešte predkresťanskými tradíciami. Pripadá na marec alebo apríl. Dni sviatku nie sú pevne stanovené. Výpočet dátumu býva od 22. marca do 25. apríla. Slávi sa prvú nedeľu po prvom splne, teda po jarnej rovnodennosti, preto je aj pohyblivý dátum.

Veľká noc sa podľa rímskokatolíckej tradície začína Veľkonočnou vigíliou, ktorá je stredom a vyvrcholením Veľkonočného trojdňa a trvá 50 dní až do Turíc, slávnosti Zoslania Ducha svätého. Prvý týždeň po Veľkej noci sa nazýva Veľkonočná oktáva. 40. deň Veľkej noci je slávnosť Nanebovstúpenia Pána, ktorá pripomína Ježišov výstup zo zeme do neba a jeho oslávenie u Otca. So sviatkami je spojené 40-dňo-

vé pôstne obdobie. Popolcová streda je 1. deň pôstneho obdobia, kedy kňaz veriacim kreslí na čelo popolom znak kríža. Súvisí to so symbolom sypania popola na hlavu a táto tradícia je sprevádzaná slovami: Prach si a na prach sa obrátiš. Na Zelený štvrtok sa večerná omša slávi na pamiatku Ježišovej poslednej večere so svojimi učeníkmi, kedy premenil chlieb a vodu na svoje telo a krv a ustanovil tak zvyk Sviatosti Oltárnej so slovami: Toto robte na moju pamiatku. Na Veľký piatok si kresťania pripomínajú krížovú cestu, utrpenie a smrť Ježiša Krista na kríži. Smrť Božieho syna pre kresťanov znamená vykúpenie sveta. Je to deň pokánia a pôstu. Biela sobota, Ježišovo telo je uložené do hrobu. Deň sa začína v pôstnom duchu a končí sa už radosťou z Pánovho vzkriesenia. Veľkonočná nedeľa znamená oslavu prekonania smrti Ježišom.

Symbody Veľkej noci sú baránok, kríž, sviečka, oheň, voda, bahniatka, zajačik, vajíčko, korbáč.

Podobne ako iné sviatky aj Veľká noc sa preniesla aj mimo cirkvi. Jej veselosť a oslava vychádzala zo života ľudí spojeného so zvyklosťami a tradíciami, napríklad na Veľkonočný pondelok hodovanie, polievanie a šibačka. Tradičné veľkonočné pranostiky v sebe ukrývajú zabudnuté múdrosti našich predkov. Najznámejšie sú: Ak prší na veľkonočnú nedeľu, bude v lete núdza o vodu. Veľká noc pekná a jasná, býva v tomto roku úroda hojná a krásna. Keď prší na Bielu sobotu, bude suchý rok.

Nádherne veľkonočné ozdoby, ktoré vytvára Marta Schelingová, obdivujú nielen Nižňanci, ale tešia sa z nich aj v Čechách, Španielsku a Amerike.

Každý sviatok, ktorý v sebe nesie hlbokú podstatu, pretrváva a dedí sa z pokolenia na pokolenie. Veľká noc takýmto sviatkom určite je.

(red)

Ku krásnym 90. narodeninám, ktoré oslávila 15. februára, jubilantke srdečne gratulujeme a prajeme zdravie a krásne prežívanie jesene života.

Ľudové zvyky a tradície

Maličké káčatko je tu len nakrátko,
za božtek na líčko, nesie vám vajíčko.

Veľa vône koláčikov,
pritom mnoho korbáčikov,
čistú vodu zo studničky,
dobré víno do skleničky.

Veľa našich tradícií sa vytratilo, preto každá spomienka je kúskom do mozaiky života našich predkov. Pani Regina Turčáková sa vrátila vo svojich spomienkach do svojej mladosti a priblížila nám zvyky od Vianoc až po Veľkú noc.

„Prešla jeseň, prišiel advent a s ním radosť na Vianoce. Bolo zvykom, že sme my, dievčatá na sv. Barboru lámali halúžky z trniek alebo z čerešne a namočili do pohára s vodou až do Viliže, aby sa rozvili

do kvetu. To znamenalo, či sa dievča vydá. Na sv. Luciu tiež písali dievky mená chlapcov na 12 lístkov. Jedna stará dievka mala každý deň jeden lístok spáliť. Ten, ktorý ostane bude jej daný za muža.

Na Luciu naši otcovia chodili do stráne pukať bičom, plieskať a na flautách trúbiť, aby bosorky vyhnali z dediny, aby nám neškodili. Ako dievčatá sme sa na fašiangy radovali, že budeme chodiť na muziky a dobre sa vytancujeme. Mohli sme chodiť oblečené, ale aj chlapci, za cigáňov a urobiť dajakú hlúposť. Jedným namaľovali prasatá farbou, druhým nakrmili senom kravy, lebo ich mali chudé, iným poväľali drevo, čo mali pekne poukladané. Pamätám si na jeden milý zážitok, keď sa párali

Pokračovanie na str. 21

Dokončenie zo str. 20

perie u Hláčika. Chytili vrabcov a pustili ich do izby. Perie lietalo po celej izbe, ale čo urobil ujo Hláčik? Zamkol dvere a za trest sme sa museli modliť sv. ruženec. Ale ešte iné veci sme povysťrájali. Boli sme mladí, nebolo nám rady. Kováčovi sme vzali sane, ktoré podkul a zo Štepnice

sme sa sánkovali. Život bežal ďalej a prišiel čas pochovávať basu, čo znamenalo koniec radovánkam. Prišiel pôst, koniec zábav. Museli sme sa polepšiť a poprosiť o odpustenie za všetko, čo sme vystrájali, či niekoho nahnevali cez celý fašiang.

Potom sme čakali zasa na Veľkú noc. Radili sme sa, kde sa schováme pred kúpacmi, lebo oni niektorí nemali zlutovanie

s nami. Studenej vody kýbeľ na nás vyliali a niekedy aj čelo poranili. Bolo to kriku po celej dedine. Keď sa kúpačka skončila, chlapov sme pohostili pálenkou a dali dačo zjesť. V utorok za odmenu sme boli ich zase my vyšibať prútami. Na detstvo radi spomínáme, sú to pekné spomienky.“

Regina Turčáková

Spomienky z detstva

Za nami sú tohtoročné fašiangy - obdobie od Troch kráľov (6. január) do Popelcovej stredy, kedy sa začína pôstne 40-dňové obdobie. V tomto roku bol fašiang veľmi krátky, to preto, že jeho dĺžka (počet dní) závisí od sviatku Veľkej noci a tento rok je už 31. marca. Naši predkovia hovorievali, že krátke obdobie pre staršie dievky a dlhé obdobie pre pekné dievky. Mládenci mohli dlhšie preberať. V období, o ktorom je reč, bývalo najviac svadieb, lebo bolo aj viac času na prípravu, keďže cez iné obdobia museli veľa času venovať prácam na poliach.

Fašiangové zvyky, ktoré sa spomínajú: Z minulosti hlavne pochovávanie basy, maškarné plesy, a najmä sprievody s Marmorienou či Morenou boli skôr miestne. Osobne si na takéto „oslavy“ nespomínam. Ľudia mali dosť inej práce okolo gazdovstva a prakticky nepoznali

oddych v žiadnom kalendárnom období. Povinné dodávky obilia, zemiakov, mäsa, vajec, mlieka morili ľudí, veľa a ťažko museli pracovať.

Povoynové roky, najmä po „Výťaznom februári 1948“ to bolo čoraz horšie. Už pred 25. februárom 1948 začali sa zlé časy aj pre kultúru a náboženské vyznanie. Cirkevné ľudové školy sa stali národnými. Všetky náboženské časopisy boli zakázané a iba biedne pár stránkové Katolícke noviny zostali, aby boj proti Cirkvi nebol až taký tvrdý. Ťažko to bolo aj pre kňazov v pastorácii. Rehole boli zrušené. Všetko smerovalo k tomu, aby Cirkev bola potláčaná čoraz viac a nemala žiadny vplyv na vládnutie komunistickej strany.

Kňazi i biskupi sa snažili, aby udržali ľudí pri viere, no viacerí boli trestaní, súdení za to, že vždy nesúhlasili s konaním vládnej strany. Iste je mnohým známe,

že koľko vytrpel za svoju pravdu biskup Ján Vojtaššák a pápežský prelát Jozef Tománoczy, jeho „pravá ruka“ z Nižnej, ktorý žil posledné roky v ústraní, lebo nemal dovolené verejne pôsobiť medzi ľuďmi našej dediny. Do tretice: z duchovných, ktorých som osobne poznal, musím spomenúť p. farára Jozefa Laurinca, rodáka z Trstenej, ktorý pôsobil ako farár v Nižnej v rokoch 1946 - 1952. Aj on bol vo väzení 2 roky len preto, že údajne prečítal pastiersky list, ktorý bol čítať veriacim zakázaný. Najviac však pobúrilo ľudí to, že ho po návrate z väzenia preložili na inú faru - až do Lip-tova.

Od fašiangových zvykov som prešiel do histórie Nižnej z pohľadu a spomienok, ktoré mi utkveli v pamäti. Viac poznávajme dejinné udalosti než ľudové zvyklosti.

Cyril Mores

Snímka z roku 1947-49. Zľava: vdp. Jozef Laurinec, p.uč. Seteyová, T. Gogoláková, riaditeľ školy Jozef Málik. Zdroj: Cyril Mores.

Veľmi veľa znamená, kto všetko ťa formuje

Formujeme sa vo vzťahoch, v rodinách, v láske a v jej rozdávaní a niekto sa vyformuje aj v hre na organ. S radosťou prinášame rozhovor s naším dlhoročným organistom v kostole sv. Gála - Jankom Mišíkom.

Radosť, ktorú spozoruje každý, kto ho len trochu pozná, sa šíri aj jeho domovom, kde vládne pokoj a pohoda. Jeho jasný a odhodlaný postoj, pokora a veselosť pre-svetľujú dni v našom kostole a dni všetkých jeho blízkych. Je aj poslancom našej obce, ale tento rozmer sme pri rozhovore tentokrát vynechali. Tak isto sme nehovorili o súkromí a o rodine. Tento rok je to totiž 30 rokov jeho služby organistu, v ktorej ho, ako sám hovorí, nadšenie za všetky tie roky neprešlo. Ako sa na túto svoju cestu dostal, čo všetko ho sprevádzalo a o čom sníva dnes, nájdete v odpovediach, ktoré sme pre vás spoločne pripravili.

Janko, to, ako hráš teraz, väčšina z nás pozná, ale aké boli tvoje začiatky hry na organ?

Začal som počas študentských čias. Na klavír som nechodil nikdy (len chvíľku ku pánovi Frankovi) ale učenie sa teórie ma nebavilo. Mal som síce hlas a sluch, ale napríklad z hudobnej mi na vysvedčení hrozila trojka. Spev v poriadku, ale teória to bolo nula bodov. Čiže som bol taký hudobný analfabet. Na gymnáziu som stretol Štefana Tuku a tu to začalo. Ako prvák na gymnáziu som začal miništrovať po rokoch, to tu bol páter Koleják, potom som začal žalmy spievať a tak. Mne sa veľmi videlo, že Štefan vedel hrať na organ. Tak som sa pomaličky začal učiť, postupne ma učil niečo zahrať. Tu som pochopil aj teóriu, ako správne čítať noty, Štefan mi dal takú knižku Praktický organista, kde boli krátke prelúdiá – dvoj, troj-taktové, po jednom som tie prelúdiá hral doma, postupne som trénoval a stále viac som skúšal. Prvé, čo som vedel, bolo Aleluja.

Čiže smeroval si k tomu sám. Ako to pokračovalo?

Keď to človeka baví, tak sa to dá. Stále viac som skúšal. Veľa som hral. Pozeral do nót a hral. Držal som sa toho, čo mi kedysi povedal Štefan: „Ty ako organista to nie na 100% musíš vedieť, ty to musíš na 200% vedieť.“ Tam príde stres, pomýlenie a ľudia prestanú spievať, ak sa niečo pokazí. Držať melódiu za každú cenu. Začínal som hraním žalmov ešte pri starom pánovi organistovi, tam je to jednoduché. Akurát sa začínal zavádzať Liturgický spevník, ktorý nadväzoval na tradíciu Jednotného katolíckeho spevníka (JKS). Bol plný nových spevov, zmien a nie každý to prijímal.

V kostole sv. Gála

Prečo sa to ťažko prijímalo?

Predtým boli nápevy na žalmy univerzálne, asi tri melódie na celý rok. V novom spevníku boli žalmy na každú nedelu a vždy s inou melódiou. Predstavte si tú zmenu, keď celý život spievate dva - tri nápevy a zrazu ich je toľko nových. Zo začiatku som žalmy hrával vpredu na malých varhanoch. Prví žalmisti boli mladí chlapci-miništranti, čo sa tieto nové melódie žalmov naučili.

Zmena sa však netýkala iba žalmov. Bolo sa treba naučiť aj stabilné omšové spevy (Glória, Krédo, Sanktus). A to sa dalo urobiť len tak, že som chodil pred ľudí a učili sme sa. Napríklad Verím v Boha spievame od mája 1989. Vtedy som mal pred maturitou a naučili sme sa to počas môjho akademického týždňa.

Čo ťa tak oslovilo a podporilo, že si si takto vstal pred ľudí a zavádzal niečo nové, čo sa mnohým ešte aj nepáčilo?

To je asi v povahe. Mne sa to tak páčilo, tými piesňami som úplne žil. Napríklad melódia žalmu Za tebou prahne moja duša, Pane Bože môj... alebo ...Milosrdný a milostivý je Pán... Tak ma to oslovilo, že som si povedal, že to musia ľudia predsa počuť. Liturgický spevník ešte nebol oficiálne vydaný (bol socializmus), mali sme ho len vo forme samizdatu vďaka našim bohoslovcom. Možno aj to bolo to, čo ma lákalo. Boli sme medzi prvými farnosťami, kde sa spievali nové spevy.

To si už teda bežne hrával?

Po strednej škole som pri svätej omši striedaval organistu, keď išiel na sv. prijímanie a postupne som sa dostával viac k hranu. Od roku 1994 som sa stal organistom, pretože môj predchodca Jozef Tuka ochorel. To už bolo po tých veľkých zmenách, žalmy sme už poznali a už som bol organistom sám.

1994? Ved' to máme neplánovane rozhovor s organistom na výročie...

Áno, naozaj, tak to je už 30 rokov. To je dosť :) Každopádne, bol som mladý chlapec a tie zmeny boli veľmi veľké. A potom mi stále niekto niečo nové doniesol, vydávali sa nové skladby, všetko šlo tak postupne.

Je to dnes iné ako kedysi?

Samozrejme. Dnes to vnímam tak, že sú ľudia veľmi hudobne nadaní. Niektoré nové melódie zaspievam párkrát a už sa chytajú. Veľmi veľa pomáha tabuľa, kedysi sme slová dávali na lístočky, jednu dobu sme premietali diapozitívy. Tam bolo vidieť, že keď ľudia vidia slová, veľmi to pomôže. V poslednej dobe však mám pocit, že ľudia menej spievajú. Napríklad advent býva taký stíšený, pritom adventné piesne majú svoje čaro. Už pán farár Farkašovský vravieval: „Už aby boli tie Vianoce,“ že to bolo vždy tak cítiť, že ľudia počas adventu nespievajú. Chystám

Pokračovanie na str. 23

Dokončenie zo str. 22

sa už dlhšie, že pôjdem v advente povzbudiť, aby ľudia spievali. Veď hlasivky sú vlastne sval, on zakrpatieva, keď sa nepoužíva.

Celkovo ako aj v iných oblastiach v spoločnosti, aj tu cítiť také zvolnenie? Čím to je? Stráca sa radosť v ľuďoch? Veľa sa dnes robí z povinnosti, ale kedysi to tiež bola povinnosť, ale spievali sme s radosťou, keď sme tam už boli.

Málo sa spieva. Možno je to aj pohodlnosť. Kedysi v tom bolo cítiť tú spolupatričnosť. Prečo vlastne spievame? Malo by to byť prirodzené. Človek si sám od seba začne spievať, keď je šťastný. Keďže človek spieva, keď je v ňom radosť, mal by spievať predsa práve v kostole. Veď sa tu stretáva s pánom Bohom a za chvíľu ho aj prijme. Sú určite aj také typy ľudí, ktorí to nepotrebujú a možno sú v tom kostole aj takí, čo potrebujú to povzbudenie.

Napríklad, keď spievame žalm: Verím, že uvidím dobrodenia Pánove v krajine žijúcich. Ak verím, tak to aj zaspievam. Keď neverím, budem ticho. Možno ľudia trochu potrebujú také zrkadlo a hlavne povzbudenie.

Mal si niekedy krízu? Že to viac robiť nebudeš?

Krízu som nemal nikdy. To je zaujímavé. Skôr som vnímal v živote to Božie riadenie, že som si veľakrát hovoril: stačilo by robiť inú robotu a nemohol by som organistu robiť. Napríklad, keď som robil vo fabrike, striedali sme sa so Zdenom Regulym. On hrával ráno a ja večer a nedele. Mal som v prácach vždy tolerantných kolegov aj nadriadených. Potom som robil v drevovýrobe okná, tiež sa mi to dalo. Potom som ochorel a po roku mi priznali invalidný dôchodok, takže potom som mohol už hrať aj ráno aj večer. Ľu-

dia mi niekedy vravia, veď po okolí toľko nehrávajú, že by som nemusel toľko hrať. Teraz pracujem na prevádzke v sociálnom podniku.

Za všetky tie roky ťa nadšenie neprešlo?

Nikdy som neuvažoval, že by som s tým skončil. Bol som aj chvíľkami mimo krajinu a zistil som, že by som bez organu vedel žiť. Ale to nadšenie neprešlo za všetky tie roky.

Dá sa to stíhať? Ako sa to dá sklbiť s rodinou?

Dá. Keď sme v lete kosievali (manželkine rodičia gazdovali) a ja som po dvoch hodinách kosenia utekal o šiestej ráno do kostola, švagor si ma doberal: „Nie je umenie začať, ale dokončiť!“ Veď niekedy je to také cez hranicu, ale ten pán Boh to snáď nenechá tak. Aj pán farár niekedy vraví, že mám viac omší ako oni. No, bez trpezlivosti manželky by to nešlo. Aj zo strany jej rodiny bola pre nás veľká podpora. Zažili sme kadečo, aj humorné situácie, aj hnev, hlavne keď boli deti malé. Za tie roky sme sa naučili s tým žiť. Jasné, že aj teraz sa stane, že niečo robíme a zistím, koľko je hodín, tak všetko hodím o zem a utekám do kostola... Takže to často nie je ľahké, ale našli sme cestu, aby to bolo čo najlepšie.

Spievate si doma?

Je to taká profesionálna deformácia áno, starká má taký výraz: „Čo mačka donesie, všetko myši lapá.“ Napríklad niekto povie: „To je nepochopiteľné...“ A ja hneď že: „Nepochopiteľné, nesmierne tajomstvo.“ (Spieva...) Pri všetkom mi napádajú pesničky. Nespievame doma tak, že ...aaa teraz ideme všetci spievať... Naša dcéra Gabika nás vie všetkých nejakou melódiou nakaziť a potom už ju spievame všetci.

Zaujímaš sa aj o svetské organové koncerty, alebo ťa skôr baví a zaujíma ten ľudský rozmer a liturgické hranie na organ pre našich ľudí?

Čo sa týka hudby, som samouk, takže technické zdatnosti nemám a nezahrám koncertnú skladbu. Ja skôr liturgické, hrať s ľuďmi, komponovať antifóny a tak, toto je moje. Koncertný virtuóz už zo mňa určite nebude, ale ani by som to nechcel. V oblasti duchovnej hudby je veľmi veľa možností, ako sa realizovať. Napríklad vytváranie hudby ku niektorým textom, doladovanie... to ma baví. Veľmi veľa nových vecí aj vychádza. Keď zisťuješ a chce sa ti s novými vecami robiť, dá sa to nájsť. Napríklad som odoberal časopis Adoremus, kde som sa inšpiroval, sú webové stránky...

Prípravuje sa Liturgický spevník pre tretie tisícročie, kde každá nedeľa bude mať svoju tému. To mi ale príde už také iné, ako keď bolo zavádzanie nových žalmov, je to veľmi náročné. Tam už by mal byť hudobný motív na každú nedeľu, viem si to predstaviť jedine so zborom.

A čo keď teraz príde niekto, kto chce zaviesť niečo nové?

Záleží od toho, čo nové. Napríklad Otčenáš. Pre schválenie nápevov Modlitby Pána platia najprísnejšie cirkevné predpisy. V Liturgickom spevníku je ich šesť, my spievame tri. Čiže ak niekto príde s iným nápevom, ako je v Liturgickom spevníku, musím povedať nie. Liturgia má jednoduché svoje pravidlá. Ale, napríklad aj Otčenáš v inej verzii (trochu obmenené slová a iná melódia) sa môže spievať na nejakej pobožnosti, stretnutiach mimo omše. Snažím sa len upozorňovať na to, ako je to správne a z čoho sa má pri liturgii vychádzať. Mám kamaráta, s ktorým mám takú nepísanú dohodu, že ak začnem byť neprístupný, alebo že by som nevedel prijať dobré zmeny, nech ma na to upozorní. Zatiaľ sa tak nestalo.

Pochvália ťa ľudia?

Ale samozrejme. Jasné, že nie každý deň, ale počúvam, že pekne hráme, pekne spievame celkovo všetci. Je to veľmi potešujúce, keď to niekto uzná. Aj na biskupskej vysviacke biskupa Jána sme spoločne zostavili hudbu, za ktorú viacerí ďakovali a pýtali noty. Pritom to boli antifóny a piesne, ktoré v Nižnej bežne spievame. Snažím sa vždy spojiť spev zboru so spevom celého zhromaždenia. U nás doma platí: ja som organista a zbor a moja manželka je akoby ľud farnosti. Keď niečo nefungovalo a ľudia málo spievali, ona mi to vždy povedala a upravil som to. Aby to nebolo o tom, že ja si zahrám, zbor si zaspieva, ľudia sa nezapoja a ideme domov. Ľudia nejdú do kostola na koncert.

Ján Mišík s rodinou

Pokračovanie na str. 24

Dokončenie zo str. 23

Máš nejaký vzor?

Veľmi veľa znamená, kto všetko ťa formuje. Za všetko, čo viem ohľadom liturgie a hudby, vďačím Štefanovi Tuko-
vi. Vzorom mi bol aj ten organista pred mnou. On hral všetky piesne a jeho zásluhou ich vieme všetky spievať. Tiež rehoľné sestričky, ktoré prichádzali do Nižnej ku našim na dovolenku, mi vedeli vždy povedať, čo bolo dobre a čo celkom nie. Napríklad, že na začiatku prijímania si dlho hral, si mal spievať hneď. A je to pravda, vždy si na to spomeniem, keď sa zabudnem, že už by ma sestra Justína napomínala. Nepochádzam z takej veľmi vieru praktizujúcej rodiny, a veľmi veľa urobil Boh, že ma dostal ku mojej žene, že tu boli sestričky, ňáňo Tuka, strýko organista a veľa ľudí, ktorí ma formovali duchovne... z ničoho, zrazu som bol v kostole každý deň. Aj chyby sme robili, ale stále sme žili s Pánom Bohom. Tak normálne, viera sa žila každý deň, vo všetkom. Manželkin otec (ňáňo Tuka), všetky práce začínal slovami: Pane Bože, pomáhajže, alebo: Podme v mene Božom. A za všetko Bohu ďakoval. To si veľmi pamätám.

Akú vlastnosť potrebuješ mať ako organista?

Pokoru. Musí v tom byť veľká pokora. Silná viera a veľká pokora. Treba vedieť

priať kritiku, zmeny a podobne. Ono to prináša radosť. Keď je tam tá späťnosť s Bohom, tak sa všetko podarí, je to pekné, je to nádhera.

Z celého tohto rozhovoru vyznieva, že otázku viery máš jasnú a prijal si, že takto tu pre neho budeš? Riešiš to niekedy? Či ani v tomto nebývajú krízy?

Výrok Blaise Pascala: „Boh alebo jestvuje, alebo nejestvuje.“ Od toho sa všetko odvíja. Existuje? Pre mňa áno. To mám jasné.

Čo ťa teší a čo znepokojuje?

Krásne bolo, keď sa dali dokopy všetky zbory. To bola nádhera, keď deti začali, mladí sa pridali a potom zbor dospelých. To sa mi páči, keď dokážu spolupracovať. Pekne sa to vždy posúvalo, teraz to trochu zastalo, ale ako hovorila naša starká, raz si hore, raz si dole. Je tu ešte jedna vec – som tu 30 rokov. Trápi ma, že nemám nasledovníka. Boli tu viacerí, ale odišli. Modlím sa za toho, kto príde po mne. Verím, že už niekto taký rastie. Pán Boh o ňom vie. Možno sa viacerí boja toho, že treba toľko veľa omší hrať, ale to sa dá podeliť... môžu byť traja, štyria, ako v iných farnostiach.

Tvoj obľúbený žalm?

Za tebou prahne moja duša. Ale tiež Milostivý a milosrdný je pán, alebo Pán je môj pastier, nič mi nechýba. Kedysi som pánovi farárovi Farkašovskému povedal,

Snímka z roku 2005

že toto je pekný žalm a on mi povedal: „Hm, všetky sú krásne,“ a tak si to myslím aj ja. Mnohé z nich viem naspamäť a sprevádzajú ma pri všetkom, čo robím. Napríklad ráno Bože, ty si môj boh, už od úsvitu sa viniem k tebe. Áno, žalmy sú úžasné.

Čo by si chcel ešte povedať na záver?

Že som veľmi rád, keď ľudia spievajú. Kto spieva, dvakrát sa modlí.

(ejr)

Naša teta Marta

Vzácného jubilea sa dožila pani Marta Toningarová

„Za tvoje starosti, za tvoje vrásky, za lásku obetavú, vyčariť chcem úsmevov pár, na tvoju krásnu tvár,“ slová známej slovenskej piesne vystihujú pranie mnohých

ľudí, s ktorými bola oslávenkyňa v kontakte kratší alebo dlhší čas. Vyčariť úsmevov pár, je práním, ktoré je posielané na dialku, až do Prahy, kde s dcérou Katkou v súčasnosti žije.

Pracovala v Tesle Orava – v Závodnom výbore ROH, v Závodnom klube ROH, neskôr v Dome kultúry. Svojou charizmou, obetavosťou, ochotou každému pomôcť, láskavosťou a erudovanosťou si vedela každého získať. Lásku a pomoc rozdávala plným priehrštím tak v pracovnom procese, ako aj vo svojom voľnom čase.

Čo môže byť viac ako to, keď zanecháte stopu v v mnohých ľuďoch, no najmä v mládeži, ktorú ste pozitívne ovplyvnili?

Ako si spomínam na „našu tetu Martu“? Prvá spomienka sa viaže ešte do útleho detstva, keď som od nej dostala na narodeniny bodkovanú loptu.

Ďalšie spomienky sa viažu na jej roz-

siahle vedomosti, sčítanosť, scestovanosť, fantastické kuchárske umenie, a hlavne na spojenie s prírodou a turistickými táborami. Tie organizovala Tesla Nižná už od roku 1969. Bolo to famózne, skvelé a keby to zorganizovala v takej istej podobe aj dnes, mala by obrovské množstvo záujemcov. Vďaka tete Marte a ujovi Cypovi Kubalovi vládla v tomto turistickom tábore každoročne veselá nálada, priateľstvo, rozdávalo sa poznanie i láska k horám, prírode i ľuďom. Teta Marta tu vždy velila kuchyni. Nie takej, akú poznáme dnes, ale tej táborovej, kde sa pod kotel nakládol oheň a vo vojenskej poľnej kuchyni sa navaril chutný obed pre cca 35 hladných krkov. Vždy mala pomocníčky, ktoré jej pri tom pomáhali. Ale ani deti-táborníci nemali ku kuchyni ďaleko. Veď každodenné škrabanie zemiakov či umývanie hrncov patrilo medzi každodenné povinnosti. Tábor sa každoročne konal počas dvoch let-

Pokračovanie na str. 25

Dokončenie zo str. 24

ných týždňov v vždy inom regióne našej krajiny. Spávalo sa v stanoch. K milým rituálom patrila ranný budíček. Jeden z vedúcich v tábore, Lojzko Gabarík, prebúdzať tábor s gitarou a piesňou. A teta Marta s lyžičkou medu do každých rozospatých úst. Po rannej rozcvičke v prírode, bleskovej hygieny v studenej vode zo žlabu a rýchlym uprataní stanov sa táborníci hrnuli s ešusom k tete Marte. To ona tvorila jedálny lístok a jedlo aj pripravovala. Ak bola na pláne dlhšia túra, tak pripravila aj „proviant“, ako nazývala jedlo na cestu.

Táborníci by neboli táborníkmi, keby nepripravovali táborák. Naplíť a narúbať drevo bolo otázkou prestíže. Tak isto aj pripraviť vatru. No a po večeri si už len zobrať spevníky a gitaru a spevom zniesť okolité lesy až do hlbokéj noci. Poslednou piesňou bola Večierka. Táborníci a ich vedúci sa postavili do kruhu, poprepletali ruky a ticho zanôtili na dobrú noc.

Teta Marta to s tou kuchyňou nemala jednoduché, lebo chce to zopár rokov skúseností a cviku, aby človek odhadol, koľko čoho navariť, aby bolo dosť pre všetkých, ale aby sa ani nič nevyhodilo. Viedla si podrobné poznámky a ja som mala možnosť do nich nahliadnuť ako taký učeň. Odvtedy viem, že vianočku rozkrojím na

18 okružtekov a kilový chlieb na 20 krajcov. A do rybasej pomazánky potrebujem pre celý tábor 15 plechovičiek sardiniiek a k tomu 3 celé maslá.

To, čo uvarí, vie jedinečne dochutiť. Ani kolienka s vajcom v jej podaní neboli také úplne obyčajné. Úžasne sa vyzná v používaní bylín.

Literatúra bolo zas čosi iné, čomu sa teta Marta venovala. Množstvo jej kníh sa na krátky čas stávalo naším vzácnym majetkom. Mohli sme si ich prečítať a s úctou vrátiť. Veľmi sme si to vážili.

Milé boli prechádzky s tetou Martou a staršími táborníkmi nielen počas tábora, ale aj počas školského roka. Mnohí sme sa k nej chodili pochváliť s našimi študijnými i životnými úspechmi a niekedy aj problémami. Vždy nás vedela vypočuť a poskytnúť radu skúsenejšieho.

Ak sme ju navštívili doma, vždy ma fascinoval zvyk jej stolovania. Drobná šálka, servítka, pohárik na vodu a jedinečné drobné pečívko. Nejedna jej recept zdobí môj kuchársky zošit. A vždy bol s vlastnoručne napísaným venovaním. Všetko krásne a úhľadne naservírované. A k tomu široké srdce a otvorená náruč. Myslím, že robila bútlavú vrbu mnohým ľuďom.

Ing. Eva Šurinová, rod. Tóthová

Tetu Martu som spoznal v období, keď som začínal objavovať krásu divokých hôr. Pre nás chalanov bolo zaujímavé poznať niekoho skúseného a zároveň podobného, kto zažil tú atmosféru objavovania neobyčajných výletov. Teta Marta mala výnimočný dar vášnivo rozprávať o horách, o inšpiratívnych ľuďoch, o výnimočných situáciách na cestách. A tak ísť za tetou Martou, bolo častokrát na niekoľko hodín rozhovorov. Takmer vždy to sprevádzalo aj vychutnávanie si chutných čajov, ktoré sme doma nikdy nepoznali. Teta Marta mi zároveň ukázala svet výnimočných ľudí a skvelých kníh. Zvlášť si doteraz pamätám, s akou náruživosťou nám požičiavala napríklad knihu Karpatské hry od Nevrlého. Tá kniha a mnohé iné odvtedy veľmi formovali moje túžby a vášne k horám. Som veľmi vďačný, že som mohol spoznať tetu Martu práve v tom mojom kľúčovom období a zanechala vo mne dôležitú brázdou do môjho života.

Mgr.art. Miroslav Knap

Ku krásnym 90. narodeninám, ktoré oslávila 4. februára, jubilantke srdečne gratulujeme a prajeme zdravie a krásne prežívanie jesene života.

(red)

Výrobca slovenských tepelných čerpadiel v Nižnej

Hoci na Slovensku a dokonca i na Orave nájdete viacero firiem, ktoré ponúkajú na predaj tepelné čerpadlá, spoločnosť IME-nergy, s.r.o. je výnimočná aj tým, že jeden z jej majiteľov a zároveň technický riaditeľ, Ivan Plevík, patrí medzi prvých odborných garantov tepelných čerpadiel na Slovensku. Disponuje totiž bohatými skúsenosťami s výrobou, vývojom i prevádzkou tepelných čerpadiel. Danej problematike sa venuje už od roku 2006. Vďaka profesionálnej inštalácii a následnému dohľadu vieme predchádzať najčastejšie sa vyskytujúcim poruchám a zabezpečiť ich servis z dielov dostupných v našich skladoch. Na základe toho vznikol tím IMEnergy, s.r.o., ktorý pozostáva z vysokokvalifikovaných odborníkov s dlhoročnými skúsenosťami z praxe.

IMEnergy, s.r.o. sídli v areáli bývalého podniku Tesla Orava, kde sa nachádza

aj výrobná hala, showroom a 3 000 m² skladových priestorov. Ide o slovenského výrobcu tepelných čerpadiel IME, ktoré sú certifikované a homologizované pre použitie aj v náročnejších podmienkach. Sú zaregistrované na SIEA aj EPREL a majú európske energetické štítky A+++ . Tepelné čerpadlá IME boli testované v prestížnom technickom ústave TÜV Rheinland a výsledné hodnoty COP aj EMC s rezervou prekračujú požiadavky EÚ. Nejde teda len o garážovú firmu, ale o dôveryhodnú spoločnosť, ktorej prioritou je poskytovanie odbornej montáže, záručného a dlhodobého pozáručného servisu (predĺžená záruka 5 rokov na tepelné čerpadlo a 10 rokov na kompresor). Práve spomínané benefity sú základom pre bezchybnú prevádzku, optimálny výkon a dlhodobú životnosť tepelného čerpadla. Okrem toho spoločnosť neustále pracuje na vývoji nových aj inovácii

súčasných produktov, ktorými sú tepelné čerpadlá typu vzduch-voda, voda-voda, zem-voda. V súčasnosti sa zaoberá aj revolučným projektom, a to rekuperáciou odpadovej vody, ktorá v budúcnosti prinesie ešte viac zelenej energie za minimálne náklady bez potreby nadbytočných tepelných zdrojov.

Viac informácií nájdete na web stránke www.ime.sk, kde sú okrem častých otázok záujemcov uvedené aj otváracie hodiny v prípade záujmu o návštevu showroomu. Pre správny výber konkrétneho typu tepelného čerpadla do novostavby, staršieho domu či firmy/inštitúcie kontaktujte odborníkov spoločnosti IMEnergy, s.r.o., ktorí vám vypracujú návrh spolu s cenovou ponukou po bezplatnej odbornej i technickej obhliadke vášho domu.

Ing. Zuzana Floreková

O najkrajší vianočný výklad predajne

Komisia kultúry pri Obecnom úrade Nižná v novembri vyhlásila súťaž O najkrajší vianočný výklad predajne. Súťaže sa mohli zúčastniť majitelia / nájomcovia všetkých predajní. Hoci v súčasnosti výkladom dávajú pozornosť najmä veľké obchodné domy, mysleli sme si, že aj predajcovia v obci po vyhlásení súťaže nás zaujmú vianočnou výzdobou s prezentáciou svojich výrobkov, a tak nadviažu na inšpiratívne výklady 70. - 90. rokov v Nižnej. Nestalo sa. Nesklamala Janka Virostková - predajňa Koruna, ktorej vianočná výzdoba výkladu počas decembra spríjemnila vianočnú atmosféru na ulici Nová doba.

(red)

Sladká krása

Lahodné jahody obalené v pravej belgickej čokoláde potešili oči i chuťové poháriký

Bolo to naozajstné prekvapenie, keď som videla kyticu z čerstvého ovocia máčaného v čokoláde a ochutnala som tieto cukrovinky vytvorené Michaelou Opátovou. Možno preto tak dobre chutia, že sú pripravované ručne a s láskou.

Michaela má svoje „korene“ v Nižnej. Jej starí rodičia a otec tu prežili podstatnú časť svojho života a ona sa tu natrvalo presťahovala v roku 2019.

Mladá žena „prišla s novinkou“. S vášňou sa pustila do vytvárania kytíc a bonboniér z jahôd obalených v čokoláde. Výsledkom jej kreativity sú dobroty, ktoré prekvapia svojimi tvarmi, chuťou a dá sa povedať – umeleckým spracovaním.

Čo vás inšpirovalo k výrobe tohto druhu cukrovíniiek?

Asi rok som sledovala na instagrame jednu spoločnosť, ktorá sa tomuto venuje, a veľmi som si to chcela objednať, lenže oni nerobili rozvoz, ani neposielali kuriérom, zrejme aj vedeli prečo. Išli sme na oslavu 30-ty kamarátky, a rozhodla som sa, že jej sama vyrobím takú kyticu z jahôd, po akej túžim. A tak vznikla prvá kytica. Uverejnila som ju na facebooku a zdieľala to moja sestra aj kamarátka, aký

darček som vytvorila. Neskôr, keď mama s ocinom spomenuli, že niekde idú na oslavu, tak som sa hneď ponúkla, že im spravím kyticu. Potom som len tak vo voľnom čase vytvárala darčkové balenia, kde som skúšala nové veci a môj snúbenec, ktorý je trpezlivý a podporuje ma, to musel prvý testovať a skúšať. Vždy, keď niečo ostalo, nosila som to aj krstniatkam Zárke a Jarkovi, ktorí to vždy ocenili. A ako sa všetko fotilo a zdieľalo, ukázala sa sila facebooku. Postupne moje cukrovinky ocenili priatelia a známi.

Povedzte nám o nich niečo bližšie. Ste vždy spokojná s výsledkom?

Vyrábam kytice, boxy, bonboniéry, rozbíjacie srdiečka z čokolády, rozbíjacie bomby z čokolády a teraz som začala robiť aj kytice z čerstvého ovocia. Mám rada, keď mi ľudia nechajú voľnú ruku. Rada tvorím, rada vymýšľam niečo nové. Nové farby, kombinácie. Keď vyrábam darček, robím to tak, ako by som ho sama mala darovať aj zjesť. Takže vždy sa snažím to urobiť čo najkrajšie. Niekedy sú také kombinácie, čo sa mne nepáčia, ale keď majú potešiť, spravím akúkoľvek kombináciu. Na 99 percent som vždy spokojná, ale čo sa týka nových výziev, keď však niečo robím prvýkrát, ako napr. futbalovú rozbíjaciu loptu, tak viem, že to nie je dokonalé, ale už viem, ako ju na druhýkrát spravím krajšie. Vždy je čo vylepšovať.

Akú máte spätnú väzbu na cukrovinky a ktorá z nich vás najviac potešila?

Dobrá, výborná. Výrobky ľuďom chutia a páčia sa im. Dostávam pozitívne komentáre ku fotkám, alebo mi napíšu správu, keď darček odovzdajú. A vždy ma najviac potešia detičky, lebo to sú také čisté stvo-

renia. Poteší ma, keď mi mamička pošle fotky, ako sú deti šťastné a že im chutí. Samozrejme, pamätám si aj na jednu negatívnu správu, a tiež som za ňu vďačná, lebo všetko ma posúva vpred.

Máte na svoju záľubu čas?

Som zamestnaná, mám svoju 8 hodinovú prácu, ktorá ma baví vo firme, kde som už 13 rokov. Keď chcem urobiť darček, niekedy cez víkendy pracujem až do ranných hodín. Nie je to vôbec ľahké. Veľakrát som bola taká vyčerpaná, že som to chcela vzdať. Ale nakoniec som to vždy zvládla. Tak uvidíme, čo prinesie čas. Určitým zadostučinením sú fotografie mojich výrobkov na facebooku a Instagrame, ktoré vypovedajú o mojej práci a samozrejme, potešia ma.

Aké sú vaše plány do budúcnosti?

Plánov je veľa, keďže ja vo svojej práci plánujem výrobu, takže milujem plánovanie. Vždy som tá, ktorá má všetko naplánované, či doma naplánujem deň, či si naplánujem nákup, či si naplánujem postup, ktorým vytváram napr. kytice. Len - ako sa hovorí - človek mieni, pánboh mení, takže plány sú, ale všetko ukáže čas.

(red)

Základná umelecká škola

Čarovná flauta

Čarovná flauta

ZUŠ Vendelína Habovštiaka privítala aj v tomto roku účastníkov už 22. ročníka celoslovenskej súťaže v hre na dychových nástrojoch Čarovná flauta, ktorá sa uskutočnila v dňoch 22. - 24. novembra 2023. Bezmála osemdesiat súťažiacich z celého Slovenska si zmeralo svoje sily v hre na zobcových flautách a drevených dychových hudobných nástrojoch, kde naša základná umelecká škola získala pekné ocenenia. V prvej kategórii v hre na saxofóne získala druhé miesto Ela - Mária Štefanová, prvé nebolo udelené a Jozef Staš vybojoval čestné uznanie v ťažkej konkurencii mladých talentov (obaja z triedy Mgr. Zdena Regulýho). Laureátkou súťaže v hre na zobcovej flaute sa stala Karolína

Valentovičová zo ZUŠ L. Árvaya zo Žiliny, sestra známej víťazky medzinárodnej televíznej súťaže Virtuózi Kláry, ktorá obohatila program súťaže svojím úžasným vystúpením. V hre na drevených dychových nástrojoch sa stala laureátkou Veronika Benderová zo ZUŠ Bernolákova z Košíc. Našej súťaže sa zúčastnil dvojnásobný počet súťažiacich ako minulý rok 2022, čo je potešujúce. Osobitné poďakovanie patrí usporiadateľom z obce, ako aj vedeniu ZUŠ V. Habovštiaka a pedagógom, ktorí našich súťažiacich aj hudobne zaujímavo sprevádzali - Mgr. Márii Bistarovej, Mgr. Bohuslavovi Kortmanovi a Dis. art Jánovi Kubasovi. Tešíme sa opäť o rok na ďalší, už 23. ročník našej súťaže.

Kolektív ZUŠ

Prezentácia projektu SAV

Koncom januára sa v Základnej umeleckej škole Vendelína Habovštiaka uskutočnila zaujímavá prednáška zameraná na mapovanie stredovekej hudobnej kultúry na území Slovenska.

S ponukou oboznámiť našich žiakov hudobného odboru so zaujímavými výsledkami bádania Ústavu hudobnej vedy Slovenskej akadémie vied v Bratislave, prišla jej vedecká pracovníčka Mgr. Veronika Garajová PhD., ktorá sa spolupodieľala na riešení projektu s názvom Cantus Planus. Projekt je zameraný na skúmanie literárnych a hudobných rukopisných prameňov nášho územia, ktoré sú súčasťou vývoja stredovekej hudobnej kultúry a nášho kultúrneho dedičstva.

Bolo potešujúce, že medzi nás prišla naša bývalá absolventka a nadchla terajších žiakov formou aj témou prednášky. Počas nej sa všetci zúčastnení interaktívne prepoili pomocou mobilných zariadení a vzájomne si mali možnosť porovnať svoje vedomosti z dejín hudby obdobia stredoveku.

Žiakov zaujala hlavne tá časť prednášky, ktorá priblížila historický vývoj notových systémov a ich porovnanie so súčasným spôsobom zápisu hudby. Bola zdôraznená dôležitosť kláštorov na našom území, odkiaľ rukopisy jednotlivých liturgických nápevov pochádzajú. Počas prednášky zazneli aj hudobné ukážky skladieb, ktoré sa našli na našom území.

V praktickej časti prednášky Veronika Garajová pútavo vysvetlila, ako sa čítal zápis gregoriánskeho chorálu, spievaného počas bohoslužieb mníchmi. Rukopisy stredovekých notácií mali možnosť žiaci aj analyzovať a preniesť sa tak do myslenia stredovekého speváka.

Vzájomná interakcia prednášajúcej a žiakov určite prispela k popularizácii teoretického predmetu hudobná náuka a rozšírila ich vedomosti o tejto unikátnej hudobnej ére.

V závere prednášky naši pedagógovia poďakovali Veronike Garajovej, ocenili jej nadšenie a ochotu ďalšej spolupráce na popularizácii projektov SAV aj u nás, v Nižnej.

Eva Štefanová

Pokračovanie na str. 29

Dokončenie zo str. 28

Novoročný koncert v obnovenej sále domu kultúry

Aké je tmavomodré nebo, hľa!
a aký bledý je dnes sneh
a ako roztopašne padá...
A bol som teda riadny drúk,
kým si tu so mnou ešte nebola.
Mrazivo nudný kolobeh.
Teraz si založíme ohnák z rúk
a upečieme na ňom... hádaj!

V nedeľu 21. januára premiérovo v obnovenej sále Domu kultúry v Nižnej zazneli z úst moderátora aj vyššie uvedené verše, ktorými uvádzal (netradične) namiesto vianočného novoročný koncert učiteľov a žiakov ZUŠ Vendelína Habovštiaka.

Plná sála svojím potleskom ocenila sľubné výkony začínajúcich, solídne interpretácie pokročilých a najmä skvelé prevedenia najšikovnejších žiakov jednotlivých odborov ZUŠ.

Príjemný nedeľný večer plný kultivovaného slova, rezkého tanca, presvedčivého spevu a rôznorodo invenčnej hudby viac než naznačil, že práca učiteľov v našej umeleckej škole má naozaj zmysel.

(jkb)

Aktivity v materskej škole

Mikuláš

Aj tento rok deti z MŠ Nová doba/Orliči s veľkým napätím očakávali príchod Mikuláša. Milého Mikuláša privítali peknými pesničkami a básničkami, ktoré sa mu veľmi páčili. Prišiel spolu s pomocníkom anjelikom, aby mu pomohol odmeniť šikovné detičky. Ďakujeme Mikuláš za

tie krásne chvíle, za darčeky, za úsmevy milé. Stretne sa o rok zas, príď Mikuláš medzi nás.

Karneval

Každý rok sa počas fašiangov mení materská škola na začarovanú krajinu, na ktorú sa deti netrpezlivo a s očakáva-

ním veľmi tešia. Takúto krajinu fantázie a zábavy sme tento rok spoločne vytvorili na našom škôlkarskom karnevale. Počas celej akcie sme sa preniesli do sveta pohody, smiechu, fantázie, zábavy, tančovačky a zaujímavých hier.

Kolektív MŠ

Základná škola

Dejepisná exkurzia

Dňa 23. novembra 2023 sme pre žiakov deviateho ročníka zorganizovali dejepisnú exkurziu do Pamätníka SNP v Banskej Bystrici. Je to jeden z najvýznamnejších pamätníkov na Slovensku. Jeho úlohou je pripomenúť obdobie 2. svetovej vojny a Slovenského národného povstania, centrom ktorého bola Banská Bystrica. Žiaci si pozreli expozície Slovensko v protifašistickom hnutí odporu Európy 1939-1945 a Tragédia slovenských židov. Po skončení prehliadky múzea sme sa presunuli k ťažkej bojovej technike, ktorá sa nachádza pred Pamätníkom SNP.

Mgr. Dana Plevová

Dajme knihám druhú šancu

Pod týmto názvom sme 7. decembra 2023 v ZŠ v Nižnej uskutočnili popoludnie s knihami. Deti prinášali počas týždňa knihy, ktoré už doma nepotrebovali a za symbolickú cenu sa ich rozhodli ponúknuť iným. Nové knihy si prišli vyberať deti, ale aj rodičia s deťmi a teda mnohé knihy získali nových majiteľov. Ďakujem všetkým za účasť, prajem krásne chvíle s novými knihami a teším sa na ďalší ročník.

PaedDr. Stanislava Opátová

Čo je to brdo?

Neviete? Naši tretiaci a štvrtáci už áno. Vďaka pánovi Martáňovi z Oravského Bieleho Potoka.

Rozobral doma svoje krosná, naučadal ich do auta a 11. januára priviezol k nám do školy. A tak sa naše vyučovanie na pár hodín zmenilo na tkáčsku dielničku. Pán Martáň nám najprv porozprával, čo sa na krosnách tkávalo v minulosti a čo sa tká dnes. Vysvetlil tiež, ako materiál na tkanie získavali naši predkovia a odkiaľ ho má teraz on. Dozvedeli sme sa aj to, ako

Dejepisná exkurzia

Dajme knihám druhú šancu

sa jednotlivé časti krosien volajú. Nakoniec si každý tkanie aj vyskúšal. Netuším, koľkí z nás si zapamätali názov aspoň jednej časti krosien. S istotou však

môžem tvrdiť, že každý si pamätá, ako sa búcha brdom, aby sa utlačili jednotlivé vrstvy koberca, ktorý deti spoločne utkali.

Mgr. Zuzana Tabačáková

Čo s načatým večerom?

„Nudiť sa nebudeme,“ rozhodli žiaci 4.A. Odlepili sa od počítačových hier a 30. januára sa vybrali do Oravského Bieleho Potoka párať perie. A opäť v tom hrá dôležitú úlohu pán Martáň. Okrem tkaných kobercov vie vyrobiť aj páperové periny. Na to však potrebuje perie a to treba najprv popárať. Pomáhajú mu s tým ženy z dediny. Chodievajú aj ženy z iných dedín. Počúť ich už zďaleka, lebo prichádzajú so spevom. No a tentokrát svojou troškou prispeli aj naši štvrtáci. Okrem toho, že sa naučili, ako sa perie pára, dozvedeli sa, že z peria sa dajú vyrobiť aj „mastačky“ na potieranie buchiet. Tie pán Martáň ženám napiekol, aby ne-

Čo je to brdo?

Pokračovanie na str. 31

Chemická olympiáda

Čo s načatým večerom?

Dokončenie zo str. 30

zostali hladné. No v posledný večer párania v celom dvore voňali rezne. Mňam... Osobne si však myslím, že deti sa najviac potešili, keď si mohli veľké perie zobrať, aby doma vyskúšali, či sa s ním dá aj písať.

Mgr. Zuzana Tabačáková

Šaliansky Matko

Dňa 23. januára sa uskutočnilo školské kolo súťaže v prednese slovenských povestí - Šaliansky Matko. Výsledky boli nasledovné - 1. kategória: 1. miesto Tatiana Tršťanová (3.A), 2. Alžbeta Mlynarčíková (3.B), 3. Jakub Holubčík (3.A). 2. kategória: 1. miesto - Krištof Korčuška (5.A), 2. Bianka Šáľková (4.B), 3. Karolína Vraštiaková (4.B). 3. kategória: 1. miesto Daniel Kristofčák (6.A), 2. Zoe Domíňáková (7.B), Ella Kolenová (6.A), 3. Slávka Kubošová (7.A).

O dva dni neskôr sa konalo okresné kolo tejto súťaže, kde si naši žiac počínali veľmi dobre. Daniel Kristofčák získal vo svojej kategórii 1. miesto a postupuje tak do krajského kola. Tatiana Tršťanová a Krištof Korčuška obsadili 2. miesto.

Mgr. Zita Bachanová

V divadle

Dňa 30. januára sa naši ôsmaci zúčastnili divadelného predstavenia Ženský zákon v Divadle J. G. Tajovského vo Zvolene. Predstavenie bolo veselé, vtipné, zo života. Slniečny deň, slušné správanie detí a pohodová cesta. Prežili sme skvelý deň.

PaedDr. Elena Babinská

Chemická olympiáda

Školské kolo chemickej olympiády sa uskutočnilo 8. februára. Úlohy boli rôznorodé so zameraním na prvky vápnik a horčík. Po sčítaní bodov bolo umiestnenie nasledovné: 1. miesto Klára Hradská (9.B), 2. Matúš Kičín (9.A), 3. Barbora Bullová (9.B). Srdečne gratulujeme.

PaedDr. Jana Kyselová

Šaliansky Matko

V divadle

Spojená škola

Mladí elektronici

V dňoch 24. – 25. októbra sa uskutočnil 5. ročník celoštátnej súťaže Mladých elektronikov Skills Slovakia. Konala sa vo vzdelávacom stredisku Kia – Gbeľany a mohli sa do nej zapojiť žiaci prvých a druhých ročníkov. Našu školu reprezentovali Jakub Korytiak a Aleš Iskra z II. D triedy. Aj keď nezískali medailové ocenenia, nazbierali cenné skúsenosti a vzorne reprezentovali školu.

Študenti študijného odboru Priemyselná automatizácia sa 25. októbra zúčastnili odbornej exkurzie v rámci Dňa otvorených dverí na Žilinskej univerzite v Žiline - Strojnícka fakulta.

Odvzdávali vedomosti

Dňa 25. októbra sme privítali v škole žiakov 9. ročníka zo Základnej školy Štefana Šmálicka, kde si mohli vyskúšať stavbu a programovanie robota Lego Mindstorms Ev3 a taktiež videli prácu s 3D tlačiarňou Prusa.

10. novembra 2023 nás navštívili žiaci zo Základnej školy z Nižnej. Počas dopoludnia si mohli vyskúšať fotenie spojené s úpravou vlastnej fotografie, programovanie robotov lego mindstorms Ev3 a spájkovanie súčiastok na dosku plošných spojov.

Spolu dokážeme viac

Pohľad na EÚ očami študentov z rôznych krajín, stretnutie mládeže krajín V4, to všetko charakterizuje medzinárodný projekt v Poľsku, na ktorý už tradične organizátori prizývajú aj študentov z našej školy. Tento projekt sa v Katowiciach teší veľkej obľube. Tri hostujúce poľské školy každoročne prijímajú po 10 študentov z krajín V4 (Slovenska, Česka a Maďarska).

Je veľmi dobré, že naša škola sa do podobných projektov zapája. Študenti, okrem

Spolu dokážeme viac

prijemne strávených chvíľ, majú možnosť porovnávať svoje vedomosti, zručnosti a kompetencie s inými rovesníkmi. Vytváranie nových priateľstiev, spoznávanie nových miest, a tým aj zdokonalenie komunikačných zručností - v tomto duchu sme prežili 5 krásnych dní v Katowiciach.

Festival mladých

Každého z nás asi najviac pri srdci zahreje, keď sme dôvodom radosti čo i len jednej osoby v našom okolí. Preto sme sa my, žiaci Spojenej školy v Nižnej, s obrovskou radosťou zapojili do ďalšieho ročníka Festivalu mladých, ktorý pod záštitou predsedníčky ŽSK Ing. Eriky Jurinovej zorganizovala Rada mládeže Žilinského kraja. Dňa 26. októbra sme boli v uliciach našej obce šíriť dobrú náladu medzi seniormi - milým slovom, úsmevom, spevom a hudbou našich heligonkárov Mateja a Martina a vecnými drobnosťami v podobe ružičky, pohľadnice a zdravého ovocia. Keby každý z nás spravil aspoň jeden dobrý skutok pre niekoho iného každý deň, vďaka tomu by sme tým dokázali šíriť ďalej.

Okresné kolo vo futsale stredných škôl

Študenti SŠ sa 7. novembra zúčastnili okresného kola vo futsale, ktoré sa uskutočnilo v Gymnázium M. Hattalu v Trstenej. Turnaja sa zúčastnilo všetkých 5 škôl z nášho okresu. Školu reprezentovali: Alexander Štít, Nikolas Palider, Juraj Korčuška, Matúš Jagelka, Nikolas Bakoš, Dávid Judiak, Maroš Medvecký, Peter Vaterka, Martin Košarištan a Tomáš Tarčák. Umiestnili sa na 4. mieste.

Autodiagnostika Hella Gutman

V spolupráci so spoločnosťou Inter Cars sme zorganizovali školenie pre žiakov, učiteľov, majstrov odborného výcviku a širokú verejnosť. Okruh prednášaných tém bol zaujímavý a poučný: Diagnostické zariadenia – predstavenie, obsluha zariadenia, kalibrácia radarov, možnosti diagnostiky (priamo na vozidle). Ďakujeme firme Inter Cars a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

Imatrikulácia 2023

Keď niečo robíme, tak najväčšou odmenou a hybnou silou pre nás je dobrý pocit z vykonanej práce. A ten veru z tohtoročnej

Pokračovanie na str. 33

Mladí elektronici

Súťaž vedomostí a zručností

Šachový turnaj

Objav svoj talent

Dokončenie zo str. 32

imatrikulácie máme. Naši prváci s chuťou súťažili a boli milo prekvapení, že pre niektoré súťažné disciplíny sa našli aj dobrovoľníci, ktorí sa aktívne zapojili do deja. V medzitriednom súboji si trieda I.C vytančovala kolektívne víťazstvo. Podakovanie patrí členom školského parlamentu a všetkým, ktorí sa zapojili do organizácie imatrikulácie.

Projekt Záložka spája školy

Aj tento rok sme sa pustili do zhotovovania záložiek pre partnerskú školu. Téma niesla názov Hrdinovia detektívnych románov. Ponúkala žiakom možnosť využiť tvorivosť, talent a kreativitu, vďaka ktorým záložky dostali finálnu podobu. Každá je originálna a odráža osobnosť tvorcu. Veríme, že čitateľom spríjemnia chvíle strávené s knihou v ruke.

Slová zatvorené v kresbách

Dňa 7. novembra sa žiaci 2. a 3. ročníkov zúčastnili exkurzie v mestečku Harmeže, blízko známeho mesta Osvienčim v Poľsku. Navštívili kláštor mníchov, kde žil známy umelec a človek, ktorý prežil hrôzy vojny a koncentračných táborov. Volal sa Marian Kolodziej a v tábore bol 5 rokov. Jeho grafiky a výjavy boli fascinujúce, ale ako on sám povedal: „Toto nie je výstava, nie je to umenie ani obrazy, ale slová zatvorené v kresbách. Umenie je bezmocné voči tomu, čo urobil človek človeku... Chceme vás previesť labyrintom poznačeným skúsenosťou továrne na smrť. Čítajte slová, ktoré som nakreslil. Je to pocta všetkým spoponeným, ktorí odišli.“ Študentka M. Makonová vyjadrila svoje pocity: „Za srdce ma chytila každá jedna kresba, bolo hrozné, čo človek vedel človeku spraviť, a ešte smiať sa z toho. Teraz sa máme dobre, tak dobre, že nemáme ani právo sa sťažovať.“

Regionálne kolo vo florbale stredných škôl

Naši študenti sa dňa 14. novembra zúčastnili regionálneho kola vo florbale, ktoré sa konalo v športovej hale v Tvrdošíne. Turnaja sa zúčastnili 3 víťazné školy z oravských okresov. SŠ Nižná reprezentovali: Alexander Piták III.B, Samuel Košár

III.B, Adam Brčák III.B, Nikolas Bakoš III.B, Martin Kocúr II.B, Samuel Šimurdiak II.B, Tibor Fusko III.C, Michal Fusko III.A, Matej Záhora II.D, Juraj Bystričan IV.B, Šimon Bolek IV.B, Kuba Daniel I.A, Dominik Schelling I.J, Matúš Gajdošík I.D. Škola sa umiestnila na 3. mieste.

Olympiáda v anglickom jazyku

Školského kola olympiády sa zúčastnilo 19 najlepších študentov. Víťazmi sa stali Katarína Dibdiaková z III.G (3. miesto), Tamara Surovčíková z III.G (2. miesto) a Kristián Patrik Gogolák z II.B (1. miesto).

Školský šachový turnaj

Turnaja, ktorý sa konal 13. novembra, sa zúčastnilo 16 študentov. 1. miesto získal Marek Holeščák IV.C, 2. Matej Berešík II.D. Obidvaja postúpili na krajské kolo v Žiline. 3. miesto patrilo Nikolasovi Bakošovi III.B a 4. Danielovi Košútovi III.B.

Súťaž odborných vedomostí a zručností

V dňoch 21. - 22. novembra sa konal XVII. ročník celoslovenskej Súťaže odborných vedomostí a zručností žiakov stredných odborných škôl v odbore 2683 H 11 elektromechanik – silnoprúdová technika v Strednej odbornej škole elektrotechnickej v Žiline. Našu školu výborne reprezentoval Peter Slušňák, ktorý sa umiestnil na prvom mieste. Ďakujeme mu za vzornú reprezentáciu a držíme mu prsty v ďalšom štúdiu.

Objav svoj talent 2023

Škola umeleckého priemyslu pripravila 21. novembra súťaž Objav svoj talent 2023 pre žiakov 8. a 9. ročníkov základných škôl s témou Kto druhému jamu kope... Súťaže sa zúčastnilo 32 žiakov z 9 základných škôl. Pedagógovia sa zúčastnili tvorivej dielne na tému Mramorovanie, ktorej lektorkou bola Mgr. Zuzana Anderková. Podujatie bolo ukončené vyhodnotením prác, odovzdaním diplomov a vecných cien.

Zenit v elektronike

V Strednej odbornej škole elektrotechnickej v Liptovskom Hrádku sa 30. novembra konalo krajské kolo súťaže Zenit v elektronike. Súťažilo sa v dvoch kategóriách: A

- pre žiakov 3. a 4. ročníka a B - pre žiakov 1. a 2. ročníka. Teoretická časť súťaže pozostávala z odpovedí na 30 otázok z elektrotechniky. Praktická pozostávala z návrhu plošného spoja podľa zadania v systéme Eagle a osadenie DPS súčiastkami SMD, kde sa hodnotila funkčnosť, kvalita spájovania a vzhľad výrobku.

Ďakujeme Alexovi Pitákovi III. B, Richardovi Kolejákovovi III.D a Stanislavovi Hrkelovi II. B za vzornú reprezentáciu, majstrovi odborného výcviku Bc. Koladovi za prípravu a sprevádzanie žiakov na súťaži a učiteľovi odborných predmetov Ing. Nábočíkovi za prípravu teoretickej časti.

Impulzy pre školský parlament

V dňoch 30. novembra do 2. decembra sa členovia nášho školského parlamentu zúčastnili vzdelávania nových členov školských parlamentov v Martine, ktoré organizovala Rada mládeže Žilinského kraja. Zo školenia si okrem získaných vedomostí o fungovaní školských parlamentov odniesli aj nápady na aktivity, ktoré môžeme zrealizovať v škole. Strávili čas v príjemnom prostredí so skvelými ľuďmi a vytvorili si nové priateľstvá.

Súťaž na lezeckej stene

Dňa 11. decembra sa konalo školské kolo v lezení na stene. Do súťaže sa prihlásilo 5 dievčat a 11 chlapcov. Výsledky: 1. miesto Lenka Krkošková III.G, 2. Bianka Knapová IV.G, 3. Zuzana Kolejáková III.G. 1. miesto Uroš Žepinič III.C, 2. Marko Jozefjak III.D, 3. Martin Hušľa I.D.

Deň otvorených dverí

S radosťou sme 12. decembra v škole privítali viac ako 300 zvedavých návštevníkov. Osobitné podakovanie patrí pedagógom, ktorí s nadšením a profesionalitou predstavili našu školu v najlepšom svetle pre žiakov základných škôl, učiteľov, výchovných poradcov a rodičov. Podakovanie patrí dvom skvelým partnerom – Inter Cars a MTS Krivá. Ich spoluúčasť a odborné predstavenie spolupráce s našou školou bolo neoceniteľné. Tešíme sa na budúce stretnutia a spoločné projekty.

PaedDr. Martin Tomaga a kolektív

Dobrý Pastier sa narodil... – ako to pokračuje ďalej?

Možno si povieť – nadpis je neaktuálny a riešenie otázky je veľmi jednoduché – veď snád všetci poznáme slová, ktorými pieseň pokračuje. Ak ste si pri čítaní nadpisu pomysleli aspoň na jednu z týchto možností (že je neaktuálny a riešenie jednoduché), tak vám úprimne blahoželám a pozývam vás – aj obrazne aj doslovne – pokračujte ďalej.

Drahí priatelia!

Čo všetko sa nám dnes javí ako neaktuálne? Rýchlosť doby, v ktorej žijeme a masovokomunikačné prostriedky (mobil, internet, médiá...), ktoré nám aj uľahčujú život, ale aj zvyšujú tempo – to všetko nám našepkáva, že **čo sa udialo včera, to je už dnes neaktuálne. Treba žiť dnes** – pretože najviac dôležité je len to, čo je tu a teraz. Tu a teraz sa chceme vedieť správne rozhodnúť, tu a teraz chceme vedieť, ako žiť, tu a teraz chceme mať okolo seba ľudí, ktorí nás chápu a milujú, tu a teraz... chceme dať priestor všetkému, čo stojí za to: priestor láske, odpusteniu, vernosti, radosti, pokoju,... **Čo je teda pre vás „tu a teraz aktuálne“?**

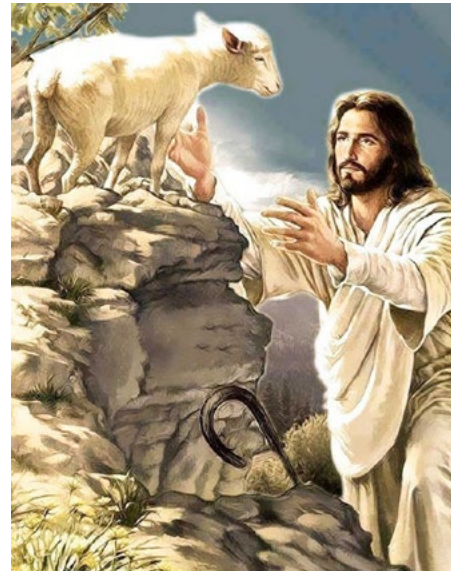
Na jednej Katechéze s deťmi (ktoré sa pripravujú na Slávnosť 1. sv. prijímania) sme rozprávali o modlitbách. Celkovo, pri každej katechéze je veľmi užitočné, ak pridáte vhodné a pestré obrázky. A tak – práve pri téme Modlitba – striedali sme v prezentácii obrazy Panny Márie a Pána Ježiša. Deti mali možnosť vidieť, komentovať a opísať, čo im pripomína dané znázornenie. Medzi obrazmi sa nachádzal aj jeden, na ktorom Pastier drží v náručí malú ovečku. Deťom nebolo viac potrebné. Okamžite spoznali, že tým Dobrým Pastierom je Ježiš a že on tú jednu stratenú ovečku hľa-

dal, našiel a vzal do svojho náručia. Také jednoduché a krásne vysvetlenie. Veď to všetci poznáme. A nepochybujem o tom, že každý z nás má aj takúto skúsenosť – s Ježišom – Dobrým Pastierom.

Čo bolo zaujímavé na spomenutej katechéze? Jedno z detí, akonáhle videlo obraz Dobrého Pastiera, začalo si pospovávať slová známej koledy: „Dobrý Pastier sa narodil,“ – a ostatné deti sa k spevu ihneď pridali, pokračujúc: „...by ovečky vyslobodil...“

No povedzte, už ste niekedy počuli viac ako 20 detských koledníkov spievať v marci? Ja áno. Bolo to veľmi milé a poučné. Nie, deti nezabudli, že Vianoce sme mali pred 3 mesiacmi. Pohľad na obrázok Dobrého Pastiera im ale pripomenul, že Ježiš chce byť nablízku každému z nás – aj po Vianociach. Vlastne, po celý náš život. Také jednoduché a krásne, také aktuálne až dojímavé. Úprimná radosť týchto detí sa spojila so silným odkazom známej piesne. A čo z toho vzniklo? Bolo odhalené veľkonočné posolstvo a zodpovedaná otázka, prečo vlastne prišiel Boží Syn na túto zem. Aby nás zachránil...

Milí priatelia! Slávime najväčšie kresťanské sviatky – veľkonočné. Liturgicky i ľudovými tradíciami vyznávame, že veríme v záchranu: vo víťazstvo Lásky nad nenávisťou, že veríme v konečné víťazstvo Života nad smrťou,... proste, že veríme Bohu, ktorý nás miluje a je mocnejší než všetko zlo a nespravodlivosť vo svete. Ježiš Kristus je Dobrým Pastierom, ktorý aj dnes hľadá, nachádza a berie si nás do svojho náručia. Nepoznám krajší dôvod veľkonočnej radosti, ako to, že môžem spoznávať, aký je môj Boh. Ježiš v mojom

živote – je Boh Živý, Milujúci, Chápajúci... môj Boh a Pán, môj Priateľ, môj Dobrý Pastier.

Drahí bratia a sestry v Kristovi!

Veľkonočné sviatky sú darom od Boha – sú pre nás mimoriadnym, požehnaným časom. Dovoľme Ježišovi, nech si nás k sebe privinie a vezme do svojho náručia. Jednoduché, krásne a stále aktuálne posolstvo platí pre každého. Boh je pri Tebe a miluje Ťa. Najkrajší spôsob, ako žiť radosť veľkonočného rána je uvedomiť si aktuálnosť tejto Ježišovej lásky.

Pane Ježišu, vďaka za otvorenie neba, za Tvoju lásku k nám. Daj, nech som (teraz a raz aj vo večnosti) len v Tvojom náručí.

Požehnané veľkonočné sviatky, priatelia!

Tomáš Lieskovský, kaplán – farský vikár

Zo života farnosti

Godzone Tour 2023 s témou: Nebojte sa!

Mladí z Nižnej, Zemianskej Dediny a z blízkeho okolia putovali v poslednú novembrovú sobotu (28. októbra) do Banskej Bystrice na evanjelizačné turné Godzone 2023, ktoré tento rok nieslo názov: Nebojte sa! Cestou do Banskej Bystrice slávil sv. omšu na pútnickom mieste Staré Hory. Live motívom Godzone Tour bolo tentokrát pozvanie žiť svoju vieru naplno a v spoločenstve, neostať sám a nebať sa vykročiť zo svojej komfortnej zóny tam, kde nás Boh pozýva.

Pokračovanie na str. 35

Dokončenie zo str. 34

Stretnutia mládeže (od 13 do 25 rokov) bývajú aj v našej farnosti: v Zemianskej Dedine každý štvrtok od 19.00 do 20.00 a v Nižnej každý piatok od 18.45.

Dramatizované predstavenie o živote sv. Gála malo premiéru i pokračovanie. Zaujalo a oslovilo mnohých.

V nedeľu 12.11. v Nižnej, 19.11. v Komjatnej a Žaškove, 26.11. v Zuberco. Viac ako hodinové dramatizované predstavenie o živote sv. Gála priťahlo stovky ľudí, detí i dospelých, ktorí sa pútavým spôsobom dozvedeli viac o sv. Gálovi, kňazovi a pustovníkovi, no najmä našom nebeskom patrónovi. Predstavenie bolo svieže a dynamické, o čo sa postaralo viac ako 40 hereckých postáv, ktoré stvárňovali deti a mladá z našej farnosti. Všetkým patrí veľká vďaka. Záznam predstavenia zo Zuberca je možné nájsť na YouTube stránke farnosti: <https://www.youtube.com/@farnost-nizna>

Sústredenie detského spevokolu Laura (16.,17. november 2023)

Takmer 30 detí, medzi nimi hudobníci, speváci, vedúci zboru, sa zúčastnilo spoločného sústredenia vo farnosti Zuberec. Cieľom bolo posilniť radosť zo spoločenstva, zmysluplne vyplniť voľný čas, naučiť sa nové piesne a spoznať aj blahoslavenú Lauru - patrónku spevokolu. Spevokol svojou hudbou a spevom už viac ako 30 rokov ozdobuje sv. omše, ktoré aj dnes bývajú každú stredu o 18.00 v Nižnej.

Vianočná besiedka v Zemianskej Dedine a Jasličková pobožnosť v Nižnej

Druhý sviatok vianočný sa v našej farnosti niesol v znamení folklórnych predstavení, ľudových tradícií, vystúpení hudobníkov, koledníkov, zazneli mnohé básne, piesne, vinše. V Zemianskej Dedine i v Nižnej sme si priblížili udalosť Narodenia Božieho Syna.

Otec biskup medzi nami

V posledný januárový deň nás svojou prítomnosťou hneď rána veľmi milo prekvapil i potešil diecézny biskup Mons. František Trstenský. Celebroval sv. omšu, pri ktorej poprosil veriacich o modlitby a tiež všetkých povzbudil k pokore pred Pánom a k väčšej dôvere Bohu.

Tomáš Lieskovský, kaplán – farský vikár

Predstavenie o živote sv. Gála

Po svätej omši na Vianoce, veriaci v krojoch pred kostolom

Vianočná besiedka

Sústredenie detského zboru Laura

Otec biskup medzi nami

20. výročie posviacky chrámu sv. Joachima a sv. Anny v Zemianskej Dedine

V Zemianskej Dedine sme si 22. novembra slávením svätej omše pripomenuli 20. výročie konsekrácie kostola. Hlavným celebrantom bol pomocný spišský biskup monsignor Ján Kuboš. Po jeho boku stál emeritný biskup monsignor Andrej Imrich, dekan nášho dekanátu vdp. Juraj Spuchlák, náš duchovný otec vdp. Ján Garaj. Spoločenstvo dopĺňali kňazi, ktorí v minulosti vo farnosti pôsobili a tiež kňazi - rodáci. Tento slávnostný večer bol jedinečnou príležitosťou vrátiť sa myslou 20 rokov späť a jemne oprášiť spomienky.

Podakovať sa celým srdcom Bohu Otcovi, že pri budovaní tohto diela stál pri všetkých, ktorí boli ochotní pomôcť. Veď, ak je Boh to, čo nás spája, nič nás nedokáže rozdeliť. A sila tejto myšlienky vytrvalo zdolávala všetky prekážky, s ktorými sa bolo potrebné boriť počas rokov výstavby chrámu.

Tento novembrový večer bol mimoriadne silnou spomienkou na dôstojného p. farára Janka Farkašovského - milovaného duchovného otca, ktorý nás neustále učil životom, že modlitba nie je

posledným útočiskom, ale prvou pomocou, a hoci mnohí pokladali pána farára Farkašovského za telesne slabého a nevhodného na pomoc ku stavbe kostola, práve náš kostol v Zemianskej Dedine je dôkazom jeho veľkej viery a sily. Sily, ktorú nedokázal rukami pracujúcimi, ale rukami zloženými k modlitbe pred Bohostánkom.

Všetci sme mohli srdcom pohliadť našich Zemanov, ktorí už tento večer nemohli byť s nami, lebo prekročili prah večnosti. V tichu sme ďakovali všetkým, ktorí pomohli prácou, modlitbami či finančne. Vďaka.

Slávnosť pokračovala spoločnou večerou pre biskupov, kňazov a pozvaných hostí v Kultúrnom dome v Zemianskej Dedine. Bolo neskutočne milé zvítať sa po mnohých rokoch s kňazmi, ktorí boli súčasťou duchovnej rodiny Zemanov. Podobne aj s otcami biskupmi. Na záver je vhodné poďakovať všetkým, ktorí sa pricinili o tento nezabudnuteľný zážitok (hoci menovite sa nedá spomenúť všetkých): vdp. Jánovi Garajovi za prípravu sv. omše, pozvánky (mimochodom veľmi peknej obsahovo aj vizuálne), spomienkové magnetky, za chutnú večeru a za niekoľkomesačnú prípravu chrámu. Ďalej všetkým šikovným rukám, ktoré sa pricinili o výzdobu chrámu - manželom Raškovým a dievčatám za hudobný sprievod a spev. Viacerí kňazi ich spev chválili, že tak malá dedinka má takéto hudobné teleso, ktoré chýba aj väčším farnostiam. Tak, priatelia, ak Pán dá, stretneme sa zase o 10 rokov.

Alena Bolíbruchová

Silvestrovská kapustnica

Woodrow Wilson kedysi povedal, že priateľstvo je jediným tmeľom, ktorý bude držať svet pohromade. Či už pravdu mal, alebo nemal, už naši starí otcovia vravievali, že vzťahy treba utužovať. Aj my, v Zemianskej Dedine, ideme v šlapajach našich predkov a snažíme sa o to. Z iniciatívy manželov Zuzky a Janka Matkuliakovcov v sobotu 30. decembra niekoľko nadšencov pod vedením majstra šéfkuchára Ladislava „Laca“ Siteka uvarilo výbornú kapustnicu. Pozvaní boli na ňu všetci obyvatelia Zemianskej Dediny a VIP hostia - starosta Ing. Jaroslav Rosina a tiež duchovní otcovia Ján a Tomáš.

Pod starostlivou prípravou Ing. Lucie Žuffovej si mohli prítomní kolektívne zasuť v kvíze o Zemianskej Dedine a Zemanoch. Bolo pozoruhodné, aké zmätky dokážu narobiť mená, priezviská či fotky. Dobré jedlo, hudba, zábava, partia milých ľudí... ako málo stačí na vytvorenie skvelej

atmosféry. Hoci sa hovorí, že okolo spomienok ruky neovinieš, predsa však jedna krásna spomienka na mladosť, rodnú de-

dinu, kamarátov, spoločne strávené chvíle je v starobe hotový zázrak.

Alena Bolibruchová

Národný týždeň manželstva 2024

Národný týždeň manželstva (NTM) je týždenná iniciatíva na podporu manželstva, ktorá prebieha v týždni osláv sv. Valentína - obľúbeného sviatku spájajúceho s láskou a partnerskými vzťahmi. Jeho cieľom je propagovať a podporiť manželstvo ako vzácnu hodnotu pre moderného človeka. NTM vytvára priestor, kde si môžeme pripomenúť, že spokojné manželstvo nie je samozrejmosť, ale vzťah, ktorý by sme mali rozvíjať. Jedným z jeho cieľov je tiež motivovať laickú a odbornú verejnosť, médiá a verejne známe osobnosti, aby aspoň raz za rok podporili dôležitosť manželstva v spoločnosti a potrebu starať sa oň. / Zdroj: <https://www.ntm.sk/o-nas/>

Aj v našej obci a farnosti sa stalo už tradíciou, že skupina zanietencov organizuje aktivity zamerané na podporu manželstva. Inak tomu nebolo ani v tohtoročnom druhom februárovom týždni. Manželské páry si mohli spolu pozrieť v kine Ostražica romantický film, či posediť pri dobrom jedle vo dvojici v reštaurácii hotela Arman. Športovaniu na lyžiarskom vleku síce nepriala počasie, ale prechádzka v prírode spojená s drobnými vážnymi i vtipnými úlohami padla dobre. V piatok manželia v kostole sv. Gála spoločne kráčali s Ježišom na krížovej ceste a po živom a inšpirujúcom príhovore otca Braňa Kožucha si 64 manželských párov obnovilo svoj manželský sľub a znovu pripomenulo, čo si – niektorí ešte iba pred pár mesiacmi, iní už aj pred takmer šiestimi desiatkami rokov – prisahali pred oltárom. Ako malú spomienku si

odnášali balíček s vitamínmi. Téma tohtoročného NTM bola Vitamíny pre vzťah. Tak, ako naše telo potrebuje na svoje správne fungovanie pravidelný prísun vitamínov, aj naše manželstvá potrebujú pre svoju vitalitu neustále prijímať drobné, ale každodenné dávky vzájomného ocenenia, podpory, chvíle spoločnej zábavy alebo odhodlanie robiť to, čo druhému prináša potešenie a komunikuje lásku.

Aby táto pekná akcia mohla fungovať a priniesla aj ovocie, priložili ruku k dieľu: duchovní otcovia farnosti, pracovníci obecného úradu, hotel Arman, Martin Kristofčák, lyžiarske centrum Ski Uhliská a dávkami vitamínov podporili lekáreň Beáta v Nižnej a Plus lekáreň Medvedzie. Organizačnú stránku zvládli manželia Labdíkoví a Hradskí.

Mgr. Martina Labdíková

Je to ťažké, ale stále ma to láka...

Čo láka, teší a inšpiruje filmára Mareka Kuboša, rodáka z Nižnej?

Rozhovor s M. Kubošom zrealizovala Monika Slobodová v roku 2020, kedy ale pomaly prichádzala prestávka vo vydávaní Nižnianskych ozvien. Keďže je text aktuálny a Marekove odpovede a výpovede sú živé aj dnes, s radosťou vám ponúkame pútavý rozhovor, ktorý čakal na vydanie 4 roky. Marek odvtedy natočil nový film a vo svojej tvorbe sa ako každý umelec posunul ďalej. Na konci článku nájdete pár súčasných otázok. Dočítate sa o tom, ako sa dostal k filmu a ku svojej profesii, prečo niekoľko rokov netvoril, a aj čomu sa chce venovať v najbližšom období.

Prisnilo sa niekomu z vás vaše životné povolanie? Nášmu rodákovi Marekovi sa to veru stalo.

Marek, keď som nahodila tvoje meno do internetového vyhľadávачa, viaceré stránky hovorili, že si rodák z Trstenej. Ty si predsa ale z Nižnej?

Určite áno. Vždy, keď preberám nejakú cenu, tak spomínam, že som rodák z Nižnej nad Oravou. Vychodil som tu základnú školu a potom učňovku, čiže ja som dlhé detstvo bol tu na Orave. Bol som s ňou úplne spätý, dokonca je vo mne akoby kus patriotizmu, Orava je vo mne stále.

Na ňu sa asi nedá zabudnúť.

Nedá! Detstvo tu bolo najkrajšie na svete. Všetko tu malo príjemné čaro. Našiel som si tu kamarátov a kamarátky, aj učiteľov, čo si ma obľúbili. Na to celé rád spomínam.

Už tu v škole si bol šikovný žiak?

Ja som si to tak nebral, že som šikovný, ale išlo mi to nejakým spôsobom. Až teraz som sa dozvedel nejaké „pikošky“. Napríklad spolužiak zo základnej školy mi rozprával, že som mu nikdy nedal odpísať domácu úlohu.

Bol si „zákerák“?

Prišiel som na to, že som slabším pomáhal. Keď som bol na základnej škole, poobede som doučoval spolužiaka. Čiže pomoc slabšiemu je pre mňa prirodzená, mám to rád. Ale takému človeku, čo na to má, ale len to odflákne a chce odo mňa domácu úlohu, takému to nedám.

To je potom zmysel pre spravodlivosť.

Teraz som sa o týchto veciach dozvedel. Posledný rok som totiž začal s mojou mamou viesť rozhovory, kde spomíname. Hovorím si: Študoval som dokumentárny film. Veľa ľudí som vyspovedal a s vlastnými rodičmi som to nespravil. Povediac pravdu, veľmi málo vieme o vlastných rodičoch. Otec umrel v roku 1994 veľmi mladý, mal len 53 rokov, takže som to nestihol a mama má 80 rokov a tak som si povedal, že zoberiem diktafón a opýtam sa jej, aké mala detstvo.

Čiže také „oral history“ s najbližšími?

Áno, naozaj som veľa vecí o nej nevedel. A takto som sa to dozvedel. K tomu vlastne smerujem - mama mi povedala, že v základnej škole som si doma nerobil domáce úlohy, ale v škole - na záchode, aby ich nikto odo mňa neodpisoval. Takže, keď prišiel niekto ku mne deň predtým, aby som mu dal odpísať domácu úlohu, povedal so mu, že ju ešte nemám, čo bola pravda, lebo som ju naozaj nemal.

Takže aj pod stresom si si s úlohami hravo poradil, ale posuňme sa ďalej. Ako si sa dostal k dokumentárnemu filmu?

Po základnej škole všetci chceli, aby som šiel na gymnázium, no ja som chcel ísť na učňovku. Moji rodičia mi v tomto dali voľnú cestu, hoci mi hovorili: „Choď na gymnázium - známky na to máš.“ Ja som si však povedal, že keď sa môjmu staršiemu bratovi Jaroslavovi na nej veľmi páčilo, tak tam idem aj ja. A nelutujem. V škole sme mali 2 týždne teóriu a 2 týždne sme chodili do Tesly Orava robiť. To boli tzv. dielne. Tam som „príčuchoľ“ k robotníckemu životu, tam som sa dozvedel, o čom ľudia rozmýšľajú. Myslím si, že toto gymnazista nikdy nemohol zažiť. Týmto spôsobom som sa priblížil reálnemu životu - veľmi pekným spôsobom. Keďže som sa zaujímal o elektriку, išiel som na Vysokú školu dopravy a spojov do Žiliny. Tam ma bavilo študovať napríklad optické vlákna, aj sme rozmýšľali s kamarátom v štvrtom ročníku, že si založíme firmu. A teraz smerujem k tomu, čo si sa pýtala. Keď som bol štvrták na VŠ, chodievali sme s kamarátmi do kina. Keď sme sa vrátili z jedného predstavenia, ľahol som si do postele v internáte. Ráno som sa zobudil s tým, že sa mi prisnil vlastný film. V sne som bol režisér filmu a vo vnútri som bytostne cítil, že to bol môj film. V to ráno som si povedal: Tak ja budem asi režisér. :D

Tebe sa prisnilo povolanie?

Áno. Veď ja som dovtedy ani do kina nechodil, filmy som veľa nepozeral. Mali sme skupinu Psyché (psyché znamená duša). Ondřej Čížek hral na saxofón, Luboš Hružík na gitaru a ja som hral na gitare. Mali sme spoločné piesne, to bolo moje jediné spoločstvo s umením. Potom sa mi aj náhodou aj šťastím aj cieľavedomosťou podarilo, že ma zobrali na Vysokú školu múzických umení do Bratislavy. Bolo to so mnou zaujímavé. Ani som nevedel, kde sa študuje film. Našiel som si v telefónnom zozname Filmovú a televíznu fakultu a išiel do Bratislavy, že sa spýtam, či môžem ísť za režiséra, alebo čo. Na študijnom oddelení mi povedali: „Joj, to už je dávno po prijímačkách (umelecké školy majú prijímacie skúšky skôr ako ostatné). My sme ich mali už v marci. Ale otvára

sa tu nejaký nový odbor - réžia a kamera dokumentárnej tvorby. Keby to bolo reálne, dáme vám vedieť.“ Bolo to reálne, dali mi vedieť a ja som šiel študovať dokumentárnu tvorbu. Paradoxom je, že mne sa prisnil hraný film. Ale stalo sa mi, že ma na tú školu prijali, aj keď som nič nevedel.

Čiže k dokumentárnej tvorbe si prišiel trochu aj náhodou?

Áno. Prijímačky boli perfektné. Jediné, čo som sa učil, pripravoval, bolo čítanie časopisu Film a divadlo, ktorý mi požičal kamarát. A to bola celá moja príprava. Na prijímačky sme museli ale pripraviť práce - dva námety, jeden scenár, fotoscenár. Nevedel som, ako sa to píše, ani to, že scenár má mať ľavú stranu, kde je obraz a pravú, kde je zvuk. Písal som len vlastné myšlienky a asi tie tak zvažili. Komisia si povedala, že niečo v tom človeku je. Doteraz si aj ja myslím, že to boli najlepšie veci, čo som napísal. V niečom tak príjemne krištáľovo čisté. Jedna z nich bola cesta z Nižnej do Kralovieh Oravkou ako námet. Dal som dokopy, čo som si napozeral vo vlaku, ako prebiehala cesta a potom som to napísal za tri dni tu v manzartke v tomto dome (rodičovský dom v Nižnej, pozn. autora). Stále si myslím, že v Nižnej a špeciálne v tomto dome mi napadajú perfektné myšlienky.

Ako vnímaš dokumentárny film ako žáner? Stačí na vyjadrenie tvojich zámerov, dá sa ním vypovedať všetko, čo máš na mysli?

Od nástupu na VŠMU ma dokumentárny film opantal. Asi som taký človek, že čím žijem, to veľmi prežívam. Počas školy sme videli cez deň 3 filmy, do filmových klubov sme chodievali každý večer a o filme sme sa bavili stále. Bola to krásna pôda na rozprá-

Pokračovanie na str. 39

Dokončenie zo str. 38

vanie sa o tom, čo chceš robiť. Na vysokej škole sa robili tzv. postupové skúšky na konci každého roku. Postupové preto, lebo študent musel dať dva scenáre, jeden film postúpil do ďalšieho ročníka, alebo nepostúpil. Ale tým zase škola vystavala profesionalitu. Keď vznikala FTF pod vedením prof. Slivku, snažil sa ju vystavať na osobnostiach, a to bolo najlepšie, čo mohol spraviť. Stretol som tu Alexandra Strelingera, Dušana Hanáka. Práve Hanák bol pedagóg, ktorý mi otvoril filmové tretie oko, ak ho mám. Ukázal mi skratky k filmom, ktorou cestou sa dostanem k najlepšiemu výsledku. Možno by som na to prišiel aj sám, možno po desiatich rokoch, ale pedagógovia sú na to, aby človeku urýchlili cestu. A mne ju tam urýchlili perfektne.

Čiže tam si zistil, že máš vlastne rád dokumentarizmus?

Zistil som, že veľmi rád počúvam ľudí, keď rozprávajú o sebe. Myslím, že mám aj danosť, že človek v mojej prítomnosti povie niečo, čo ostatným nepovie. Nechcem sa v ľuďoch „špárat“ a hľadať nejaké temné stránky života. Chcem počúvať ľudí, na základe toho vytvoriť scenár z množstva počutého, spraviť si úsudok, čo chcem povedať filmom, potom ho natočiť a v strižni ešte dotvoriť. To, že som išiel študovať dokumentárny film, ktorý som vôbec nechcel, dokonca predtým som ich pri sledovaní v TV aj vypíal, ma v danom prostredí obohatilo neskutočným spôsobom. Myslím, že len sociológovia, farári a dokumentaristi majú možnosť nahliadnuť ľuďom do „domácnosti“. S dokumentom som bol aj v Afrike, Amerike atď. iba kvôli natáčaniu. (V Afrike s eRk-om, Dobrá novina - cez Maroša Čaučíka, cez TV Lux šiel do Kene filmovať, kde idú peniaze zo zbierok Dobrej noviny.)

Ktoré filmy z tvojej produkcie sa ti najviac páčia?

Pre mňa sú gro alebo základ autorské filmy. Filmy, v ktorých chcem povedať niečo o tomto svete. Niečo, čo ma zaujalo a kde mi vnútorný hlas hovorí: „Marek, urob film a možno, že z toho niečo bude.“ Toto je vždy môj zámer. Napríklad film Kralovany, železničná stanica. Inšpirovala ma cesta vlakom zo Žiliny cez Kralovany. V mysli mi utkvél pohľad, keď bufetárka podávala šálku kávy cez okienko. Vtedy som si povedal, že táto stanička je pekné miesto, že si zasluži, aby bol nej urobený film. Vtedy som ešte nevedel, že budem filmár, ale neskôr som sa vrátil k tomu pocitu a film som urobil. Týždeň som tam žil, pretože mi umožnili tam bývať a pohybovať sa medzi robotníkmi. „Napočúval“ som si ich a potom som si vybral ľudí, ktorí boli hodní filmovej myšlienky, ktorú som chcel povedať. Neskôr som sa s tým filmom dlho trápil, čo s tým, a napokon z toho niečo vzniklo.

Medzi tvojimi dokumentárnymi filmami sú aj kritické dokumenty, ako napríklad Hlas 98 alebo Taká malá propaganda. Vznikli ešte v škole? Nemal si z toho

nejaké problémy, napríklad pri kritike mečiarizmu?

Hlas 98 vznikol ešte počas školy. Bol to veľmi spontánny film. Obraz bol natočený za tri dni, za tri dni zvuk a tri dni som si to sám strihal, čiže ten film ma fyzicky stál 9 dní, čo je veľmi krátko. Na druhej strane zase treba povedať, že som robil iný film, ktorý ma stál osem rokov života a skoro nikto ho nevidel. Čiže je to dvojsečné. Niekedy sa podarí rýchlo a niekedy aj za dlhú dobu nie je hmatateľný výsledok.

Ale ten Hlas 98, nevravím, že to bola kritika mečiarizmu. Ja som to obdobie veľmi prežíval, čítal som noviny a videl, čo sa deje na Orave. Bolo to obdobie totálnych absurdít. Naozaj ten mečiarizmus - 90. te roky boli strašne búrlivé. Na jednej strane pekné, ale asi nikto, kto to zažil, nechcel by to zažiť znova. Volal som ľuďom s takou hrou, že: „Dobrý deň, ja som Patrik Dunaj, boli by sme radi, keby ste volili HZDS.“ Ľudia mali reagovať či áno alebo nie. A my sme zároveň vedeli o tých ľuďoch, kde sú zamestnaní atď. Čiže aj týmto spôsobom sme tlačili: „Ak by ste volili, tak by ste mali nejaké výhody peňažného charakteru atď.“ Tie reakcie boli absurdné. Aj jeden kamarát, o ktorom som vedel, že je totálny antimečiarovec, zrazu váhal. A ja som si povedal: Čo to žijeme za absurdnú dobu, kde človek má strach z toho, aby povedal pravdu po telefóne? A na základe toho som urobil film Hlas 98. Ten film je aj tak strihnutý. Prvá tretina ľudí hovorí - jasné, budem voliť HZDS. Druhá tretina váha, že čo teraz - mám alebo nemám, volajú svojej mame atď. a tretia tretina použije: „Choďte do prdele HZDSáci.“ Je to veľmi obdivuhodné, čo si dovolila povedať do telefónu tá posledná tretina. Bola to atmosféra strachu. Ten film vznikol, aj nejakú cenu získal, aj bol prijatý ako najlepší dokument za posledné roky. A na štátniciach, lebo som s tým filmom štátnicoval, sa mi stalo, že ma s ním vyhodili. Nevie, čo sa stalo, ale povedali, že tento film nemôže prejsť.

Napriek tomu, že dokument bol tak oceňovaný, štátnicami neprešiel?

Uprimne som sa priznal, že niektoré telefonáty neboli ošetrené, čo znamená, že keď sme prvý deň volali nejakému človeku, tak potom sme mu netelefonovali naspäť, že je to hra. A ja som si po pol dni natáčania povedal: „Marek, to nie je dobré, musíme ľuďom povedať, že to je fikcia.“ Tak ďalšie dni sme to potom takto robili. Keď sa to dozvedeli v škole, aj tak povedali, že to je právne neošetrený film. Profesora Slivku som sa pýtal: „Pán profesor, a čo mám povedať doma, že som neprešiel štátnice, veď poznáte moju mamičku.“ On mi na to: „Povedz, že film bol veľmi krátky na štátnicový film.“ „To nemyslíte vážne, pán profesor,“ pomyslel som si. Neskôr som sa dozvedel, že išlo aj o to, že škola by mohla mať z takého filmu problémy, aj tam zafungoval strach.

Čo sa teda dialo potom?

Profesor Hanák potom navrhoval, aby sa niektoré veci z filmu vystrihli a že bude všetko v poriadku. Ale to som nechcel.

Navrhol mi, aby som štátnicoval so scenárom (mohlo sa to), takže som o dva týždne zoštátnicoval so scenárom.

Prejdime teraz k vášmu najoceňovanejšiemu filmu - Posledný autoportrét. Dá sa povedať, že bol najúspešnejší z vašich filmov?

Určite bol najviac oceňovaný. Bol ocenený na medzinárodnom festivale Elbe Dock, získal cenu Slnko v sieti za najlepšiu dokument v rámci Slovenska a na festivaloch Cinematique, Artfilm fest. Hlavne Elbe Dock si veľmi vážim, lebo tu bol Posledný autoportrét medzi filmami, ktoré mali premiéry v Cannes či Berlíne. Môj film mal síce premiéru v Košiciach, ale vyhral v konkurencii stredoeurópskych filmov. Potom som ešte rád, že dostal cenu za najlepšiu strih za posledné dva roky v rámci hraného, dokumentárneho, animovaného filmu.

Tento film ste natočili po vašej 14-ročnej autorskej pauze. Vnímate to ako zadostučenie po rokoch pauzy, že ten film bol taký úspešný?

Nikdy som to nevnímam ako zadostučenie. Bolo to také najvnútornejšie prnutie, spraviť tú vec naozaj dobre. Niektori sa tomu možno čudujú a čudne to znie, ale keď robím film, nikdy nemyslím na diváka. Možno to znie ako také povyšujúco bohorovné, ale ja to pri autorských filmoch robím tak, aby moje vnútro bolo spokojné. Tak isto som robil aj Posledný autoportrét. Ten film mi veľmi pomohol aj v rámci nejakej psychohygieny. Tým, že som sa na dlho odmlčal, som si sám dával otázky, či to ešte viem, a či ten aký-taký talent, čo som mal, som nestratil? Zároveň som k tomu pristupoval veľmi pociťovo, bavilo ma to veľmi robiť aj pri natáčaní aj pri strihaní.

Keby ste nám v krátkosti priblížili, o čom pojednáva ten dokument?

Na začiatku bola jednoduchá myšlienka - dával som si sám pre seba otázku: Prečo som tak dlho nenatočil film? To je ústredná téma toho filmu. Potom som sa pýtal dokumentaristov, čo si o tom myslia, prečo som 14 rokov mlčal, či to je tým, že ľudia sa uzatvárajú, sú ovplyvnení médiami, facebookmi a youtubami, čiže stále je autenticitu ľudí ťažšie a ťažšie zachytiť. V školských rokoch - v 90. rokoch, keď som prišiel za človekom, tak ma vypočul. Napísal som scenár, natočil som film a film bol hotový, ale teraz sa začalo diať to, že s nejakou témou som išiel za človekom, vypočul som ho, napísal som scenár a on do toho naraz nechcel ísť a to sa začalo opakovať. Aj o tomto je ten film. Ľudia majú svoje dôvody, ale oveľa ťažšie je ich filmovať, ťažko sa točia dokumentárne filmy.

Vo filme ste sa otvorili intímnyim rozhovorom. Nebáli ste sa, že sa tak odhalíte?

Pýtali sa ma v strižni: „Marek, čo to robíš, veď najťažšia vec je natočiť autoportrét.“ Ja som si však povedal, že v sebe žiadnu takú prekážku necítim. Povedal som si, že ten film chcem spraviť dobre a jednou zo

Pokračovanie na str. 40

Dokončenie zo str. 39

súčasťou bude, že sa sám otvorím pred kamerou. Tak som to aj urobil, aby všetko vo filme fungovalo. Našťastie som úplne oslobodený od toho, čo si ľudia pomyslia, či idem dobrým smerom. Snažil som sa zachytiť svoje vnútorné pravdy a veril som, že keď to bude úprimné, tak tie pravdy preskočia aj na diváka.

Prečo bola tá pauza? Viete pomenovať, prečo ste medzitým netvorili?

Po škole som robil viac televíznych vecí, dal som si autorskú pauzu asi 2-3 roky, s tým, že potom budem pokračovať. Chcel som napríklad spraviť film o alkoholikovi. Mal som napísaný perfektný scenár a bolo to o zmysle života. Hlavný hrdina bol alkoholik, potom som mal ďalšie postavy, ktoré mali tiež svoj zmysel života - rogalistu, polovníka, kulturistu. Bolo to vyvážené, scenár bol perfektný, pre niektorých pedagógov v škole aj najlepší za posledné roky, televízia by do toho išla - film o zmysle života. Ale v dedine, kde sa malo točiť, nám to nedovolili. Ľudia sa vzbúрили, museli sme to celé zrušiť. Bolo z toho veľké „haló“ v Slovenskej televízii. Keď sme ho o štyri roky chceli točiť znova, poradili mi, nech idem za miestnym farárom. On sa vyjadril, že ten film nikdy nevznikne, a tak napriek tomu, že ľudia už súhlasili s natáčaním, po farárovom vyjadrení od toho ustúpili. Film nebol natočený.

Mal som snahu urobiť aj iné témy, ale tie sa nedali zhmotniť. Chcel som točiť o pánovi, ktorý má vysielaciu na paneláku. Už som si predstavoval (keďže som elektrikár), ako ho začnem, aký tam bude zvuk. Ten pán mi však hneď oznámil, že to nejde, celý panelák je proti nemu, že vysielacia má silné elektromagnetické žiarenie, čo nebola pravda, čiže znova sa mi to nepodarilo.

Takže to vždy stroskotalo na ľuďoch. Viete, mohol by som spraviť nejaký oslavný portrét. Každý človek má ale aj tienisté aj dobré stránky. Myslím si, že poctivý dokument zachytáva to aj to. Snažím sa popísať to celistvé, tú plnosť života. Dá sa urobiť taký portrét, kde bude s tým každý spokojný, ale potom sa o realite nedozvieme. Keď je realita obmedzená len na to pekné, tak to nie je realita, a keď nepopíšeme tie veci, tak sa potom ťažko žije v spoločnosti.

Po čase som si povedal, že jediní, ktorí v tejto spoločnosti ešte chcú rozprávať, sú dôchodcovia, tak som začal robiť film o dôchodcoch v Dolnom Kubíne. Film je aj natočený, no nebol som s ním spokojný. Potom sme sa nezhodli s kamarátom v strižni a znova akoby pokračovala kríza. Vtedy som už mal veľkú autorskú krízu, pretože som film točil asi 8 rokov. Tie témy mi dávali a nedávali zmysel, stále som bol nespokojný. Tam som aj režijne zlyhal, nešlo to. Hovorím, že som bol 8 rokov v tmavej jame. A v tej tmavej jame som nedokázal nič autorsky tvoriť, hanbil som sa. Všetci sa ma pýtali, kedy už dokončím film o dôchodcoch, ale nedokázal som nič iné autorsky tvoriť. Ten film vznikol, momentálne sa mi nepáči, a tak som ho uzavrel. Až vtedy som opäť vyšiel na svetlo a začal tvoriť. Urobil som autorský

Snímka z filmu Kralovany, železničná stanica

film pre Detský čin roka. Plakal som, keď som čítal o záchrane života, pomoci v škole. Vtedy ma šéfka tohto projektu poprosila, aby som o tom urobil film. Šiel som za ľuďmi, spravil si námet a ten film vznikol. Povzbudilo ma to, a potom som sa pustil do toho autoportrétu.

Svoju hudbu ste použili vo viacerých svojich filmoch?

Len v Poslednom autoportréte. Sú to také jednoduché demonahrávky, nahral som ich kvalitnejšie a použil.

Týmto dokumentom teda možno opúšťate „vody“ dokumentárneho filmu.

Rád by som vyskúšal hraný film. Keď som získal cenu za Cestu fotografa, (môj prvý autorský film v druhom ročníku na VŠMU o Jarovi Sýkorovi, ktorý fotil starých ľudí na Orave) na Artfilme v Trenčianskych Tepliciach (cenu novinárov a hlavnú študentskú cenu), mojím snom je natočiť šesť hraných filmov. Stále to v sebe mám. Takže teraz skúšam, píšem hraný film. Je to ťažké, ale stále ma to láka...

Od uskutočnenia rozhovoru prešlo niekoľko rokov a odvtedy si prišiel s ďalším výborným konfrontačným filmom +/- 90 o generácii dokumentaristov 90-tych rokov, rokov pred a po. Účinkujú v ňom podobní ľudia ako v Poslednom autoportréte a aj téma, myšlienka, nostalgia času, téma hľadania zmyslu života je veľmi podobná. Je to správny postreh? Ako a prečo tento film vznikol?

V strižni mi po filme Posledný autoportrét ostali pasáže, ktoré sa do výsledného filmu nedostali. Mali v sebe taký náboj a obsah, že som sa rozhodol spraviť na tento podnet osobitný film. Do auta, kde som sa s respondentmi rozprával, som pozval ešte viacej dokumentaristov a dokumentaristiek a pokúsil som sa spraviť taký kolektívny 3-generačný skupinový portrét profesie dokumentárna réžia.

Vo filme sa hľadajú odpovede na dôležité životné otázky, ktoré sa stávajú v každodennom živote nejakým kľúčom. Našiel si odpovede aj ty prostredníctvom

tohto filmu?

Film ma zmenil (stáva sa mi to pri každom autorskom počíne), vnútorne som prešiel cestu spoznania ako rozmyšľajú dokumentárni tvorcovia a tvorkyne, nahliadol som do ich mentálneho sveta. Na základe tohoto priblíženia som pocítil blízkosť aj s tými, u ktorých som pred nakrúcaním filmu mal dešpekt. To je jedna z rovín, ktoré ma zmenili.

Teba naplňa napojenie sa na ľudské osudy, spojenie s osobou, ktorú točíš. Máš takýmto spôsobom v živote vytvorených veľa vzťahov – alebo keď dotočíš, zaniknú?

Vzťahy po filme ostávajú, niektoré slabnú, iné pretrvávajú v konkrétnych podobách. Napríklad jedna postava z Posledného autoportrétu mi nedávno zavolať, nech to, čo vo filme povedali, ľudia zoberú ako potrebu pokory v našich životoch. A poprial mi, nech sa mi v tvorbe darí. Týždeň nato bolo v novinách, že umrel. Chcel sa so mnou rozlúčiť.

V závere filmu +/- 90 hovoríš, že sa tešíš na ďalšie filmy režisérov, ktoré vzniknú. Na čo sa môžeme tešiť, my, diváci, v tvojej tvorbe? Plánuješ, alebo nechávaš život plynúť? Aké máš filmárske plány v súčasnosti?

Pracujem na dokumentárnom filme, ktorý by opísal roky 1992 – 1998, ktoré sme na Slovensku zažívali v určitej politickej a medziludskej rovine. Pôjde o tretí film s tematikou mečiarizmu. Rád by som týmto filmom zavŕšil svoju filmársku trilógiu.

V napojení na tvoje posledné filmy, dve otázky: Tak čo je zmyslom života? A načo točiť filmy?

Ak by som mal pomenovať zmysel môjho filmárskeho života, je to hľadanie pravdy vo svete okolo nás. Takej, ktorá prináša svetlo do tých tmavších častí našich životov alebo spoločnosti.

Ďakujeme za rozhovor.

(ejr)

Poznámka: Ak by ste si chceli priblížiť tvorbu Mareka Kuboša a priniesť svetlo do tmavších častí svojich životov, jeho filmy nájdete na: dafilms.sk.

Akcia vtáky

8. pokračovanie

„Už sme prišli z výletu, z výletu, z výletu... Nezmkli sme a sme tu. A sme tu.“ Pospevovali si deti známú pesničku v záhrade pred domovom. Vyzerali ako šťastná rodina, ktorá chodí spolu na výlety, raňajkuje, obeduje a večeria spolu, učí sa a píše si spolu domáce úlohy. „A ak sme aj zmokli, tak len trochu a len poniektorí,“ pridala sa k ich dobrej nálade teta vychovávateľka, ktorá tentoraz nemusela svojich zverencov ani len spočítavať. Na prvý pohľad zistila, že sa vrátili všetci. A čo bolo najdôležitejšie, vrátili sa bez úrazu. Nadšenie z výletu si chlapci a dievčatá prejavovali úsmevmi aj gestikuláciou. Nechýbalo ani napodobovanie letu vtákov, prikrčené pobežovanie sem a tam, ba ani krá - krá krákanie, kukučie kukanie, hŕku - hŕrrku hrkúťanie, hav - hav havkanie, mňaukanie, ako aj iné vtáčie či zvieracie zvuky, ktoré sa ozývali široko - ďaleko nad Oravou. Deti mali plnú hlavu zážitkov. „Super výlet, super, super!“ Opakovali do nekončana, ako keby ani iné slovo nepoznali. Len Ľudka bola trochu nesvoja. Niežeby pre ňu výlet nebol super. To nie! Aj ona si ho užila. Páčilo sa jej všetko. Bolo to mnoho zaujímavejšie, ako keď občas vo svojich predstavách tancovala okolo Oravy ako odvážna víla, alebo keď sa štverala na Ostražicu, aby tam hľadala keltské poklady a popri tom pozorovala let jastraba či tanec mlynárikov kapustných, ba aj iných motýľov. A predovšetkým to bolo mnoho, mnoho zábavnejšie ako každodenné predstavenie zlatožltého kocúra Tigra, ktorý ležal pred bránou a tváril sa ako naježený strážny pes. Odkedy kocúr začal poľovať na sýkorky a iné vtáčence, Ľudka sa prestala s ním milo zhovárať a často ho karhala. Zato sa ešte viac skamarátila s čiernou a bielou mačičkou, ktoré si nezabudli prísť k nej po pochvalu a pohladenie vždy, keď sa im podarilo chytiť nejakého hraboša či poľnú myš. Tentoraz bola Ľudmila v pasci. Na svet sa pozerala cez zarosené okuliare. Stále naliehavejšie sa jej do myšlienok vtierala nahnevaná pani, ktorá ju karhala za to, že sa túla popri Orave aj vtedy, keď je voda nebezpečne hlboká. Niežeby tá pani nemala pravdu, to nie. Ale nebolo od nej fér, takto jej pokaziť náladu, aj popoludňajší výlet k Orlej skale. Neustále rozmýšľala nad tým, aká sklamaná bude teta vychovávateľka, keď sa dozvie o jej zábave pri rozvodnenej rieke. V hlave mala chaos. „Vieš, teta, stalo sa niečo smiešne.“ Pripravovala si výhovorku. „Predstav si, že cestou zo školy som sa stretla s nahnevanej pani, ktorá na mňa kričala a kričala. Ale dôležité je, že sa mi nič nestalo. Všetky?“ Pritom si znova pripomenula vyčítavé slová, ktoré často počula od svojej vychovávateľky, keď sa neskoro vracala zo školy: „Ľudka, to nie sú žarty. Nemôžeš si robiť len tak hocičo, čo sa ti zapáči. Musíš zmeniť svoje návyky. Voda v Orave je hlboká a nebezpečná nielen pre deti, ale aj pre dospelých.“ Vychovávateľkin hlas šiel všade za Ľudmilou. Znova a

znova sa karhavo ozýval. „Pamätáš sa, čo sa stalo tvojej kamarátke Hanke, keď spadla do rozvodnenej Oravy. Ako si plakala, lebo sa viac z nemocnice nevrátila.“ Tieto výčitky sa ozývali v Ľudkinej hlave cestou k Orlej skale, pri šantení v prírode, ba ešte aj doma. Najradšej by sa pred nimi niekde schovala. „Príkazy, zákazy...“ Veľmi dobre vedela, ktoré porušila. „Musím sa tete ospravedlniť. Ale kedy? Hneď teraz... Alebo až zajtra?“ Premýšľala, pri tom sa obzerala dookola, kto by jej vedel poradiť. „Komu sa mám zveriť? S kým sa mám podeliť o svoje tajomstvo?“ Ľudka žila vo svojom vlastnom svete plnom najrôznejších predstáv a snov. Najlepšie sa cítila v prírode medzi rozškríkanými čajkami, zelenožltými či hnedožltými sýkorkami, neposednými vrabcami, vtáčimi hniezdami, vernými mačičkami a tak ďalej a tak ďalej. Vracala sa medzi nich vždy, keď mala čas. Potom si doma, na obľúbenom mieste pri okne, svojich zvieracích kamarátov kreslila a maľovala. O všetkom, čo spoznala a videla, sa zhovárala aj so svojou tetou vychovávateľkou. Aj ona patrila do ríše jej priateľov. V ten podvečer sa však Ľudmila nedokázala ani len pozrieť tete do očí. Neprijemná spomienka poletovala v jej hlave sem a tam ako neoperené vtáčatko na konári jablone, ktorá rástla vedľa domova, kde Ľudka bývala. Ponektorí tomu hovorili detský domov, ale pre Ľudmilku to bol ozajstný domov. Vlastne iný ani nepoznala. Bolo to to najmilšie miesto na svete. „Rýchlo, rýchlo,“ ponáhľala deti teta. „Rýchlo, rýchlo,“ opakovala si Ľudmila. Na chvíľu zatvorila oči. „Áno, už to mám! Hneď ako prídem domov, všetko nakreslím a napíšem do svojho denníka. A potom sa rozhodnem, kedy ho ukážem tete.“ Predstava, že sedí na svojom mieste pri okne, ju upokojila. Tu sa cítila najlepšie. Bol to jej bezpečný priestor. Pri pohľade z okna videla vtáčie hniezdo upletené z vetvičiek záhradných stromov. Viselo vysoko, vysoko nad zemou. Takmer sa dotýkalo oblohy a bolo plné malých aj veľkých okrídlených tajomstiev. Aj Ľudmila mala svoje tajomstvá. Boli to drobné svetielka radosti aj čierno-čierne bodky smútku. Ukrývali sa v modrom linajkovom zošite. Zvečnila tam takmer všetko, čo mala na srdci. Aj keď, pravdupovediac, so slovami šetrila. Omnoho radšej kreslila či maľovala. „Ľudka, ty dokážeš s pastelkami čarovať,“ povedala jej nová pani učiteľka, ktorú Ľudmila milovala aj preto, že sa podobala na jej mamičku, ktorú poznala len z fotky. Takmer každý deň, keď bola sama, sa s ňou potichu aj polohlasne zhovárala. Od tety vychovávateľky dostala najfarebnejšie pastelky na svete. A tak jej každodenné zápisy a maľby v linajkovom zošite boli ako júnová oravská lúka. Keď sa jej niektorý kvet z ozajstnej lúky zapáčil, priniesla si ho domov a z denníka sa odrazu stal herbár. Vychovávateľka ju za výtvarné práce často chválila a Ľudka jej za to ukázala svoj denníček ukrytý na tajnom mieste

Pokračovanie na str. 42

Včil nám svitli osvietené časy

V roku 1787 Bernoláková slovenčinu otvorila dvere slovenskej budúcnosti. Nová spisovná reč, bernolákovčina, si zobrala za základ západoslovenské nárečie z okolia Trnavy. Bernolákovci - osvietení pokolenie kňazov, učiteľov, národných buditeľov - rozumeli potrebám Slovákov. Títo slovenskí vzdelanci urobili neuveriteľne veľa pre svoj národ. Prihovárali sa pospolitému ľudu aj strednej vrstve v kostoloch, v školách aj prostredníctvom časopisov a kníh. Každodenným vzdelávaním chceli pomôcť obrodeniu slovenského národa. Cieľom novej spisovnej slovenčiny bolo okrem vzdelávania aj zjednotenie Slovákov. Medzi popredných členov bernolákovskej generácie patrili katolícky kňaz a národný buditeľ Juraj Fándly. Bol jedným z prvých spisovateľov, ktorí začali propagovať nový spisovný jazyk. Svojimi dielami vyháňal hlad a nevedomosť zo slovenských dreveníc. Žiadal zaviesť do škôl bernolákovčinu. Po bernolákovcoch viedli slovenský ľud k vzdelanosti a jednote štúrovci, ktorí 11. - 16. júla na stretnutí na fare v Hlbokom kodifikovali štúrovskú slovenčinu. Za základ si zobrali stredoslovenské nárečie z okolia Martina. Mladá bernolákovská generácia spolu so štúrovcami novú slovenčinu s radosťou uvítala. Štúrovská slovenčina sa stala životaschopnou, o čom svedčia dieťa Hurbana, Chalupku, Sládkoviča, Janka Kráľa aj samotného Ľudovíta Štúra.

Smädným dal napit', hladným chlieb...

A ešte ...
Jabíčko
s dotykom slnka
najmenším z maličkých.
Učiteľ,
v kňazskom rúchu
tvorivý a nezvyčajne múdry,
chce zachrániť
ľudí.
Pilný
ako jeho medonosné včely
stodolu a sýpku
zaplnia
zrnom
cenných rád a ušľachtilých skutkov...
Len aby Slovensko,
navzdory neprajníkom,
ba aj podľe zlobe,
rástlo, kvitlo, dozrelo.
V duši mu vyhráva
vernosť a odvaha...
Deň čo deň
národ
velebí.
V povetrí poddanstva,
v čase hladomoru,
utrpenie
lieta
ako blýskavica.
Smrť
rany
rozdáva ...
Deťom aj dospelým.

Také časy.
Ťažké časy.
Pod slamenou strechou,
v chudobnej drevenici,
zabolelo
do živého.
Život zabolel.
Smútok a beznádej
jatrí
rany zeme.
Ťažoba a núdza
až kde pamäť
siahla...
„Bože, zachráň tento ľud.
Dedičstvu predkov
nedaj zahynúť.“
Zajtrajšok je dôležitý...
„Kto chce žať, musí siať.“
Výzva
vyšla
z Trnavského kraja.
Je ako škovránok
so slinkom
na krídlach.
Zrána aj z večera
do dialky
pozerá.
Do ľudských srdc
hľadá.
Na poli,
na lúke aj v najtmavšom lese...
Dobrá zvest
pozdraví
zázraky prírody.
Ba čo viac...
Jasný hlas učenca
Slovensko
prebudí.
Svoj medzi svojimi ...
V Nitre, aj v Trenčíne, v Above,
na Spiši,
či nad kvetnatou Oravou...
Národ
mu je drahý.
Napokon...
Svedectvo hovorí...
Anno Domini
tisíc sedemsto osemdesiat sedem
je rokom
dobrých správ.
Sláva slávnym Slávom...
Osvietené pokolenie
do zdedenej zeme
hrdosť
zasialo.
Na lúke nárečí
stokráska
rozkvitla.
Čo môže byť lepšie ?
Reč
Velkej Moravy
v mene budúcností
začína
v knihách hovoriť.
Učené písmo
Juraja Fándlyho
„...ochraňuje, obraňuje
svoj rod...“
Rodné Slovensko.

Dokončenie zo str. 41

ako najväčší poklad. Ba stalo sa, že tete dovolila, aby si z neho prečítala krátke správy o tom, čo sa jej prihodilo počas vyučovania, cestou do školy či zo školy, alebo aj tajomstvá zo školskej záhrady počas prestávok. V ten podvečer však Ľudmila nič nepísala, ani nekreslila, len hľadela cez okno a premýšľala. „Klop - klop... Ahoj, Ľudka,“ prihovorila sa jej teta vychovávateľka. „A dobrú chuť. Večera už na teba čaká.“ No Ľudmila nič. Bola smutná. Kedysi často plakávala, ale odkedy si v škole našla kamarátky a tiež odkedy ju začala učiť nová pani učiteľka, na slzy takmer zabudla. Dnes však mala Ľudka plač znova na krajíčku. „Halooo, Ľudmila, o čom premýšľaš ? Nepáčil sa ti výlet? Alebo si nebodaj chorá?“ Vychovávateľka znova skúšala nadviazať rozhovor. „Tak dobre, zamyslene pokračovala. „Teraz si oddýchni, ale zajtra mi o všetkom, čo ťa trápi, porozprávaš. Možno mi nakreslíš niečo zaujímavé. Vedela by si zobraziť kráľa Oravy orla? Alebo margarétky z Orlej lúky, či Orliu skalú a pod ňou rozrastené kríky plné trnia. Alebo Dračiu studňu... No tak... Usmej sa už.“ Ale Ľudka len mlčala a mlčala. Keby mala dobrú náladu, odrazu by sa začala predvádzať, spomínať na výlet, vypytovať sa na kvety, na šípky, na trnky, na ich úžitok, na varenie trnkového lekváru a tak ďalej, a tak ďalej, až kým by ju teta neposlala medzi ostatné deti. Tam by sa ešte nejaký čas predvádzala, smiala sa a rýmovala slová do pesničiek. Len tak, pre seba a pre kamarátov. Všade by bolo počuť: „Letí, letí, všetko letí, čo má krídla. Vrana letí. Letí, letí, čo má krídla. Ľudka letí nad Oravou ako orol, ako čajka, ako víla. Tralala tralala. Tralala, tralala, ako víla nad Oravou letím, letím. Tralala, tralala tralala.“ To by sa stalo, keby dnes Ľudmila nebola smutná a celkom bez nálady. Jej myšlienky boli ako vyplašené sýkorky. „Fínk - brng...“ Na chvíľu uleteli a znova sa vrátili. „Kedy budem konečne sama,“ preblesklo jej hlavou. No ani neskôr to nebolo lepšie. V posteli mala desivé predstavy, ktoré ju preniesli do školy plnej zlých spomienok. V triede ju znova a znova strašila obrovská sivá nástenka, ktorá visela hneď vedľa tabule. Bola to vlastne veľikánska žiacka knižka celej 3.A. Na nástenke mohli žiaci obdivovať usmievané slniečka, ktoré boli pri menách takmer všetkých dievčat, ba aj niektorých chlapcov. Slniečka boli dôkazom uznania za dobrú prácu. Pani učiteľka ich maľovala každý deň na poslednej vyučovacej hodine. Deti pri tom tleskali, smiali sa a zabávali. Súťažili medzi sebou, komu prideli pani učiteľka najviac slniečok. Celkom ináč to bolo, keď sa na žiakov z nástenky začali mračiť škaredé čierne body. Dôkazy lajdáctva a lenivosti. Žiadne z dievčat nemalo toľko čiernych bodov ako Ľudmila. Všetky sa podobali na kostrbaté machule, ktoré na Ľudku kričali: „Už je nás tu dvadsať deväť, dvadsať deväť, dvadsať deväť... Najviac z celej triedy.“ Ľudka chcela niečo povedať, ale nedalo sa. Zamrzla, keď počula učiteľkin hlas: „Ľudmila, dnes si zase nepracovala. V zošite nemáš nič napísané. Ani spočítať jablká s hruškami si nedokázala.

Prečo?“ Karhala ju pani učiteľka. Zahanbená Ľudka ako obyčajne mlčala. Vôbec sa jej nechcelo odpovedať. Čokoľvek povie, aj tak sa jej budú všetci posmievat. Dnes, tak ako včera, aj predvčerom. Spolužiáci na ňu začali pokrikovať: „Čierny bod, Čierny bod, Čierny bod...“ Nebolo to vždy tak. Kedysi sa Ľudmila tešila do školy. Nevedela sa dočkať, kedy už bude prváčka v ozajstnej veľkej škole. Rada kreslila a celkom ľahko zvládla celú abecedu. Jej prváčikovská pani učiteľka bola super. S písaním aj s počítaním jej vždy pomáhala a nezabudla ju pochváliť za najkrajší zošit z celej triedy. Neskôr sa všetko pokazilo. Ľudmila už nebola prváčka, ba ani druháčka a jej tretiačikovská pani učiteľka bola omnoho, omnoho prísnejšia. „Môžeš si vybrať,“ pravidelne Ľudku napomínala, „buď budeš snívať a celú hodinu si kresliť, alebo sa začneš sústrediť na prácu a spolu s ostatnými žiakmi budeš písať, čítať či počítat. Podľa pokynov.“ Aj iné deti boli zmätené z množstva nových úloh, ale Ľudmila začala stále viac a viac zaostávať. Bola viac a viac smutná a zamĺknutá. Teta vychovávateľka jej kúpila farebné drevené kocky, aby sa naučila správne počítat. No Ľudka sa s nimi takmer neustále hrala. Z červenej, žltej, zelenej, modrej si stavala rôzne domčeky, veže, ploty, na ktoré farebnými fixkami maľovala kvety, stromy, vtákov... A to celú - celučičkú hodinu matematiky. Ani na hodine čítania to nebolo lepšie. „Mama má,“ ďalej sa Ľudka nedostala. „Čítaj hlasnejšie,“ vyzvala ju pani učiteľka. A to bol koniec. Ľudmila stuhla. Nedokázala ani čítať, ani hovoriť. Vtedy jej spolužiáci začali šepkať: „Čierny bod, Čierny bod.“ Ba niektorí polohlasne aj nahlas na ňu volali: „Čierny bod, Čierny bod, Čierny bod.“ Ľudka zavzdychala a začala odháňať nočné mory: „Prestaňte!“ V nasledujúce ráno bol jej vankúš mokrý od slz. A potom... Akoby zázrakom sa v škole všetko zmenilo. Desivé zážitky odleteli ďaleko, ďaleko za Ostražicu, ba aj za ostatné oravské kopce. Do tretej A prišla celkom nová pani učiteľka, ktorá pred celou triedou vyhlásila: „Nebudem sa viac trápiť kvôli čiernym bodom. A ty, škaredá nástenka, šup za skriňu. Hneď a zaraz.“ Ešte v ten deň celkom nová pani učiteľka všetko napravila. Žiaci si svoju triedu vlastnoručne vyzdobili. Kreslili a maľovali stromy, trávu, kvety, deti a ich rodičov. Jednoducho všetko, na čo sa od rána do večera s radosťou pozerali. Zrazu bola tretia trieda najkrajším a najmilším miestom pre všetkých. Aj pre Ľudku. V triede plnej farieb sa darilo počítaniu aj čítaniu rozprávok. Jedného dňa, na triednickej hodine, začala pani učiteľka vyzvedať. „Aká by mala byť škola podľa vašich predstáv, teda vaša škola?“ Vtedy nastal v triede blázinec. „Bez domácich úloh, bez diktátov, bez skúšania. Pekná, dobrá, zaujímavá ako výlet. Voňavá ako les.“ Prekrikovali sa chlapci a dievčatá jeden cez druhého. Len Ľudka mlčala. Kreslila si svoju rozprávkovú školu na výkres. Bola to vlastne skrýša v korune starého stromu. Uložila ju na najvyšší konár medzi oblaky. Zrazu pani učiteľka uvidela Ľudkin obrázok a vtedy pred celou triedou povedala: „Ľudmila, ty dokážeš s pastelkami čarovať.“

Mgr. Margita Kuchčáková

Stretnutie pri striebornom plátne

Technologický pokrok nám neraz prináša aj negatívne stránky. Podobne je to aj s mobilmi. Osobný kontakt s inými sa nahrádza sociálnymi sieťami a surfovaním po webových stránkach. Dôsledkom toho je okrem iného aj to, že klasické kiná zisťujú prázdnotu. Takáto prázdnota sa potom prenáša aj do myslenia hlavne mladej generácie.

Orfiklub preto začal každý mesiac organizovať v priestoroch obecného úradu v Nižnej Stretnutie pri striebornom plátne. Na nich sa premietajú už zdigitalizované filmy z archívu Orfiklubu.

Prvé sa konalo 17. januára. Vybrali sme niektoré relácie z NTT (regionálne vysielanie Nižná - Tvrdošín - Trstená v rokoch 1991-1999.), ktoré boli vysielané pred 30 rokmi. Záujem prítomných vzbudili všetky filmy - o Tesle Orava z roku 1985, o Večeroch poézie z roku 1965, ale najviac ich zaujal takmer 60 rokov starý hraný film Bumerang od manželov Klačanských. Film humorným spôsobom poukazuje na vystráhanie detí, ktoré ostali bez dozoru rodičov. Ich rodičia totiž odišli natáčať film s názvom *Deti potrebujú dozor!* Filmy si v komornej, takmer rodinnej atmosfére pozrelo 25 účastníkov.

O to, že tu máme bohatý archív filmov z nášho regiónu sa zaslúžili naši predchodcovia, ktorí už nie sú medzi nami. Manželia Klačanskí a Ing. Vladimír Stojé - zakladatelia Orfiklubu, Fero Hrudka, Jozef Jurina, Milan Šaradin, Danka Žáková, Anka Urbanovičová, ale hlavne pán Ján Kollár, ktorý vďaka NTT vysielaniu vytvoril náš najcennejší videoarchív. Spomienka na nich ostane v našich filmoch navždy.

Rozvoju Orfiklubu však prispeli nemalou mierou aj súčasníci, ktorí roky nezištne organizovali súťaže, pomáhali pri akciách Orfiklubu, pri tvorbe fotoarchívu a videoarchívu. Orfiklub sa preto rozhodol oceniť tieto osobnosti a udeliť čestné členstvo pani Prof. PhDr. Eve Kollárovej, PhD., Mgr. Ludmile Jurinovej, Mgr. Klementíne Šaradi-

novej, PhDr. Cecílii Matysovej, Mgr. Anne Čelkovej, Mgr. Terézii Polčicovej, Ing. Júliu-sovi Dedinskému a Milanovi Žákoví.

Keďže účastníci akcie prejavili záujem v týchto premietaniach pokračovať, ďalšie Stretnutie pri striebornom plátne sa konalo 28. februára 2024. Vrátili sme sa do bodu nula kinematografie a premietli sme si film *Príchod vlaku*, ktorý sa považuje za prvý verejne premietaný film na svete. Pozreli sme si aj reálny pohľad na ulice veľkomiest spred viac ako 100 rokov. Tieto krátke filmy boli za pomoci umelej inteligencie ozvučené, zafarbené a bola na nich vylepšená kvalita obrazu. Z NTT vysielania bol premietnutý zostrih z februárového vysielania spred 30-tich rokov a z tvorby Orfiklubu si účastníci stretnutia pozreli film *Bumerang II*, ktorý nadväzuje na film *Bumerang* z predchádzajúceho stretnutia. Vstup na podujatie je voľný pre širokú verejnosť.

Ing. Andrej Bödi st., Orfiklub Nižná

Manželia Klačanskí

„Raduj sa, plesaj národe...“
Slovenské slovo
s odkazom
cenných rád
prišlo
medzi ľudí.
„Píš ako počuješ.“
Temnota
sa končí.
Škola
je
pre všetkých
prepotrebná.
Musí stáť
hneď vedľa kostola.“
Viac a viac
múdrostí
oprie sa
o život.
Oprie sa
o človeka.

„Zakukala kukulienka
jarnú, čerstvú nôtu,
vyvolala
zas celý svet
ospalý
k životu.

Slobody hlas mocný
budí
zase všetky zeme
a my chlapi podtatranskí
či sedieť budeme?“
Lubozvučná báseň
Ludovíta Štúra
dnes
tak ako včera
odvážne a hrdo
silou ducha
zníe.

Margita Kuchčáková

Citácia z diel Juraja Fándlyho a báseň
L. Štúra *Zakukala kukulienka*.

Fotografie sú z filmov *Bumerang* a *Bumerang II*. z roku 1965. Zdroj: Ing. Andrej Bödi st.

História Divadielka poézie

Okolo Divadielka poézie sa pod vedením profesorky Evy Kollárovej tvoril stály okruh priaznivcov, pre ktorých sa poézia stala súčasťou života. Boli to tí, ktorých podporovala a pomáhala im rásť a prijímatelia, diváci, ktorí si nádherné predstavenia užívali.

Pokračovanie z č. 3/2023

Dobry večer, Maša Haľamová

Divadielko poézie uviedlo 26. 10. 1978 v Závodnom klube ROH večer poézie poprednej slovenskej poetky Maše Haľamovej.

Prolog k scenáru - Eva Kollárová:

Bol to večer Hviezdoslavovho Kubína, na ktorý sme s mojou malou dcérkou Olinkou pravidelne chodili. Bývali sme v hoteli, tam kde i milý hosť Mäša Haľamová. Stojíme v hale a ona schádza náhodou dole schodmi, drží v ruke cigaretu. Naše dievčatko: „Teta básnička, Ty fajčíš?“ ten údiv bol taký veľký a zrejme pôsobivý, že poetka ostala s nami – nadiľho. Bez fajčenia. Roky chodievala k nám do Nižnej, my na Sibírsku do Bratislavy, a samozrejme, keď som si ju už privlastnila, „darovala“ som ju spolu s Máriou Medveckou, Evou Kristínovou, Milanom Rúfusom, Zorou Jesenskou i Jánom Roznerom, klaviristkou Klárou Havlíkovou svojim študentom a učiteľom.

Krásny poetický večer jej pripravil môj prvý maturant Vladko Sagan. Citoval o nej z Rúfusa: „táto poetka čakávala na báseň tak, ako čisté ženy čakajú na lásku, odovzdala sa jej iba vtedy, ak skutočne prišla. Ďalej citoval Milana Rúfusa z knihy Človek, čas a tvorba: „Vstupovala do literatúry bez zložitého boja o uznanie, neprešla ani desiatinu neveselej a namáhavej cesty novodobých a začínajúcich básnikov. Debutovala už ako osobnosť, meno, ktoré si získala hneď na začiatku svojej tvorby, a to prvými básničkami, ktoré boli publikované v časopisoch. Haľamová smerovala k samostatnému výrazu a už od svojich najvčasnejších počiatkov, javila sa akoby už hotová, definovaná čímsi silnejším, než je človek a jeho schopnosti osudového sebaurčenia.“ (M. Rúfus 87.)

„Jedným z tajomstiev, ktoré si poézia stráži a nevydá ich každému, je schopnosť, aký živel si ťa zvolil za zvuk a podľa toho vydať tón, využiť všetky možnosti jednej struny a nehrať sa na harfu alebo orchester, pretože niet univerzálneho jednotlivca, každý z nás je čriepkom mozaiky. A keďže čas – a teda život – je posledným spravodlivým súdom básne, bývame často prekvapení, akým zhovievavým ostal voči tenkým knižkám básní, ktoré si od samého začiatku

svojho počiatku nekládli nárok ostať v centre, nenazývali sa trúfalo ani predvojom ani svedomím. Bývame prekvapení, zabúdajúc na to, že i čriepok dokonalosti je už dokonalosťou a nestráca svoju cenu.“ Tak píše Milan Rúfus v dialógu s básnikom, časom a poéziou. A vlastne je to prípad Maši Haľamovej, ktorá sa zapísala do dejín slovenskej literatúry trocha netradične. Nesnažila sa vstúpiť na pódium literatúry a dobývať poetické méty. Jej verše sa len tak potichu zrazu objavili.

Adriana Boldovjaková, 2021

Vianočné pastorále

Vianočná nálada, stromček, pár zažatých sviec tvorili kulisu poézie nazvaného Vianočné pastorále. V B-bloku spoločenského domu Radar sa 28. decembra 1978 predstavilo Divadielko poézie, vytvorené pri závodnej knižnici ROH v Nižnej. Režisér programu Vladimír Sagan zosúladiť a sklbil kolektív dobrých recitátorov, ktorí si slovom poézie hovorili o láske, živote, pokoji a mieri. Účastníci večera sa mohli preniesť o pár rokov späť, porovnať život súčasný s niekdajším, ba aj cez pieseň, kolegu a pár slov o starých zvykoch spojených v jednu zohratú melódiu, nakuknúť do tradícií. Celé 40 minútové predstavenie sledoval a na záver hodnotil významný slovenský jazykovedec a teoretik Doc. PhDr. Jozef Mistřík, DrSc. Dialóg s recitátorom, ako záverečný rozbor nazvala PhDr. Eva Kollárová, dal možnosť každému spoznať svoje kladý a zápory. S radosťou môžeme konštatovať, že viac bolo tých pozitívnych hodnotení. Antónia Krúpová sa dozvedela, že v celom programe mohla mať aj väčšiu úlohu, vzhľadom na podaný pekný a nefalšovaný výkon, Pavol Adamčák svojím výkonom vyjadril, že má poéziu rád. Ing. Karol Hanulák vycibreným, predsa len akoby profesionálnym hlasom spoza katedry, si získal obecnosť pomalou, zreteľnou recitáciou. Aj všetci ostatní recitátori Anna Kakačková, Jana Knižacká, Jozef Dudáš i sprievodný spev v podaní Jany Šrobovej, nevynímajúc hru na elektrofonickom organe Ing. Soni Saganovej si nachádzali cestu k počúvajúcim. Boli Vianoce, čas cesty človeka k človeku a kolektívu, ktorým sa predstavil takto po prvýkrát, je za čo ďakovať. Naplnil význam slova: Vianoce. Vianoce, to je poézia.

(jr)

Oravský Tesláč, 1978, č. 2

Z úcty a lásky k vám

Divadielko poézie pri ZK ROH Nižná uviedlo 6. marca 1980 pásmo poézie k MDŽ. Na pekne pripravenú scénu vstúpil Vladimír Sagan, vedúci divadielka poézie, aby uviedol pásmo pripravené ženám. S citom vybrané slová majstrov poézie zosúladiené v jeden celok režisérsky pripravil za pomoci PhDr. Evy Kollárovej Vladimír Sagan. Veď čím iným, ako kyticou veršov, si možno najviac uctiť ženu? Mnohé z nich, čo tu sedeli, sa sotva doteraz s niečím podobným stretli. A ona, čarodějka poézie, im naozaj učarovala od prvého do posledného slova. Dlhotrjavúci potlesk patril všetkým tým, čo prekrásny zážitok s básňou pripravili.

(cm)

Oravský Tesláč, 1980, č. 11

Fotografie sú z filmu Večery poézie z roku 1965. Zdroj: Ing Andrej Bódi st.

Zo záväzkov k XII. sjazdu KSČ

Z obchodného úseku.

- V školskom roku 1962—1963 započnút štúdium na rôznych školách za účelom zvýšenia kvalifikácie: 10 pracovníci.
- Preštudovaním odbornej a politickej literatúry zvýšila si odbornosť: 23 pracovníci.
- V priebehu roku 1962 usporíme rôznyi materiál v hodnote 5.000 Kčs — úspora 300 litrov benzínu 1.200 Kčs.
- Za účelom splnenia úkolov nášho podniku, vytvoríme v materiálovej skupine hutného referátu také podmienky, že nevzniknú v priebehu roku žiadne prestoje v dôsledku nedodania materiálu.

- V materiálovej skupine strojárenského referátu znížime počet prestojových hodín oproti roku 1961 o 10 percent, čo činí 22.000 Kčs.
- V materiálovej skupine chemického referátu znížime počet prestojových hodín oproti roku 1961 o 30 percent, čo činí 10.000 Kčs.
- V roku 1962 znížime náklady na dopravu oproti roku 1961 o 160.490 Kčs.
- Vytvoríme podmienky na utvorenie Brigád socialistickej práce na doprave, v referáte chemického materiálovej skupine a v hutnom sklade.

- Odpracujeme pri výstavbe kultúrnych a sociálnych zariadení 1.418 hodín, čo činí 7090 Kčs.
- Odpracujeme na JRD v Nižnej 206 hodín, čo činí 1030 Kčs.
- Pri úprave okolia závodu odpracujeme 100 hodín, čo činí 500 Kčs.
- Ostatné brigády na pomoci výrobe, okrasňovanie miest, dedín 40 hodín, čo činí 200 Kčs.
- Pracovníci obchodného útvaru podajú zlepšovacie návrhy v hodnote 15.000 Kčs.
- Ziskáme do 1. mája 1962 predplatiteľov stranickej a odborevej tlače, celkom 12 pracovníkov.

Hodnota záväzku v Kčs 222.510.

CHVÁLA ORAVY

V júni 1958 bola v našom závode usporiadaná výstava obrazov akademického maliarke Márie Medveckej, ktorá tu v závodnej hale vystavovala súbor obrazov z posledných rokov. Väčšina jej obrazov má motívy z rodnej Oravy, kde Medvecká trvalo žije a pracuje.

Spomínaná výstava v našom závode nebola iba takou obyčajnou a každodennou vecou, ale významnou kultúrnou udalosťou, na ktorú dodnes radi spomínajú naši pracujúci. Obrazy Medveckej sa tu všetkým neobyčajne páčili a veľa z nich sa predalo počas výstavy tunajším milovníkom umenia. Veľkú zásluhu o to má práve spôsob, akým bola výstava vedená a propagovaná. Každodenné pohovory o umení pred obrazmi, ktoré mával vedúci výstavy dr. Tholt, s návštevníkmi, dávali možnosť porozumieť vystaveným obrazom aj nezaväšeným návštevníkom.

Obrazy s oravskými námetmi, ktoré prevládajú v maliarskej tvorbe Márie Medveckej, páchia sa všetkým návštevníkom výstavy nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. Medvecká už viackrát vystavovala svoje diela v cudzine a všade sa jej dostalo čestných uznaní. Asi pred rokom usporiadala jednu z takýchto reprezentatívnych výstav v Berlíne a aj tam označili jej obrazy z Oravy za najlepšie z celej vystavenej kolekcie. Týmto obrazmi boli nadené aj poprední nemeckí znalci umenia, čo sa tiež prejavilo v uverejnených kritikách a referátoch, ktoré nešetřili chválou. Svojimi výstavami Medvecká dobre propaguje svoj rodný kraj. Orava už dávno nie je dákym neznámym pojmom pre zastrčený kút Slovenska, ale živým pojmom dneška, o ktorom sa už často písalo aj v zahraničnej tlači.

Pred krátkym časom prišla do obehu okrem iných bankoviek a mincí aj nová desaťkorunáčka, ktorej autorom je Mária Medvecká. Na jednej strane bankovky sú dve dievčatká z Oravy, na druhej strane je obraz Oravskej priehrady. Nová desaťkorunová bankovka je oslavou Oravy a Medvecká svojimi kresbami symbolizuje na nej nový život tejto, predtým zabúdanej krajiny, známej iba turistom a milovníkom prírodných krás.

Red.

Kino „ÚDERNÍK“

Program filmov na mesiac marec 1962.

- 7. 3. 1962: Každá koruna dobrá, český film, mládeži do 16 rokov neprístupný.
- 9. 3. 1962: Profesor Mamlock, nemecký film, mládeži prístupný od 10 rokov.
- 11. 3. 1962: Na každého raz dôjde, anglický film, mládeži do 16 rokov neprístupný.

DETSKÉ PREDSTAVENIE

- 11. 3. 1962: Predurčenie, sovietsky film.
- HRÁME AJ V NEDELU DOPOLUDNIA O 9,30 HOD.
- 11. 3. 1962: Prv než sa rozodnie, švédsky film, mládeži do 16 rokov neprístupný.

Hlavnú pozornosť venujú zvyšovaniu kvalifikácie

Medzi posledné kolektívy, ktoré sa prihlásili do súťaže o titul BSP patrí aj 8 členný mládežnícky kolektív H-pásu, ktorý vedie s. Čierna Marta. I keď počtom členov malý, no predsa si dal smelú úlohu, ktoré chcú svázaci tohto kolektívu čestne splniť. Hlavnú pozornosť svojich záväzkov zamerali najmä na zvyšovanie svojej kvalifikácie. Šesť členov kolektívu si dalo záväzok obhájiť R4-R6 a ďalší dvaja chcú úspešne zakončiť učňovskú školu a prihlásiť sa na štúdium na strednej všeobecnovo-vzdelávacej škole. Pre zvýšenie politického rastu budú všetci členovia odoberať dennú tlač. Súdržný Meleková a Merešová budú sa zdokona-

ľovať v ruskom a nemeckom jazyku. Celý kolektív odpracuje pri výstavbe spoločenského

ho domu v Nižnej 40 brigádnických hodín.

al

Ľady sa pohli...

Zúčastnil som sa agitácie do JRD v Hornom Štefanove. V obci bol celý agitačný kolektív priateľsky prijatý na MNV. Po rozdelení do dvojíc a pridelení domácnosti sme sa rozšli, každý ku svojim. Už začiatok potvrdil slová s. Baláža z inštrukcie k prevádzkaniu agitácie — „Štefanovci sami žiadajú o pomoc pri zakladaní JRD.“ — Väčšina roľníkov z Hor. Štefanova správne uva-

žuje o svojej budúcnosti. Vyskytli sa i prípady protiaagitácie z radov zamestnancov nášho podniku, ktorí už podpísali prihlášku do JRD v Štefanove. No aj tak v prvom týždni pribudli štyri prihlášky a v súčasnej dobe je už dvanásť prihlášok, to znamená, že prevažná časť roľníkov chce pracovať spoločne.

KM

Kultúrny prehľad

Oravan neodpočívá

V tomto roku bude tomu už 12 rokov, čo súbor Oravan s úspechom šíri krásu ľudového umenia po dedinách a mestách doma i v zahraničí. Posledne si ich melódie vypočuli družstevníci Nižnej, Zemianskej Dediny a Krásnej Hôrky pri doplatkových výročných schôdzkach družstevníkov. Dvanásťčlenná kultúrna úderka súboru predviedla v spomínaných družstevných obciach pestré pásmo spevov a tancov, ktoré malo veľký úspech. Okrem vedúceho súboru, Milana Chvasteka, majú na úspešných vystúpeniach kultúrnej úderky veľký podiel hlavne tí členovia súboru, ktorí na vystúpenia dochádzajú z okolitých dedín ako sú ss. Štrbáňová Tonka z Trstenej a tanečníci Paľčo a Bača z Bieleho Potoka.

al

Čo pripravuje ZK ROH

ZK-ROH v spolupráci s CZV-KSS, ZO-ČSM a Spartakom usporiada 10. marca t. r. veľký reprezentačný ples teslákov. Hrať bude hudba nášho vojenského patronátneho útvaru.

Bývalá závodná jedáleň bola vymaľovaná a vybavená novým zariadením a rozbieha sa v nej práca krúžkov ZK. V najbližších dňoch bude vyvesený rozvrh obsadenia tejto miestnosti jednotlivými krúžkami a záujmovými skupinami počas týždňa.

V prvom týždni marca pripravuje Krúžok poézie ďalší večer poézie. Tentoraz to bude dvojhodinový program českej ľudostnej poézie.

V sobotu 3. III. 1962
všetci na PLES

Najlepší športovci roka 2023

História športu v našej obci má kroniku plnú úspechov mnohých oddielov, klubov či jednotlivcov

Píše sa už od roku 1950. Komisia športu a mládeže pri OcZ Nižná pod vedením vtedajšieho predsedu Mgr. Mariána Klimčika prišla s návrhom vyhodnocovania úspešných športovcov, a z toho dôvodu sa 19. februára 2004 v hoteli Radar konalo prvé odovzdávanie cien športovcom Nižnej.

Nižná sa aj po 20 rokoch môže stále pýšiť krásnymi úspechmi. Preto aj v tento jubilejný ročník odovzdala ceny všetkým nominantom na slávnostnom večere, ktorý sa konal 26. januára 2024 v kinosále Kultúrneho domu Nižná. Ocenených večerom sprevádzala predsedníčka komisie kultúry Daniela Štecová. Na pódium pozvala predsedu komisie športu, Andreja Brčáka, ktorý spoločne s komisiou kultúry pripravil tento slávnostný večer. Ocenenia nominantom odovzdával zástupca obecného zastupiteľstva, Milan Seman.

Novinkou tohto ročníka bola aj online hlasovacia Anketa – TOP 3 najlepších športovcov obce Nižná v roku 2023, ktorí boli nominovaní svojimi klubmi či oddielmi. Cieľom ankety bolo spoločensky oceniť a povzbudiť športovcov, ktorí svojou športovou činnosťou reprezentujú svoje kluby a obec na miestnych, okresných, krajských, celoslovenských a medzinárodných súťažiach. Svoj hlas bolo možné dať maximálne 3 športovcom. Anketa trvala 5 dní a výsledky hlasovania sa nominanti, ale i verejnosť, dozvedeli až na slávnostnom večere. Do ankety sa zapojilo 846 hlasujúcich.

Výsledky hlasovania ankety:

TOP 1 – Michal Tuka – 204 hlasov (horský beh, skialpinizmus)

TOP 2 – Matúš Kakačka – 171 hlasov (florbal – starší žiaci)

TOP 3 – Vanesa Šálková – 147 hlasov (futbal – kategória U15)

Na Športovcovi roka 2023 boli ocenení nasledovní športovci:

Kategória futbal

Matias Štrbáň (prípravka U7) si začiatkom roka na turnaji TopFit Cup 2023 prevzal cenu za najlepšieho hráča U7. **Alžbeta Kachút** (prípravka U9) svojou usilovnou prácou na tréningoch a zápasoch dosiahla pozíciu ťahúňa v kategórii U9. **Oliver Piťák** (prípravka U11) sa zúčastnil na dvoch výberoch Oravy, kde bol spomedzi 60 chlapcov a dievčat vybraný do 15-členného mužstva a reprezentoval Oravu na kvalifikačnom turnaji. **Jakub Kamody** (mladší žiaci U13) síce vekovo patrí do kategórie U13, ale väčšinu sezóny odohral aj za staršiu kategóriu U15, kde patril k najlepším hráčom. **Vanesa Šálková** (starší žiaci U15) sa svojou húževnatosťou prepracovala na kapitánku družstva a okrem trénovania v nižnianskej akadémii začala opäť trénovať v ženskom družstve v Ružomberku. **Peter Pňaček** (kategória muži) nastupuje na poste obrancu,

Troja najlepších športovci Nižnej. Zľava: Milan Seman, Vanesa Šálková (TOP3), Michal Tuka (TOP1), Matúš Kakačka (TOP2) a Andrej Brčák.

ale aj v strede poľa a napriek tomu, že ho túto sezónu pribrzdilo zranenie, nastúpil na pohárový zápas pár dní pred operáciou kolena, po ktorej sa rýchlo zotavil a bol opäť k dispozícii.

Kategória florbal

Alex Janík (mladší žiaci) sa stal vďaka tvrdej drine lídrom útoku vo svojej kategórii, a teda jedným z najlepších strelcov celej súťaže. **Matúš Kakačka** (starší žiaci) – jeho výkony od začiatku naznačovali, že bude patriť medzi lídrov. **Matej Záhora** (dorasenci) hrá na striedavom štarte v Rabči juniorskú extraligu s o 2 roky staršími hráčmi a pevne veríme, že v ďalších rokoch posilní mužský A-tím. **Adam Brčák** (juniori) svojím prístupom k tréningom a zápasom patrí medzi najzodpovednejších členov družstva. **Tomáš Reguly** (kategória muži extraliga) svojimi výkonmi v roku 2023 s kapitánskou páskou na ruke opäť ťahal celý tím a dominoval v tabuľkách produktivity najvyššej súťaže.

Kategória bedminton

Miriám Domagalová (U11) sa zúčastnila viacerých turnajov organizovaných Slovenským bedmintonovým zväzom a v konečnom rebríčku za rok 2023 sa umiestnila na 29. mieste. **Dominika Argalášová** (U15) skončila v slovenskom decembrovom rebríčku 2023 na 52. mieste. **Lívia Suchánková** (U17) obsadila v sezóne 2023 na GP O U17 v Dolnom Kubíne 9. miesto, na GP Q U17 v Prešove tiež 9. miesto a na GP C v Dolnom Kubíne výborné 2. miesto.

Kategória tenis

Maroš Ferneza odohral jeden z najťažších zápasov sezóny v 3-hodinovom boji proti kvalitnému Liptovskému Mikulášu, na ktorom Nižná prekvapivo porazila favorizovaný Liptovský Mikuláš a zabezpečila si tak postup.

Kategória stolný tenis

Maxim Remiaz (žiaci) sa pravidelne zúčastňuje mládežníckych turnajov v rámci Oravy, zahral si už aj na Slovenskom pohári a keďže žiaci na Orave nemajú mládežnícku súťaž, hráva za mužov 5. ligu, ktorá je najvyššou oravskou súťažou. **Zara Remiazová** (žiačky) má len 10 rokov a medzi jej najväčšie úspechy patrí 3. miesto v kategórii mladšie žiačky. **Kevin Drbiak** (juniori) sa zúčastňuje na turnajoch Slovenského pohára, kde sa už niekoľkokrát dostal medzi 16 najlepších hráčov a pravidelne hráva za mužov 2. ligu, kde väčšinu svojich zápasov vyhral. Zahral si už aj niekoľko zápasov 1. ligy. **Karin Drbiaková** (juniorke) sa pravidelne zúčastňuje turnajov Slovenského pohára a hrá 1. Slovenskú ženskú ligu za Žilinu, kde je momentálne na hostovaní. Za mužské družstvá Nižnej hrá pravidelne najvyššiu oravskú súťaž a nastupuje aj v 2. lige. **Tibor Bednár** (kategória muži) je hráčom extraligového tímu a aj jeho zásluhou obsadilo extraligové družstvo 7. miesto v ročníku 2022/2023. Po prvej časti nového ročníka je extraligové mužstvo aj jeho zásluhou na 4. mieste. **Miroslav Bednár** (tréner) má síce 67 rokov, ale okrem toho, že je trénerom extraligového tímu Nižnej, je stále aj aktívnym hráčom. Ako tréner veľkou mierou prispel k najväčším úspechom stolných tenistov Nižnej. **Vladimír Zmrík** (aktívny člen) je 51-ročným hráčom a funkcionárom stolnotenisového oddielu, ktorý hrá momentálne najvyššiu okresnú súťaž.

Kategória cyklistika

František Frielič je aktívnym členom výkonného výboru Cykloklubu Nižná. Zastáva funkciu skladníka a správcu cykloklubovej miestnosti od roku 2019. Okrem iného zabezpečuje najväčšie akcie (hlavne Okolo Tatier), kde výborne zvláda vedúce-

Pokračovanie na str. 47

Dokončenie zo str. 46

ho logistiky. Taktiež aktívne spolupracuje na klubových akciách (Pltnícka časovka, Cyklopohoda, Nočné bajkovačky a iné celoročné podujatia). Aktívne sa zapája aj do práce s deťmi a mládežou v spolupráci s rodičmi, s ktorými podnikajú rôzne cyklotúry po okolí Nižnej. Patrí medzi najaktívnejších členov, čo sa týka počtu účasti na cyklistických akciách.

Kategória vytrvalostný beh

Michal Tuka sa zúčastnil rôznych súťaží v behu do vrchu, kde sa umiestnil na popredných priečkach. Tými najcennejšími a najväčšími sú preteky MSR a preteky v Rumunsku. Jeho preteková skialpová sezóna trvá 4 mesiace, počas ktorej má nastúpaných vyše 85-tisíc metrov.

Kategória ŠK Oravaman

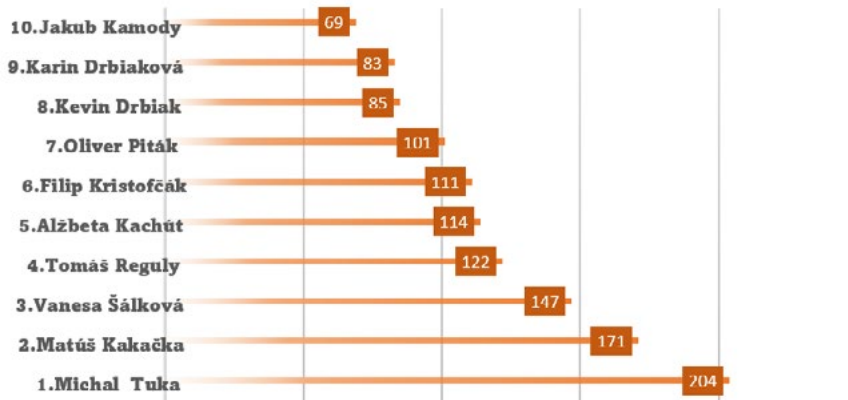
Erík Bizoň (kategória muži) absolvoval celkovo 6 podujatí (v rámci behu do vrchu a triatlonu), na ktorých sa umiestnil 1x na 4. mieste, 1x na 5. mieste, 1x na 6. mieste. **Jozef Juriňák** (kategória muži) je aktívnym členom ŠK Oravaman, dlhodobo pomáha pri organizovaní a zabezpečovaní triatlonových pretekov Oravaman, Jánošík a miniatlonových pretekov pre deti. **Michal Tuhý** (kategória žiaci) patrí medzi najaktívnejších a najzodpovednejších mládežníckych športovcov klubu. Aktívne pomáha ako pomocný tréner pri vyučovaní plávania.

Kategória plávanie

Michal Žuffa (kategória plavecké nádeje) obsadil na Slovenskom pohári 3. miesto v rámci Slovenska za súčet bodov z troch disciplín (kraul, prsia, znak). Súťaž mala 4 kolá: Trenčín, Dolný Kubín, Spišská Nová Ves a Bratislava.

Kategória motokros

Filip Kristofčák (kategória MX50) získal

Top 10 spomedzi 32 nominovaných v anke Športovec roka 2023

na medzinárodných majstrovstvách Slovenska vo svojej kategórii celkové 2. miesto, v Slovenskom pohári MX50 získal celkové 2. miesto a na súťaži Cassovia Cup MX50 sa celkovo umiestnil na 1. mieste. Odjazdil 22 závodov, z ktorých najhoršie umiestnenie bolo na 3. mieste. V ďalšej sezóne prestupuje na väčšiu motorku do kategórie MX65, kde už musí radiť rýchlosti. Vo veku 9 rokov bude bojovať s 12- až 13-ročnými pilotmi. Bol pozvaný do novovzniknutého motokrosového teamu MXM team, kde s potešením ponuku prijal.

Kategória turistický oddiel

Emil Pánči sa aj napriek pokročilému veku (87 rokov) venuje nesúťažným rekreačným športom, je stále veľmi aktívny a nie je nezvyčajné ho stretnúť na bicykli či bežkách.

Kategória Jednota dôchodcov Slovenska

Mária Ďurecová sa v roku 2023 stala majsterkou Slovenska v rámci Masters kategórie C (75- až 80-roční). V pohári Masters v Bachledovej doline získala 1. miesto v kategórii C. Je aktívnou organizátorkou

športových akcií pre seniorov. **Bohdan Vilčínský** je dlhoročným prínosom pre JDS, keďže je aktívnym univerzálnym členom pri všetkých športových aktivitách. Je členom volejbalového družstva JDS a tiež aktívnym členom turistického klubu OKST.

Na podujatí bolo celkovo ocenených 32 športovcov formou plakety. Pre TOP 10 najlepších športovcov boli pripravené aj pamätné listy. Po skončení večera bol pripravený malý „raut“ pre ocenených, trénerov i rodinných príslušníkov, aby si mohli v družnej debata navzájom odovzdať svoje skúsenosti a podeliť sa o svoje zážitky. Poďakovanie patrí obci Nižná za podporu a aj komisiám za prípravu tohto krásneho večera, ktorému sa teší čoraz väčšia verejnosť. Pevne veríme, že táto tradícia bude mať stále nasledovníkov, nové talenty. Ďakujeme všetkým, ktorí svojím hlasom podporili svojich nominantov a ocenili ich snahu, húževnatosť, odhodlanie a krásne výsledky. Všetkým športovcom ďakujeme za krásnu reprezentáciu obce Nižná.

Bc. Daniela Štecová

Stolný tenis – šport, z ktorého sa dá vyžiť

Známeho nižnianskeho trénera z Nižnej, Tibora Bednára sme sa opýtali pár zaujímavých otázok ohľadom stolného tenisu.

Čo vás priviedlo k stolnému tenisu a ako dlho sa mu už venujete?

K stolnému tenisu ma priviedol otec už ako 5-ročného a venujem sa mu doteraz, teda už 38 rokov.

Kde všade ste zbierali hráčske skúsenosti?

Vyrastal som v Nižnej, a preto som do 18 rokov zbieral skúsenosti doma, ale potom som odišiel za otcom do Poľska, kde som začal profesionálne trénovať a učiť sa.

Je možné, aby v súčasnosti užíval profesionálny hráč stolného tenisu svoju rodinu len z tohto príjmu?

Áno, jednoznačne a úplne v pohode. U nás je ich síce málo, ale to vyplýva aj z tréningu a podmienok, ktoré boli hráčom

vi vytvorené od mládežníckych kategórií. V tejto dobe je u nás, žiaľ, šport vedený veľmi amatérsky, a preto väčšinou záleží od rodičov, či sa dieťa dostane na profesionálnu úroveň. Funguje to týmto spôsobom všade vo svete a je to už samozrejmosťou aj v okolitých štátoch. Je potrebné otvorene priznať, že nám na Slovensku v športe uteká vlak, bojím sa, či už aj neutekôl. Čo sa týka stolného tenisu, napríklad hráči na medzinárodnej úrovni zarábajú 45-tisíc až 100-tisíc eur za sezónu. Väčšinou je to plat z líg, v ktorých hrajú, ďalej z medzinárodných turnajov a keď sú hráči už známi v stolnotenisovom svete, ešte navyše zarábajú veľké peniaze zo sponzorstiev a zmlúv od stolnotenisových firiem (Butterfly, Vic-tas, Donic, Stiga, Tibhar, Joola atď.). Taktiež veľa hráčov popritom ešte dáva súkromné hodiny, kde si pýtajú od 50 do 80 eur za hodinu. Čo sa týka našej slovenskej

extraligy, ktorá nie je až tak silná a nie je v nej toľko peňazí a sponzorov, jej najlepší hráči zarábajú 8-tisíc až 17-tisíc eur za sezónu, popritom niektorí učia súkromne a pýtajú si cca 15 – 25 eur za hodinu. A to nie sú najlepší hráči na Slovensku. Tí najlepší hrávajú v zahraničných ligách a aj niektorí z nich majú zmluvy so stolnotenisovými firmami.

V posledných rokoch sa v rôznych štátoch rozbehli turnaje, tzv. Challenger, ktoré sú riadené stávkovými spoločnosťami. Sú to živé vysielania, cez ktoré si hráči dokážu ešte navyše popri sezóne zarobiť 1000 – 2500 eur mesačne. To je už pekný balík peňazí a zároveň to môžu použiť ako zápasovú prípravu na ligu alebo medzinárodné turnaje. Výhodou stolného tenisu je, že ak sa hráč o seba stará a je fyzicky pripravený, môže si stále dobre zarabať aj po 40-ke.

Pokračovanie na str. 48

Dokončenie zo str. 47

Stolnému tenisu sa totiž môžete venovať dlhodobo, keďže je malá pravdepodobnosť zranení. Určite je to teda šport, ktorý vás vie ľahko užiť, precestujete ako reprezentant od mládežníckych kategórií celý svet, zároveň máte pohyb, stále ste motivovaný, naštartíte si a k tomu robíte veľmi dlho to, čo vás baví. Ak by ste už aj neboli na medzinárodnej úrovni, ale máte stredoškolské či vysokoškolské vzdelanie a stabilnú prácu, môžete si stolný tenisom pekne privybrať (napr. 600 – 2000 eur mesačne). Stačí trénovať 2 – 3x týždenne a každý druhý víkend sa zúčastniť zápasu.

Čo sa týka trénerstva, aj z neho sa dá pekne vyžiť, no najlepšie v zahraničí. Takže po hráčskej kariére môžete mať ďalšiu kariéru a venovať sa stolnému tenisu celý život. Ja som trénerom už 20 rokov a precestoval som takmer celý svet, preto viem, ako to v tejto oblasti funguje. Taktiež môj otec profesionálne trénoval dlhé roky v Poľsku.

Určite odporúčam rodičom na Orave nebať sa investovať čas a peniaze a prihlásiť deti na stolný tenis. Najmä u nás v Nižnej máme teraz dobré podmienky na rast. Zatiaľ nám ešte chýba možnosť ranného tréningu, čo sa možno časom doladí. Najlepšie by bolo mať vlastné priestory, čo však nie je také jednoduché hlavne po finančnej stránke.

Na čo ste najviac hrdý počas svojej doterajšej profesionálnej kariéry?

Najviac hrdý som asi na to, že som dotiahol svoju kariéru na vysokú úroveň aj napriek tomu, že pochádzam z malej dediny a že som mohol trénovať v rôznych krajinách (hlavne v takých, o akých sa mi ani ne-

snívalo, ako napr. Kanárske ostrovy, India, USA, Taiwan). Veľa skúseností som získal aj v Poľsku a Írsku.

Ako toleruje vaša rodina skutočnosť, že ste viac za zeleným stolom než domáci?

Vďaka manželke, ktorá má veľmi podporuje a pomáha mi, je to ľahšie, ale momentálne trávim doma viac času v porovnaní s minulým rokom, kedy som odišiel na pol roka do Indie a manželka ostala v Nižnej a neskôr išla do Taiwanu. Stopli sme to, lebo sme chceli byť spolu aj kvôli malej dcérke. Momentálne trávime mladú Indku v Nižnej 2 – 3x denne, ale to už trávim veľa času aj doma. Keď si to porovnáte s ľuďmi, ktorí pracujú 10 alebo 12 hodín denne, alebo so šoférmi kamiónov, tak som na tom omnoho lepšie (smiech). Pre mňa je táto práca skôr poslaním.

Koľko hodín týždenne trénujete ako hráč (a koľko ako tréner), aby ste nevyšli z herného tempa?

Ako tréner sa z herného tempa nedá vyjsť. Keď to robíte, neustále sa niečo učíte a zdokonaľujete. Záleží aj na tom, koho učíte a na akej úrovni, ale zabudnúť sa to nedá. Ako hráč už netrénujem veľa, mám 43 rokov, stačí mi 3x týždenne po 2 hodiny s dobrými hráčmi, aby som si udržal formu na extraligu. Skôr už robím kondičku a strečing pomimo.

Aké skúsenosti máte s mládežou, ktorú trénujete? Funguje rešpekt a disciplína?

S mládežou som mal vždy nadštandardné vzťahy, a to som žil v rôznych kultúrach. Rešpekt a disciplína vždy fungovala a keď prichádzali aj úspechy, tak sa to ešte

zlepšovalo. Všade, kde som bol, mám nádherné spomienky a doteraz s väčšinou udržujem kontakt, či už s hráčmi alebo rodičmi.

Čo by ste poradili deťom/mladým ľuďom, ktorí snívajú o kariére profesionálneho športovca?

Mladým by som poradil len toľko, aby išli za svojím cieľom a tvrdo na sebe pracovali, a to hlavne v tínedžerskom veku, lebo talent je len zhruba 30 % úspechu a aj to len v detskom veku cca do U15. V starších kategóriách už treba systematicky trénovať a makať.

Čo sa týka malých detí, tie si vo väčšine prípadov nevedia predstaviť, čo chcú dosiahnuť a čo to obnáša. Na to je rodič. Tu by som skôr poradil rodičom, aby rozhodovanie nenechávali len na deti. Deti skáču zo športu na šport a nakoniec, žiaľ, nerobia nič. Poznám to, že keď dieťa niečo ne baví, nenúťme ho, ale ak už nejaký šport robí a je tam určitá iskra alebo talent, treba ísť na to s rozumom. Netreba sa báť investovať do toho, lebo argument „čo ak z neho nič nebude“ je hodenie flinty do žita už hneď na začiatku. Z mojich skúseností viem, že väčšina športovcov, alebo aj stolných tenistov, ktorí to dotiahli ďaleko, mali od mala nastavené priority, mohli robiť a aj robili iné športy, ale bola tam nejaká priorita, ktorou dieťa chceli viesť. Dôležitá je tiež silná podpora rodičov, najmä časovo a postupne i finančne (stolný tenis nie je tak finančne náročný šport) a radiť sa s odborníkmi a trénermi. Ak v ňom oni vidia potenciál, treba to využiť, nehovoriac, ak dieťa konkrétny šport zbožňuje, to je už úplná výhra.

Tibor Bednár, Ing. Zuzana Floreková

Majstrovstvá Oravy juniorov v stolnom tenise

Vo februári 2024 sa konali tradičné mládežnícke Majstrovstvá Oravy v stolnom tenise, na ktorých sa zúčastnilo viac než 80 detí z celej Oravy. Jasnú dominanciu u juniorskej kategórií potvrdili hráči z Nižnej a zverenci trénera Miroslava Bednára, súrodenci Drbiakovci a Marko Hajdúch. Ke-

Súrondenci Drbiakovci

vin Drbiak a Karin Drbiaková získali tituly vo všetkých kategóriách – v jednotlivcoch, štvorhrách a aj zmiešanej štvorhre. Marko Hajdúch podal taktiež skvelý výkon a získal bronzovú medailu v kategórii jednotlivcov a zlato v štvorhre s Kevinom Drbiakom. Všetkým zúčastneným patrí obrovská gratulácia a poďakovanie za úspešnú reprezentáciu Nižnej a prajeme im veľa šťastia do budúcnosti.

Mladá stolnotenisťka z Indie reprezentuje Nižnú

Do Nižnej prišlo trénovať stolný tenis 12-ročné dievčatko z Indie. Krisha Jaybhai Patel, ako znie jej celé meno, zožala hneď na prvom Slovenskom pohári mládeže v kategórii U15 krásny úspech a získala bronz, keď si poradila aj s niektorými staršími TOP hráčkami a reprezentantkami Slovenska. Aby mohla trénovať pod vedením Tibora Bednára, prišla na 3-mesačnú stáž spolu s rodičmi až z Indie. Dvoj až trojfázové tréningy denne, skvelé privítanie a veľká podpora celého klubu prináša postupne ovocie a rýchly rast mladého talentovaného dievčata. Možnosť hrať Slovenskú extraligu žien za Ružomberok (keďže v Nižnej zatiaľ máme len mužskú) a úspech na Slovenskom pohári mládeže jej dodal ešte väčšiu chuť a motiváciu. Krishi a jej rodina prajeme v Nižnej pokojný pobyt, veľa úspechov a rýchle napredovanie.

Indka Krisha Jaybhai Patel s rodičmi

TJ STO Nižná skončila pred bránami semifinále

Naši stolnotenisoví extraligisti mali veľké ambície na získanie medaily, ale nakoniec zakončili svoje celosezónne trápenie vo štvrtfinále, keď nestačili na skvele hrajúcu Čadcu. Nižná prehrala prvé stretnutie 5:2, preto bolo našim cieľom odvrátiť prehru vonku dvomi domácimi výhrami. Čadčania však podali ešte kvalitnejší výkon a jasne

Pokračovanie na str. 49

Dokončenie zo str. 48

vyhrali aj druhé stretnutie 5:2, čím zaslúžene postúpili do semifinále.

Nižná sa začala trápiť už hneď po prvom stretnutí na začiatku sezóny v októbri 2023, keď prišla informácia o zranení maďarského hráča Daniela Kristona, ktorý chýbal takmer pol sezóny, a tak sa postupne začali strácať body do tabuľky. Vrátil sa až na posledný decembrový zápas, ale hneď nato v decembri odišiel kvôli vízám Taiwanec

Chang Chia-Hao. V druhej polovici sezóny kvôli tomu Nižná vyhrala len jediný zápas, a tým pádom mala nevýhodu postavenia do štvrtfinále, keď narazila na nepriemerného súpera z Čadce. Stolni tenisti z Čadce minulý rok prekvapili aj aspiranta na titul a zahrali si finále, v ktorom po veľkom boji nakoniec tesne prehrali.

Pre Nižnú teda v tohtoročnej zostave (Chang Chia-Hao, Adam Brat, Daniel Kriston, Tibor Bednár a Dalibor Diko) súťaž

skončila a bude sa musieť poriadne pripraviť na budúcu sezónu. TJ STO Nižná sa chce veľmi pekne poďakovať všetkým fanúšikom, ktorí chodili na zápasy a povzbudzovali aj mimo nich. Takisto patrí veľká vďaka obci Nižná, Základnej škole v Nižnej, všetkým členom klubu za prípravu zápasov a sponzorom: Radovan Slimák (Ebeco), Miloš Kondela (Kondela), Anton Tekeľ (Rotek). Hráčom ďakujeme za bojovnosť na zápasoch.

Tibor Bednár

Vianočný bedmintonový turnaj žiakov 2023

Koncom decembra 2023 zorganizovali členovia bedmintonového oddielu v spolupráci so ZŠ s MŠ Nižná v priateľskej predsviatočnej atmosfére ďalší vianočný bedmintonový turnaj žiakov. Turnaja sa zúčastnilo 20 mladých bedmintonistov, ktorí po rozdelení do kategórií súťažili na troch kurtoch. Najmladšiu kategóriu dievčat 2. – 4. ročník vyhrala bez jedinej prehry Margaréta Gabaríková. Na druhom mieste

preukázala veľkú bojovnosť najmladšia súťažiaca, Vanesa Hlubinová. Tretie miesto získala Mária Mihoková, ktorá zvíťazila nad Terezkou Stopiakovou. V tejto kategórii hral jediný chlapec, Patrik Mucha, ktorý si ako začínajúci bedmintonista dobre zahral aj medzi dlhšie hrajúcimi dievčatami.

V najpočetnejšej kategórii 5. – 7. ročník sa hralo v dvoch skupinách, v ktorých iba dvaja chlapci bojovali spoločne s dievčatami.

Po zápasoch v skupinách a semifinále sa vo finále dievčat v kategórii 5. – 7. ročník stretli, ako aj v roku 2022, víťazka Miriam Domagalová a Ema Žuffová. Aj tento rok vyhrala turnajovo skúsenejšia Miriam, a to s výsledkom 2:0 na sety. Vo vyrovnanom zápase o tretie miesto staršia Sofia Kulaková porazila Natáliu Kubalovú. Medzi chlapcami obsadil aj tento rok prvé miesto Daniel Kristofčák, ktorý si ľahko poradil s mladším začínajúcim bedmintonistom, Adriánom Muchom. V najstaršej kategórii dievčat 8. – 9. ročník obsadila prvé miesto Dominika Argalášová a vo vyrovnanom zápase o druhé miesto Lea Malatinková porazila Leu Bodovú. Vyrovnanú kategóriu chlapcov 8. – 9. ročník aj tento rok opäť vyhral Gregor Skurčák pred Marekom Korčuškom a tretím Tomášom Hlavajom.

Všetkým súťažiacim ďakujem za slušnosť a predvedené výkony a prajeme úspešnú reprezentáciu školy a obce v sezóne 2024. Veľké poďakovanie za spoluprácu organizáciu si zaslúžia aj L. Suchánková a D. Argalášová, s ktorými mal turnaj hladký priebeh. Potešila nás aj veľká účasť rodičov, ktorí si našli čas a prišli povzbudiť svoje šikovné deti.

Mgr. Jaroslav Suchánek

Koniec roka v Cykloklube Nižná

Nižniansky cykloklub v závere minulého roka usporiadal niekoľko vydarených akcií. Záver každej cyklosezóny, kedy sa už nedá bicyklovať, patrí vždy turistickej činnosti. Aj minuloročná jeseň bola vhodná na krátke pešie túry v našich malých veľhorách – Roháčoch. Túry okolo roháčskych plies a na Salatín pritiahli zhruba desiatku našich cykloturistov.

Pomerne väčšia účasť, asi dvadsiatich členov, bola na výročnej členskej schôdzi, ktorá sa konala v priestoroch Domu kultúry v Nižnej (v bistre). Predseda cykloklubu, Miloš Kuboš, zhodnotil celý rok 2023 a predniesol správu o činnosti cykloklubu. Zameriaval sa na hospodárenie klubu počas uplynulého roka, podrobnejšie sa zmienil o stave finan-

cí na cykloklubovom účte po úspešnom, ale finančne náročnom 55. ročníku Okolo Tatier.

Správu o športovej činnosti klubu predniesol Roman Reguly. Zmienil sa o úspešnej akcii pre deti, ktorá sa uskutočňovala počas celého roka, a to celkom päťkrát. Deti sa v sprievode svojich rodičov zoznamovali s okolitými cyklotrasami, dozvedeli sa niečo o technike jazdenia v teréne, o údržbe bicykla, a tiež o bezpečnosti na cyklotrasách a cestách. Ako veľmi vydarenú akciu pre deti sme zhodnotili 27. ročník časovky na 600 m, ktorá sa konala v rámci Pltníckych dní. Rekordný počet štartujúcich, (celkom 132 detí v 12 kategóriách) a veľmi horúce počasie preverilo organizátorov a súťažiacich. Víťazi v každej kategórii si na záver užívali sláv-

nostné vyhlásenie výsledkov na hlavnom pódiu a čerešničkou na torte bola záverečná tombola.

Náš člen výboru, Roman Reguly, sa už druhýkrát zúčastnil v Bratislave pretekov L'Étape Slovakia. Ide o oficiálne podujatie Tour de France, na ktorom štartujú hobby nadšenci cyklistiky. Takmer tisíc registrovaných účastníkov súťažilo na trati s dĺžkou 112 km a 60 km. Zdeľka to však nie je „len“ jazda na bicykli. Ambície mnohých účastníkov na tomto obľúbenom podujatí sú vysoké a tomu zodpovedajú aj ich výkony. Roman však tento rok preteky nedokončil, pretože ho zradila technika – roztrhnutá reťaz tesne pred cieľom.

Pokračovanie na str. 50

Dokončenie zo str. 49

Správu o turistickej činnosti cykloklubu predniesol člen výboru, Edo Krížo. Počas celého roka sa zorganizovalo 29 klubových akcií, či už to boli jarné brigády na našich cyklotrasách, pravidelné nedeľné cyklotúry, alebo jesenné túry v Roháčoch. Počas schôdze prebehlo aj vyhodnotenie a ocenenie najaktívnejších členov klubu, z ktorých víťazom i športovcom roka za náš cykloklub sa stal František Frielich.

Tesne pred koncom roka, 29. decembra, sme usporiadali v našej klubovni už 5. ročník vytrvalostného podujatia, a to 12-hodinový maratón na stacionárnych bicykloch. Vyše dvadsať účastníkov sa nepretržite striedalo na troch trenažéroch a po spočítaní „najazdených“ kilometrov na jednom z nich sme znova úspešne dorazili do Prahy (samozrejme virtuálne).

Posledný deň v roku máme už tradične v pláne akcií Silvestrovský výstup na Ostražicu. Tak tomu bolo aj tentokrát, no

spestrili sme ho aj túrou cez Rúbanku na podbielanskú Červenú skalu, kde nás privítali miestni hokejisti. Ich kapustnica nám v daždivom počasí prišla vhod. Po zostupe zo skaly sme zamierili do Kultúrneho domu v Podbieli, kde sa konala obecná zabíjačka.

Tu nás pre zmenu privítal starosta Podbiela, Ing. Ján Sitek, a tiež podbielanskí cyklisti. V neskorých poobedňajších hodinách sme do Nižnej prišli s 12 prejdenými kilometrami, čo je dobrý základ do nového roka.

Ivan Opát

V roku 2023 nastúpil mužský tím FBK Nižná už do svojej 10. sezóny v najvyššej slovenskej súťaži florbalovej extraligy. Za tie roky sa udialo mnoho a aj keď štart medzi elitou nebol práve raketový, okamžite sme sa dokázali aspoň uchytiť a ukázať, že medzi najsilnejšími nie sme iba na návšteve a že veľké kluby z veľkých miest musia s trpaslíkom z Oravy naplno počítať.

Zatiaľ čo väčšina nováčikov, ak nie všetci, bojujú prvé sezóny o záchranu, my sme sa okamžite zapojili do boja o postup do play-off. Síce sme ho prvé dve sezóny prehrali a skončili tesne pred bránami vyradovačky na 9. priečke, nasledujúce roky už boli inou piesňou. Od roku 2017 je FBK Nižná nielen pravidelným účastníkom play-off, ale aj obávaným menom na slovenskej florbalovej mape a dobré meno má nielen tu, ale i v zahraničí. Veď vo svete florbalu by ste vari len ťažko hľadali niekoho, kto by nepočul o malom, no mocnom klube plnom bláznivých nápadov a zábavy zo severu Slovenska.

Vo svojej okružnej sezóne sme nemali na ružiach ustlané a po solídnom začiatku pod vedením dvoch napoly hrajúcich trénerov a odchovancov, Matúša Medža a Matúša Staroňa, prišiel po novom roku pokles výkonnosti spôsobený, okrem iného, mnohými absenciami. Vedenie sa tak dohodlo na zmene trénera a príchod starej známej tváre v podobe Martina Tomagu dodal tímu

Jubilejná sezóna pod záštitou A-mužstva v extralige

nový impulz, ktorý tak veľmi potreboval. Základná časť sezóny 2023/2024 bola ako na hojdačke a dala by sa považovať za najhoršiu za posledných sedem sezón.

Napriek tomu sme bez väčších problémov postúpili medzi ôsmich najlepších a môžeme sa pozrieť na veľmi pozitívnu stránku veci. Posledné roky totiž muži prebrali trénerstvo mladších kategórií a začali odovzdávať skúsenosti mladým nástupcom, ktorí sú priamo pod drobnohľadom vedenia. Do prvého tímu tak postupne vyťahujeme talenty z juniorských kategórií a v prebiehajúcom ročníku si svoju premiéru v extralige zatiaľ odkrútili traja perspektívni mladíci. Okrem toho evidujeme v mladších kategóriách ďalšie veľké prospekty, ako aj generačné talenty, na ktorých bude stáť

budúcnosť klubu a nesmierne nás teší, že vidíme rásť svojich nasledovateľov. Koniec koncov, mužský tím je iba špička ľadovca, ktorá má prinášať radosť fanúšikom a motivovať práve mladých – z každého z nich raz môže byť nový Regulý či Medžo, ťahajúci svoj tím za titulom pred vypredanými halami v play-off. História tak má svoj základ, no ešte viac sa tešíme na budúcnosť.

Momentálne je však pred nami možno najvyrovnannejšie play-off zo všetkých našich ôsmich účastí a naši borci sú napriek slabšej základnej časti odhodlaní konečne sa prebojovať do finále a získať titul. Držte nám palce a v prípade úspechu: „Pán starosta, môžete objednávať autobus bez strechy.“

Matúš Staroň

Florbalová Nižná 2023

Turnaj v kategórii **mladší žiaci** sa uskutočnil za účasti 40 hráčov, ktorí boli rozdelení do 6 družstiev po 6 hráčov a 4 brankárov. Družstvá boli zostavené z chlapcov a dievčat 4. – 6. ročníka. Po odohraní zápasov v základných skupinách sa hralo play-off. Celkovo bolo odohraných 12 napínavých zápasov a finále museli rozhodnúť samostatné nájazdy. Víťazom turnaja sa stali hráči modrého družstva, 2. miesto získalo zelené družstvo, 3. miesto čierne družstvo, 4. miesto patrilo fialovému družstvu, 5. miesto ružovému družstvu a 6. miesto získalo žlté družstvo. Víťazmi sa stali: Alica Šaligová, Tatiana Žuffová, Alex Janík, Michal Žuffa a Richard Chorvát.

Turnaja z kategórie **prípravky** sa zúčastnilo 30 hráčov, ktorí boli rozdelení do

6 družstiev. Družstvá pozostávali z chlapcov a dievčat 2. – 4. ročníka. Po odohraní zápasov v základných skupinách sa hralo play-off. Odohralo sa 12 krásnych zápasov a finále rozhodli samostatné nájazdy. Víťazom turnaja sa stali hráči ružového družstva, 2. miesto obsadilo oranžové družstvo, 3. miesto žlté družstvo, 4. miesto získalo zelené družstvo, 5. miesto modré družstvo a 6. miesto čierne družstvo. Víťazmi sa stali všetci účastníci. Táto kategória hrá najmä pre dobrý pocit, zábavu a získanie vzťahu k pohybovej aktivite.

Turnaja kategórie **starší žiaci** sa zúčastnilo 39 hráčov, ktorí boli taktiež rozdelení do 6 družstiev a po odohraní zápasov v základných skupinách sa hralo

play-off. Víťazom turnaja sa stali hráči modrého družstva (8. ročník), 2. miesto získalo žlté družstvo (9. ročník), 3. miesto malo zelené družstvo (mix 5. – 6. ročníka), 4. miesto získalo ružové družstvo (7. ročník), 5. miesto modré družstvo (9. ročník) a 6. miesto patrilo čiernemu družstvu (mix 5. – 6. ročníka). Víťazmi sa stali: Matúš Palko, Marek Korčuška, Martin Šavol, Samuel Vasek, Marko Brunčák.

Všetky tri turnaje sa uskutočnili v telocvični ZŠ v Nižnej. Žiakom sa veľmi páčili, o čom svedčí aj účasť a podané výkony. Podakovanie patrí obci Nižná za finančnú pomoc, vďaka čomu sa hráči mohli tešiť z pekných medailí a malého občerstvenia.

Mgr. Marián Klimčík, Mgr. Martin Latka

V Novom Targu získali prvé aj druhé miesto

EDM florbalová akadémia pri ZŠ s MŠ Nižná zvíťazila na florbalovom turnaji v Novom Targu. Na turnaji sme mali dve družstvá, ktoré dokázali zvíťaziť vo všetkých zápasoch okrem jediného, keď naše B-družstvo nestačilo na naše A-družstvo.

Nižnú reprezentovali: Samuel Kormaňák, Lukáš Putsko, Sebastián Kuloštiak, Matúš Mlynarčík, Marek Ujmiak, Filip Ferulík, Šimon Malatinka, Šimon Štefánek, Haris Babor, Marko Žuffa, Michal Žuffa, Michal Ficek.

Mgr. Marián Klimčík, Mgr. Martin Latka

Najvšestrannejší športovci Nižnej

V telocvični ZŠ Nižná sa 19. decembra 2023 odohral 1. ročník súťaže O najvšestrannejšieho športovca. Osobitne súťažili žiaci a žiačky 5. – 7. ročníka a 8. – 9. ročníka v štyroch disciplínach: skok do diaľky z miesta, hod 2kg loptou, sed-lah a člňkový beh 4 x 10 m. Budúci rok pribudne ešte 12-minútový beh. Podakovanie patrí všetkým účastníkom za predvedené výkony a samozrejme obci Nižná za vecné ceny a RZ pri ZŠ Nižná za sladkú odmenu. Najvšestrannejšími športovcami školy sa stali: Richard Korčuška, Erik Jandura, Lívia Ďaďová a Sofia Chrenková. Víťazom gratulujeme.

Mgr. Marián Klimčík

Futbal

Futbalové turnaje TopFit Cup a Topsisuna Cup kategórií U7, U9 a U11 napísali druhý ročník

Motto obidvoch turnajov bolo: Radosť z hry je dôležitejšia ako výsledky.

Počas víkendov 20. – 21. januára 2024 sa v športovej hale v Tvrdošíne konal futbalový turnaj kategórií U7 a U9 TopFit Cup 2024. Naše pozvanie do obidvoch kategórií prijali aj MŠK Námestovo a MFK Dolný Kubín. V sobotu odštartovali svoje zápasy najmenší, a to v kategórii U7 za účasti siedmich družstiev. Víťazmi nakoniec boli všetci zúčastnení a každý si odniesol pamätnú medailu a pohár za účasť. Tréneri taktiež vybrali najlepšieho hráča každého družstva.

Účastníci turnaja U7:

1. TJ Tatran Klin, 2. MŠK Námestovo, 3. Oravan Oravská Jasenica, 4. FK Nižná 1: najlepší hráč Kristián Žuffa, 5. MFK Dolný Kubín, 6. FK Nižná 2: najlepší hráč Mateo Rosito, 7. FK Nižná 3: najlepší hráč Šimon Roman Ištók.

V nedeľu bol na programe turnaj kategórie U9, ktorý bol akýmsi vrcholom celého víkendov. Pre všetkých zúčastnených to bol veľký zážitok. V konečných súbojoch o tretie miesto vyhralo MŠK Námestovo – biela nad MŠK Námestovo – žltá 2:0 a finálový zápas skončil víťazstvom FK Nižná – modrá proti TJ Oravan Rabča v pomere 2:1. Za najlepšieho brankára bol vyhlásený Benjamín Kulošťák z FK Nižná – modrá. Ocenení boli tiež najlepší hráči z každého družstva.

Konečné poradie turnaja U9:

1. FK Nižná – modrá: najlepší hráč Jozef Vrabček, 2. TJ Oravan Rabča, 3. MŠK Námestovo – biela, 4. MŠK Námestovo – žltá,

U13 na turnaji v Bratislave

5. Oravan Oravská Jasenica U9, 6. FK Nižná – zelená: Nela Michtalíková, 7. Oravan Oravská Jasenica U8, 8. TJ Tatran Klin, 9. MFK Dolný Kubín, 10. TJ Blatná Habovka.

Posledný februárový víkend sa konal turnaj s názvom Topsisuna Cup 2024. Druhého ročníka halového turnaja kategórie U11, ku ktorej pribudla už aj kategória U7, sa zúčastnilo 16 družstiev z Oravy. V sobotu 24. februára sa v kategórii U11 predstavilo 10 družstiev.

Konečné poradie turnaja U11:

1. TJ Tatran Zázrivá, 2. Oravan Oravská Jasenica U11, 3. MFK Dolný Kubín, 4. Oravan Oravská Jasenica U10, 5. FK Nižná – biela: najlepší hráč Tobias Mišaga, 6. TJ Oravan Rabča, 7. TJ Družstevník Dlhá nad Oravou, 8. TJ Tatran Oravské Veselé, 9. TJ Tatran Klin, 10. FK Nižná – zelená: najlepší hráč Marko Žuffa.

V nedeľu 25. februára mali svoj turnaj najmenší, a to v kategórii U7 za účasti šiestich družstiev. Opäť ale boli víťazmi všetci zúčastnení a každý si odniesol pamätnú medailu a pohár za účasť. Tréneri taktiež vybrali najlepšieho hráča každého družstva.

Účastníci turnaja U7:

1. TJ Tatran Klin, 2. Oravan Oravská Jasenica, 3. FK Nižná 3: najlepší hráč Richard Ferencík, 4. TJ Družstevník Dlhá nad Oravou, 5. FK Nižná 1: najlepší hráč René Brádzik,

6. FK Nižná 2: najlepší hráč Oskar Kuráň.

Na záver patrí veľké poďakovanie hlavným podporovateľom turnaja: TopFit a Topsisuna.

Kategória U13 na turnaji MME OUT Cup U13 v Bratislave

Vo februári si naši futbalisti z kategórie U13 (hráči do 13 rokov) boli zmerať sily s mužstvami v okolí Bratislavy pod vedením trénera Samuela Belopotčana. Prijali sme pozvanie na MME OUT Cup U13, ktorý sa konal 18. februára 2024. Netradične, zato s veľkou túžbou, sme sa vydali deň predtým vlakom na svoj prvý turnaj do hlavného mesta. Večer po príchode do hotela čakalo chlapcov prekvapenie – privítal nás profesionálny futbalista, mládežnícky reprezentant a aktuálne hráč ŠK Slovan Bratislava, Filip Lichý. Filip rozdal pozitívnu náladu, podpisy, odpovedal chlapcom na rôzne otázky zo života profesionálneho futbalistu, a taktiež im dal návod, na čom najviac pracovať. Hneď na druhý deň nasledoval skorý ranný budičiek a presun na hlavné dejisko do Športového areálu Mladá garda STU. Naši futbalisti boli rozdelení na dve mužstvá.

FK Nižná – IME (konečné 12. miesto) – mužstvo zložené prevažne z hráčov kategórie U11, ktorí tvorili najmladšie mužstvo na turnaji a hrali aj s o tri roky staršími hráčmi.

Pokračovanie na str. 53

TopFit Cup U9 - FK Nižná (modrá), víťaz turnaja

TopFit Cup U7 - FK Nižná

Dokončenie zo str. 52

Hráči: Oliver Piták, Marko Smolár, Tobias Bánský, Krištof Korčuška, Finn Beráts, Matej Bebej, Adam Záškvara, Matej Vorek, Leo Obtulovič, Adam Pálenik. Za najlepšieho hráča bol vyhlásený Tobias Bánský.

FK Nižná – Gabion (konečné 6. miesto) – chlapci predviedli výborný herný prejav, súdržnosť a odhodlanie. Nechýbalo veľa a mohli sme pomýšľať aj na pódiové umiestnenie. Hráči: Dominik Karpita, Jakub Kamody, Tobias Kuboš, Jakub Homola, Filip Vorek, Marek Pilarčík, Andrej Murcin, Tobias Mišaga, Timotej Lubomír Babnič, Rastislav Bakoš. Za najlepšieho hráča bol vyhlásený Jakub Kamody.

Ďalším oceneným bol náš brankár Andrej Murcin, a to cenou Fair Play turnaja za jeho gesto, kde sa v dôležitom zápase

priznal, že lopta prekročila bránkovú čiaru a bol proti nám uznaný víťazný gól súpera, čo nás stálo pódiové umiestnenie. Tento turnaj bol pre všetkých určite veľkou skúsenosťou a okrem silných zážitkov si hráči odniesli motiváciu na sebe ďalej tvrdo pracovať.

FK Nižná U9 sa stala víťazom bronzovej skupiny BARDFA CUP U9

V nedeľu 25. februára 2024 sa naša kategória U9 zúčastnila medzinárodného turnaja BARDFA CUP U9 v Liptov Aréne pod vedením trénerov Michala Pjenteke a Ľubomíra Žuffu. Veľmi kvalitného turnaja sa zúčastnili napríklad MFK Ružomberok, MFK Tatran Liptovský Mikuláš, Partizán Bardejov, 1. MFK Kežmarok, MFK Detva, Juventus Žilina a zo zahraničných klubov mali zastú-

penie poľské AP Beskidzka a Podhale Nowy Targ. Po odohraní základnej skupiny a po tesných prehrách poľským Podhale Nowy Targ a 1. MFK Kežmarok pokračoval turnaj rozdelením do skupín. V našom prípade to bola bronzová skupina, ktorú sme ovládli bez prehry s nasledovnými výsledkami: FK Nižná – MFK Tatran Liptovský Mikuláš 2:5:1, TJ Družstevník Dlhá nad Oravou – FK Nižná 1:2, FŠM NutriAchievers Trnava – FK Nižná 2:3, FK Nižná – MFK Zvolen 2:0, FK Nižná – MFK Detva 3:3.

FK Nižná reprezentovali hráči: Benjamín Kulošťák, Sebastián Ján Kulošťák, Tobias Pjenteke, Timotej Horniak, Jozef Vrabček, Tomáš Nemček, Marko Šeling, Alžbeta Kachút, Matias Štrbáň, Kristián Žuffa.

Andrej Brčák

Topsauna Cup U11 - FK Nižná (biela)

Topsauna Cup U11 - FK Nižná (zelená)

FK Nižná ako prvý partnerský klub Coerver® na Orave a deviaty na Slovensku

Projekt svetovej jednotky v učení futbalových zručností v Regionálnej futbalovej akadémii FK Nižná sa stal partnerom organizácie Coerver® Coaching, ktorá nám umožňuje odborne vzdelávať našich trénerov, lepšie rozvíjať našich hráčov, ale aj omnoho viac. Cieľom regionálnej futbalovej akadémie je vychovávať jednotlivca v amatérskom prostredí, aby sa presadil v elitnom mládežníckom futbale. Aby bolo čokoľvek úspešné, musia mať tí, ktorí sa o to snažia, spoločný cieľ.

Hlavné prínosy spolupráce:

- Zvyšovanie kvality práce vlastných trénerov
- Motivácia pre nábor nových trénerov
- Nábor nových hráčov
- Zlepšovanie zručností existujúcich hráčov
- Monitoring talentovaných hráčov z okolia

Coerver® Coaching je svetovo najväčšou organizáciou zaoberajúcou sa rozvojom mládežníckeho futbalu, ktorá vychováva mladých hráčov už od roku 1984. V súčasnosti Coerver® Coaching pôsobí vo viac ako 43 krajinách a svoje uplatnenie našiel už aj na Slovensku. Coerver® Coaching je metóda učenia futbalových zručností vhodná pre hráčov rôznych schopností od 5 do

Referencie

16 rokov, ktorá sa sústreďuje na vývoj individuálnych zručností a hry s malým počtom hráčov. Coerver® Coaching je schválený najlepšími federáciami, asociáciami a futbalovými expertmi.

Wiel Coerver (spoluzakladateľ Coerverovej metódy) tvrdil, že jeho poslaním je vychovávať hráčov predvádzajúcich na ihrisku svoju „osobitosť a jedinečnosť“. Pod pojmom „jedinečný hráč“ a „hráčska osobnosť“ mal na mysli hráča, ktorý vie prevziať kontrolu nad dianie na ihrisku, a to technicky, takticky, ale aj mentálne. Aby hráč mohol na ihrisku dominovať takticky aj mentálne, je potrebné, aby disponoval technickými

zručnosťami. Preto sa Coerver® Coaching zameriava na tréning individuálnych technických zručností.

Hlavné ciele Coerver® Coachingu:

- Vychovať individuálne schopných, sebavedomých a kreatívnych hráčov
- Docieľiť, aby tréning a hra bola zábavou
- Naučiť férovosti a rešpektu ku všetkému a všetkým
- Vážiť si víťazstvá, ale nie viac ako charakter a športový výkon
- Poskytnúť bezpečnú a výchovnú skúsenosť podľa najlepších kritérií

Andrej Brčák

Z tenisiek do lyžiarok, avšak stále v horách

Skimo sezóna v plnom prúde

S postupným ochladzovaním a kratšími dňami prišla zima, a tak tenisisky vystriedal skialpinistický výstroj, ktorému už bolo doma dlho. Tenisky sú však stále súčasťou silových tréningov a behov aj počas zimy. Túto sezónu som si prvýkrát obul lyžiarky 19. novembra, a tak som začal prípravu na skimo sezónu bohatú na preteky, ktoré som mal v pláne absolvovať. Času v horách pribúdalo, nakoľko na lyžiach sa dá nachodiť vyšší tréningový objem, pretože cestu nadol si urýchlite zjazdovaním, čím pošetríte nohy, ktoré sú nástrojom budovania športového výkonu v priemere 12 – 15 hodín týždenne.

Kolobeh hore-dole a stále dookola vyvrcholil hneď na začiatku roka intenzívnou disciplínou MSR v šprinte na Štrbskom Plese. Do sezóny som naskočil s tým, aby som dokázal pretekať na vysokej úrovni až do konca pretekárskeho skimo obdobia, teda do polovice apríla. Začiatkom sezóny som zbieral výškové metre a čas na horách, ktorý ma vždy nabáda k hľadaniu pokoja, ktorý hory poskytujú. Tie nekonečné možnosti, ticho a sila motivácie sú mojím hnacím motorom. Budovanie aeróbnej kapacity zaskočili šprinty na Štrbskom Plese, čo bolo hneď prevetraním motora do sezóny. Bol to začiatok a vedel som, že keď to rozbehám, tak to pôjde.

Ďalšie dlhšie preteky vo forme výživných výšlapov a zaujímavých zjazdov sa konali v disciplínach individuál. Je marec a ja mám za sebou 7 pretekov. V danej disciplíne som na MSR skončil piaty a v Slovenskom pohári som sa tiež zatiaľ vždy umiestnil v TOP 5. Som spokojný, pretože dokážem držať krok s tými, ktorí sa mi predchádzajúce roky strácali. Každým pretekovým dňom alebo dňom tréningu nachádzam veľa skúseností. Neustále me-

niace sa podmienky na horách prinášajú náročnejšie, ale aj jednoduchšie dni. Nacvičujem techniku zjazdov, lyžujem v rôznych druhoch snehu, a to nielen keď svieti slnko, ale aj keď prší, čoho dôkazom je aj terajšia zima. V dedinách síce padal dážď, no na horách v polohách od 1500 m n. m. už padal sneh. Podmienky v Roháčoch sú perfektné, ak má človek chuť ísť vyššie a vyššie. V tréningu som teda nevyneškal ani jeden deň, a tým som sa utvrdil v silnej vôli a motivácii, ktorú mám. Počas tejto sezóny som už dostal aj ponuku zúčastniť sa na Svetovom pohári v disciplíne vertikál a šprint organizovaných ISMF (Medzinárodnou skialpinistickou federáciou). Avšak na podujatia podobného formátu mám ešte čas – povedal som si, že ak budem zdravý, pôjde to.

V tejto sezóne nás ešte čakajú domáce trojdňové preteky MSR dvojíc Bokami Západných Tatier, ktoré majú pre mňa zvláštnu hodnotu, keďže sa preteká na domácich kopcoch, kde trávim množstvo času. Potom nás čakajú MSR v disciplíne vertikál na Ďumbieri a posledné preteky na Chopku, kde by som chcel zabojovať o celkové umiestnenie v TOP 3 v sezóne 2023/2024. Vertikál by mala byť moja silná stránka, takže sa na to veľmi teším. Sezónu lyží ukončím možno ešte pretekmi u susedov v Poľsku, ktoré majú tiež tradíciu. Počas tejto sezóny sa mi už asi nepodarí zúčastniť sa pretekov svetového formátu, ale ak Pán Boh dá a budem zdravý, verím, že v nasledujúcej sezóne sa tam objavím a naplním tak svoj sen.

Ďalšou dôležitou fázou je prechod z lyží späť do tenisiek a behu do vrchu. Budem pripravený opäť posunúť svoje limity, mám vyhladené už aj preteky vo svete v disciplíne vertikál, na ktoré sa zvlášť teším.

Samozrejme sa plánujem zúčastniť i domácich tradičných pretekov, napríklad na Choč, kde snád budem o niečo rýchlejší, aj keď sa hovorí „prvých budú poslednými a poslední prvými“. Hory formujú človeka, naučia ho pokore, rýchlemu zmýšľaniu, pomoci druhým a ukážu mu svoje krásy nedotknuté terajším negatívnym nastavením ľudí k životu, zvlášť mládeže, s ktorou mám možnosť pracovať. Jeden múdry človek raz povedal a doteraz to mám v hlave: „Milujem krásu, no hory sú mi všetkým, utekám deň čo deň a pýtam sa pred kým? Pred zlobou, čo ľudstvo do záhuby vedie, poď so mnou, len v horách nájdeš vykúpenie!“ Koľko málo stačí k tomu, aby z nás boli dobrí ľudia, stačí nájsť v sebe len kus pokory a pokoja. Verím v lepšie časy a nielen tie moje, ktoré chcem na pretekoch prekonať, ale aj tie naše spoločné, aby ľudia našli radosť v maličkostiach a márnosť hodili ďaleko za hlavu.

Mgr. Michal Tuka

Podakovanie

Riaditeľstvo Gymnázia Martina Hattalu v Trstenej ďakuje touto cestou spoločnosti Kondela s.r.o. za sponzorské dary (notebook a tlačiareň) pre vzdelávacie potreby študentov našej školy.

Ing. Jana Hozová, riaditeľka gymnázia

Film venovaný Nižnej

Redakcia národnostného vysielania, štúdio Košice uviedla dokument o Divadielku poézie a filmovom klube Orfiklub v Nižnej. V relácii Ruský magazín, scenár a réžia Drahomíra Kyslanová, bol odvysielaný 11. marca o 8.05 hod.

V archíve RTVS si film môžete pozrieť na: <https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/20934/454583#2>

Vydáva: Obecný úrad Nižná, Nová doba 506, 027 43 Nižná. IČO: 00314684. ISSN 1339-2166. EV 3250/09. Poradové číslo 1/2024.

Dátum vydania: 20. marec 2024. **Šéfredaktor:** Bc. Daniela Gondová (dg). **Kontakt:** sefredaktor@nizna.sk.

Redakčná rada (red): Mgr. Anna Čelková (ač), Mgr. art. Eva Rakovanová Jandurová (ejr), Ing. Zuzana Floreková (zf).

Jazyková úprava: Mgr. Iveta Brezovská. **Grafická úprava:** Be Story – Terézia Drozdová. **Zdroj fotografií:** Archív NIO.

Tlač: Alfa print s.r.o., Martin. Vychádza ako občasník v náklade 1500 ks. Samostatne nepredajné.

Spoločenská rubrika občanov Nižnej a Zemianskej Dediny od 1. decembra 2023 do 29. februára 2024

NARODENÉ DETI

Cabadaj Jakub
Červeňanová Izabela
Hric Michal
Kmecíková Bianka
Kmecíková Sofia

Maretta Marek
Obrimčák Leo
Obtulovičová Melisa
Vojtašák Samuel

ÚMRTIE

Badárová Zuzana, 56-ročná
Ficeková Margita, 62-ročná
Homolová Antónia, 71-ročná
Kubinec Dominik, 55-ročný

Tomagová Janka, 54 - ročná
Vodička Juraj, 78 - ročný
Vrábel Jozef, 82 - ročný
Zimáňová Antónia, 83 - ročná

JUBILANTI

60-roční:

Čuporáková Jana, Mgr.
Jandík Vladimír
Jurčiová Daniela
Kavická Iveta
Kočíš František
Kubíček František
Kuboš Jaroslav
Lukáčiková Iveta, Ing.
Masný Miroslav, Ing.
Medžo Jaroslav, Ing.
Oršuliaková Mária
Tuka Ondrej, Ing.
Záborská Anna

65-roční:

Bödiová Ľudmila
Cvoligová Žofia

Hrubošová Emília

Knižacká Viera
Kubala Viktor
Polgár Miroslav, Ing.
Vraštiak Anton

70-roční:

Leginusová Anna
Macák Igor
Škřivánek Jozef
Šelingová Veronika
Vlčeková Vlasta
Vráblová Zdenka

75-roční:

Bolibruchová Ľudmila
Korčuškova Mária
Letaši Vladimír

Nákačka Daniel
Ováriová Mária, Mgr.
Regulý Ján
Regulyová Anna

80-roční:

Molčanová Eva
Regulyová Valéria
Štiptová Edita
Tomaga Peter
Žuffa Emanuel

85-roční:

Deganová Anna
Droppová Mária, Mgr.
Đurošková Mária
Fučeková Agneša
Hláčiková Zuzana
Hrklová Anna
Jurinová Ľudmila, Mgr.
Kakačková Žofia
Kanderka Ľudovít
Kuráňová Agneša
Žuffová Mária

90-roční:

Toningerová Marta
Trnka Jozef, Ing.
Turčáková Regina

92-roční:

Šišková Cecília
Žáková Irena

95 - ročná:

Žuffová Štefánia

SOBÁŠE

Jaroslav Chorvát – Kristína Hodová

Novoročný ohňostroј nad Nižnou, autor Lukáš Kucej

Poznámka redakcie:

Vzhľadom na nariadenie EÚ o osobných údajoch – GDPR sa bližšie údaje k jednotlivým osobám neuvádzajú. Údaje sú prevzaté z matriky Obecného úradu Nižná. Kto chce svoje údaje, uložené na matrike, pozmeniť či doplniť, alebo si neželá byť uverejnený v Spoločenskej rubrike, nech to oznámi na Matričnom úrade v Nižnej na oddelení evidencie obyvateľov. Za prípadné nezrovnalosti redakcia nezodpovedá. Ďakujeme.

KRÍŽOVKA PRE ČITATEĽOV NIŽNIANSKYCH OZVIEN

Autor: Juraj Lukáč	1	starogrécky filozof	sluha	cudzie mužské meno	Nil po nemecky	rímskych 499	MPZ Španielska	Pomoc: Dao, Iter, Epikur, keta, partus	rieka v Portugalsku	značka žuvačiek	nepohyboval sa	sádlo, masť	chem. značka arzenu	dĺžka vo fyzike	Pomoc: arita, kao, láma, mober, Ouse	saním odčerpal	2
prianie								obdržal let cez niečo							povzdych odborník v murovaní		
druh lepidla							pôrod, lek. malá							1600 v Ríme bez, mimo			
lesklý kov						drob.mince býv. špan. platidla						angl. rieka autor skulptúry					
hovoril ekavsky					pred. 4. p. tmavé časti dní			49 v Ríme MPZ Iránu			krátke spojenie budúci dôstojník						
fúkaj, vej				ml. doba kamenná dovnútra						náhrdelník plné nábojov							
kypri pôdu			dozber, český rus. veľtok					čes. politik (Patrik *1974) meno Nory								MPZ Japonska zn. piva	
síra		akdem. hodnosť spojka						vynadám patriaca moru							American express Amisov druh		
čínsky bubon				koncovka oxidov izb. rastlina				mobil. el. radar, skr. zlepšovateľ						Akademija medic. nauk byv. asociácia hok. klubov			
začiatok abecedy		sodík nedávala dole kôru			ypsilon sibírsky veľtok		vyvretá hornina meno Polivku						purchase money security interest nepi alkohol				
nízke napätie			černošský kmeň			boriť, čes. zármutky, básn.						šalamún-ske sídlo					
elektrická energia			3 ECV Námestova									kamarát Lolka kusok rýchle išla					
1000 kilogramov					kaluž	AUTOR VÝROKU				Peneň strýčka Homeboy losos. ryba					fran. člen locus (skr.)		
mužské meno				spev dvojíc taliansky, skr.						veľká nádoba na varenie						MPZ Nemecka dusík	
vlastný, skr.			otecko síra						sláv	snímacia elektrónka	4						
mesto v Rusku						roštenka, po česky neodišla										balkánsky (skr.) dala do ruky	
dopravný podnik			popevok urán			predložka asoc. intern. médií		premiestňujú nábytok MPZ Rakúska							British petroleum činil		
ty, anglicky				veľmi sa ťesila prítok Dunaja						latin. jazyk Asociácia ml. slov. demokratov				ako, chorv. ženské meno			
čistička vody			ílovitý nerast					značka stieliva pre hlodavce					pocia masa ľudí, húf				
obchodná akadémia			učiteľ v Tibete nár. trust					veda a techn. ml. kyslík				malá Dana mesiac Jupitera					
Pomoc: Anel, Ante, Asaa, arite, Ebikony, Nacher, Inem, tao, Zusalj	lipnem, básn.					štát USA fosfor										MPZ Luxemburg predložka	
	napodobenina							hneval sa									

Vylúštenie krížovky zasielajte na sefredaktor@nizna.sk.

Do správy uveďte svoje meno a adresu. Výherca obdrží od OcÚ vecnú odmenu.

Vylúštenie krížovky z čísla 3/2023: **Daj každému dňu šancu, aby sa stal najkrajším dňom tvojho života.**

Mark Twain. Výherkyňou sa stáva Petra Hujová, Nižná.

www.nizna.sk FB: @Obec Nižná / @Obec Nižná - diskusné fórum

